សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច
Université Royale de Droit et des Sciences Economiques
Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

បណ្តឹងឧបាស្រ័យនៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ក្នុងរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី

ស្រាវជ្រាវពីថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ដល់ថ្ងៃទី២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២

ស្រាវជ្រាវដោយ៖
និស្សិតឈ្មោះ **សំបូរ រិទ្ធិស័ក្តិ**
ង៉ោ ឆេងគួន
ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ៖ **នីតិសាស្ត្រ**
ជំនាន់ទី ២២

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ៖
អ្នកគ្រូ **ឌី សុឃីតា**

ឆ្នាំចូលសិក្សា ២០១៨
ឆ្នាំសរសេរសារណា ២០២២

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

យើងខ្ញុំឈ្មោះ **សំបូរ រិទ្ធិស័ក្តិ** និង **ខៅ ឆេងគួង** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រ ជំនាន់ទី២២ នៃ**សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច** ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០២២។

យើងខ្ញុំសូមធ្វើការថ្លែងអំណរគុណ និង សម្តែងនូវកតញ្ញូតាធម៌ ជូនចំពោះ ៖

លោកឪពុក ម៉ែន សំបូរ និង **អ្នកម្តាយ ជៀប គីមលុច** រួមទាំង **លោកឪពុក ខៅ គិចឡិញ** និង **អ្នកម្តាយ លី ដាណែត** ដែលជាអ្នកមានគុណរបស់កូនទាំងពីរ ដែលលោកបានផ្តល់កំណើតដល់រូបកូន និងចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាតាំងពីតូច ព្រមទាំងទំនុកបម្រុងដល់ការរស់នៅ និងរៀនសូត្ររហូតដល់មានឱកាសបានសិក្សារហូតដល់ថ្នាក់បញ្ចប់បរិញ្ញាបត្រនេះ។ បន្ថែមពីនេះ លោកអ្នកមានគុណបានខិតខំប្រឹងប្រែង លះបង់គ្រប់បែបយ៉ាងនូវកម្លាំងកាយចិត្ត ជាពិសេសពេលវេលាជាច្រើនដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ដល់ជីវភាពរស់នៅ និងការសិក្សារបស់កូនៗដើម្បីទទួលបាននូវចំណេះវិជ្ជា។ លើសពីនេះរូបលោកទាំង៤ បានផ្តល់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់យ៉ាងកក់ក្តៅ ព្រមទាំងកម្លាំងចិត្តឱ្យកូនៗស្រឡាញ់ការសិក្សា និងអប់រំខ្លួនឱ្យក្លាយជាពលរដ្ឋល្អនៅក្នុងសង្គម ប្រកបទៅដោយគុណធម៌។

យើងខ្ញុំ សូមថ្លែងអំណរគុណដល់ **ឯកឧត្តម សាកលវិទ្យាធិការ សាកលវិទ្យាធិការរង ថ្នាក់ដឹកនាំ និង លោក លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ** នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងអស់ពីសមត្ថភាពក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល ចែករំលែក ព្រមទាំងផ្តល់នូវការអប់រំ ចំណេះដឹង បទពិសោធន៍ និងដំបូន្មានដ៏ល្អជាច្រើន រួមទាំងការណែនាំបង្ហាត់បង្រៀនដល់រូបយើងខ្ញុំ យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់បំផុត ដើម្បីឱ្យរូបយើងខ្ញុំបានក្រេបយកចំណេះវិជ្ជា រហូតដល់បានបញ្ចប់ការសិក្សាដោយជោគជ័យ។

យើងខ្ញុំ ក៏សូមថ្លែងអំណរគុណដល់ **លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ ទី សុឃីតា** ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំរបស់រូបយើងខ្ញុំផ្ទាល់លើកិច្ចការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាមួយនេះ ដោយលោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបានចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃដើម្បីដឹកនាំ ផ្តល់ការប្រឹក្សា និងកែតម្រូវនូវរាល់ចំណុចខ្វះខាតទៅលើការស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងកិច្ចការសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាមួយនេះ តាំងពីពេលចាប់ផ្តើមរហូតមកដល់ពេលដែលយើងខ្ញុំបានបញ្ចប់ និងសម្រេចបាននូវកិច្ចការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាមួយនេះ ដោយទទួលបាននូវលទ្ធផលល្អប្រសើរ។

ជាចុងបញ្ចប់ ដើម្បីជាកិច្ចតបស្នង និងការដឹងគុណ យើងខ្ញុំមានតែសូមបួងសួងដល់វត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិឱ្យប្រសិទ្ធិពរជ័យដល់ លោកអ្នកមានគុណ ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី និងសាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់ ឱ្យជួបតែសំណាងល្អគ្រប់ពេលវេលា ជួបប្រទះតែសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើន ជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ច និងសូមប្រសិទ្ធិពរជ័យសិរីមង្គល បវរមហាប្រសើរ សូមឱ្យជួបនូវពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អារម្ភកថា

អស់រយៈកាលជិត៤ឆ្នាំកន្លងទៅ ក្នុងនាមជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រនីតិសាស្ត្រ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និងក្រោមការដឹកនាំបង្ហាត់បង្រៀនពីសំណាក់លោក លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យដ៏មានជំនាញជាច្រើន យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ ទទួលបាននូវចំណេះវិជ្ជាដ៏ល្អទាក់ទងនឹងវិស័យច្បាប់ ព្រមទាំងបានទទួលឱកាសក្នុងការធ្វើសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាស្របតាមជំនាញដែលបានសិក្សាថែមទៀតផង។ ក្នុងចំណោមមុខវិជ្ជាសំខាន់ៗ និងជាទីចាប់អារម្មណ៍ជាច្រើន យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់បានសម្រេចចិត្តលើកយកនូវប្រធានបទមួយមកធ្វើការស្រាវជ្រាវ ដោយក្នុងនោះទាក់ទងនឹងមុខវិជ្ជានីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ដែលសិក្សាពីដំណើរការនៃការដោះស្រាយវិវាទរដ្ឋប្បវេណី ដែលទាក់ទងនឹងភាគីបណ្ដឹង នោះគឺ "**បណ្ដឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ក្នុងរឿងក្ដីរដ្ឋប្បវេណី**" ។

យើងខ្ញុំពិតមានសេចក្ដីរីករាយឥតឧបមា ដែលបានធ្វើការរៀបចំ និងស្រាវជ្រាវទាក់ទងទៅនឹងប្រធានបទខាងលើដែលចាត់ទុកថាមានសារៈសំខាន់ជាមេរៀន ដោយសារការកើតចេញពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងខ្ញុំជានិស្សិត ក្នុងការស្វែងរកនូវនិយមន័យ ដំណើរការនៃរឿងក្ដីនៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ដោយផ្អែកទៅតាមវិធានគតិយុត្តដែលមានច្បាប់ទាក់ទង (ក្រមរដ្ឋប្បវេណី ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ឯកសារបង្រៀនពីសំណាក់សាស្ត្រាចារ្យនានា សៀវភៅច្បាប់ផ្សេងៗ និងរួមជាមួយសារណាស្រាវជ្រាវរបស់សិស្សច្បងក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ។ យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាស្នាដៃសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាមួយនេះនឹងអាចក្លាយជាឯកសារមួយដ៏សំខាន់ដែលជួយផ្ដល់ចំណេះដឹងជាច្រើន ព្រមទាំងជំនួយស្មារតី និងជួយសម្រួលដល់អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ មិត្តអ្នកអាន និងនិស្សិតជំនាន់ក្រោយទាំងអស់យល់ដឹងឱ្យបានច្បាស់អំពីលំហូរនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ក្នុងរឿងក្ដីរដ្ឋប្បវេណី។

ថ្វីត្បិតតែស្នាដៃសារណាមួយនេះកើតចេញពីការខិតខំស្រាវជ្រាវខ្លាំងយ៉ាងណាក្ដី ក៏គង់មានកំហុសឆ្គងនិងចំណុចខ្វះខាតដោយអចេតនាជាក់ចៀសពុំរួច ទាំងអត្ថន័យ អក្ខរាវិរុទ្ធ។ ហេតុដូចនេះ យើងខ្ញុំសូមមេត្តាខន្តីអភ័យទោសទុកជាមុននូវរាល់កំហុសខុសឆ្គងដែលកើតមានឡើងដោយអចេតនា ហើយយើងខ្ញុំមានសេចក្ដីសោមនស្សរីករាយក្នុងការរង់ចាំទទួលនូវរាល់ការរិះគន់ដើម្បីស្ថាបនាទាំងឡាយពីសំណាក់ ឯកឧត្ដមលោកជំទាវ លោក លោកស្រី សាស្ត្រាចារ្យ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ មិត្តអ្នកអាន និងសិស្សនិស្សិតទាំងអស់។

ជាចុងបញ្ចប់ យើងខ្ញុំសូមជូនពរដល់ ឯកឧត្ដម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី សាស្ត្រាចារ្យ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ មិត្តអ្នកអាន និងសិស្សនិស្សិតទាំងអស់ ឱ្យជួបប្រទះតែសំណាងល្អ និងទទួលបាននូវភាពជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ច។

✍🕮✍

មាតិកា

ទំព័រ

សេចក្ដីផ្ដើម ១

ជំពូកទី១

សញ្ញាណទូទៅនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ

ផ្នែកទី១៖ និយមន័យនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ ៣

១. ការប្រើប្រាស់បណ្ដឹងឧបាស្រ័យ ៣

២. គោលបំណងនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ ៤

ផ្នែកទី២៖ ភាពខុសគ្នារវាងបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ និងបណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសារជាថ្មី ៥

១. បណ្ដឹងឧបាស្រ័យ ៥

២. បណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសារជាថ្មី ៥

ផ្នែកទី៣៖ ប្រភេទនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ ៥

ជំពូកទី២

បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

ផ្នែកទី១៖ អត្ថន័យនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ៧

ផ្នែកទី២៖ មូលហេតុ និងកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ៨

១. មូលហេតុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ៨

២. កម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១០

ផ្នែកទី៣៖ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១១

១. អ្នកមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១២

២. អំឡុងពេលក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១៣

ផ្នែកទី៤៖ របៀបធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១៤

ផ្នែកទី៥៖ អានុភាពនៃពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១៦
១. អានុភាពបង្អាក់នូវការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រម ១៦
២. អានុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្ដី ១៧
៣. អវិភាគនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១៧
ផ្នែកទី៦៖ បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ ១៨
ផ្នែកទី៧៖ នីតិវិធីនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ១៩
១. ការទទួលពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២០
២. ការពិនិត្យពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២០
៣. ការបញ្ជូនពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២១
៤. ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ ២១
ផ្នែកទី៨៖ ការជំនុំជម្រះនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២២
១. គោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២២
២. ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ២៣
ផ្នែកទី៩៖ ការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២៥
១. ការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ ២៥
១.១. ការបញ្ចប់បណ្ដឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ ២៥
១.២. ការបញ្ចប់បណ្ដឹងដោយសកម្មភាពភាគី ២៦
២. ការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយឆ្លងកាត់សេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ ២៩
២.១. សាលដីកាលើកចោលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ២៩
២.២. សាលដីកាច្រានចោលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ៣០
២.៣. សាលដីកាទទួលស្គាល់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ៣១
២.៣.១. ការលុបចោល និងការជំនុំជម្រះដោយខ្លួនឯង ៣១
២.៣.២. ការលុបចោល និងការបញ្ជូនត្រលប់មកវិញ ៣២
២.៣.៣. ការលុបចោល និងផ្ទេរនូវរឿងក្ដី ៣៣

ជំពូកទី៣
បណ្តឹងសាទុក្ខ

ផ្នែកទី១៖ និយមន័យនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ៣៤

ផ្នែកទី២៖ មូលហេតុ និងកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ..៣៥

១. មូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ...៣៥

២. កម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ.. ៣៧

ផ្នែកទី៣៖ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ...៣៧

១. អ្នកមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខ ៣៨

២. អំឡុងពេលនៃការធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខ ៣៨

២.១. អំឡុងពេលនៃការដាក់ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ ៣៨

២.២. អំឡុងពេលនៃការដាក់លិខិតបញ្ជាក់មូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ..៣៩

ផ្នែកទី៤៖ របៀបធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខ ៤០

ផ្នែកទី៥៖ អានុភាពនៃពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ ៤០

១. អានុភាពបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរ.. ៤១

២. អានុភាពនៃការផ្ទេរការជំនុំជម្រះក្តី.. ៤១

៣. អានុភាពអវិភាគនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ៤១

ផ្នែកទី៦៖ បណ្តឹងសាទុក្ខឆ្លោះ.. ៤១

ផ្នែកទី៧៖ បណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ...៤២

ផ្នែកទី៨៖ នីតិវិធីនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ..៤៣

១. ការទទួលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ ៤៣

២. ការពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ ៤៣

៣. ការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ..៤៣

៤. ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ ៤៣

ផ្នែកទី៩៖ ការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ..៤៤
១. គោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខ...៤៤
២. ការទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់ករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី១...៤៥
៣. ការទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់ករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២ ....៤៥
ផ្នែកទី១០៖ ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ...៤៦
១. ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ..៤៦
១.១. ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ...៤៦
១.២. ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយសកម្មភាពភាគី...៤៧
២. ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ៥០
២.១. ការលើកចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខដោយដីកាសម្រេច ៥០
២.២. សាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងសាទុក្ខ..៥០
២.៣. សាលដីកាទទួលស្គាល់នូវបណ្តឹងសាទុក្ខ...៥១
២.៣.១. ការបដិសេធចោល និងបញ្ជូនត្រលប់ទៅតុលាការដើម..៥១
២.៣.២. ការផ្ទេររឿងក្តីទៅតុលាការផ្សេង..៥២
២.៣.៣. ការបដិសេធ និងការវិនិច្ឆ័យដោយខ្លួនឯង ៥២

ជំពូកទី៤
បណ្តឹងជំទាស់

ផ្នែកទី១៖ អត្ថន័យនៃបណ្តឹងជំទាស់ ៥៤
ផ្នែកទី២៖ មូលហេតុ និងកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់ ៥៤
១. មូលហេតុនៃបណ្តឹងជំទាស់..៥៤
២. កម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់...៥៥
ផ្នែកទី៣៖ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងជំទាស់ ៥៧
១. ភាគីនៃបណ្តឹងជំទាស់..៥៧
២. អំឡុងពេលនៃបណ្តឹងជំទាស់ ៥៨

ផ្នែកទី៤៖ របៀបធ្វើបណ្ដឹងជំទាស់ ៥៨

ផ្នែកទី៥៖ អានុភាពនៃបណ្ដឹងជំទាស់ ៥៨

ផ្នែកទី៦៖ នីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្ដឹងជំទាស់ ៥៩

១. ការទទួលពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់ ៦០

២. ការពិនិត្យពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់ ៦០

៣. ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ៦១

ផ្នែកទី៧៖ វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្ដឹងជំទាស់ ៦១

១. វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះបណ្ដឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចនៃសាលាឧទ្ធរណ៍ ៦១

២. វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះបណ្ដឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចរបស់ចៅក្រមដែលទទួលការបញ្ជា ឬការប្រគល់សិទ្ធិ ៦២

ផ្នែកទី៨៖ ការបញ្ចប់លើបណ្ដឹងជំទាស់ ៦២

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន ៦៣

អនុសាសន៍ ៦៦

ឯកសារយោង ....

បញ្ជីឧបសម្ព័ន្ធ ....

សេចក្ដីផ្ដើម

ប្រទេសកម្ពុជា ជាប្រទេសមួយដែលបានអនុវត្តវិស័យយុត្តិធម៌តាំងពីយូរណាស់មកហើយ ប៉ុន្តែនៅក្នុងកំឡុងពេលដែលប្រទេសជាតិបានធ្លាក់ចុះក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ដ៏ឃោរឃៅអស់រយៈកាលជាង ៣ឆ្នាំមក កម្ពុជាបានបាត់បង់នូវការអនុវត្តវិស័យយុត្តិធម៌មួយ ដែលតាំងពីដើមមក យើងមានការអនុវត្តលើការដោះស្រាយ និងជំនុំជម្រះរឿងក្តីទៅតាមបែបផែន និងបរិបទនៃសង្គមយើង តួយ៉ាងដូចជានៅសម័យអង្គរ ការដោះស្រាយក្តីត្រូវបានអនុវត្តតាមជំនឿ និងនៅសម័យកាលក្រោយមកដូចជានៅសម័យអាណានិគម កម្ពុជាក៏ទទួលឥទ្ធិពលពីច្បាប់នៃប្រទេសដែលបានដាក់អាណានិគមលើខ្លួនដូចជាបារាំងជាដើម។ ប៉ុន្តែចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩៣មក ប្រទេសកម្ពុជាបានរៀបចំរដ្ឋធម្មនុញ្ញជាថ្មី ដែលជាច្បាប់កំពូលរបស់ប្រទេស សម្រាប់គ្រប់គ្រងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម និងការពារសិទ្ធិរបស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដោយក្នុងនោះគឺបានបែងចែកជា២ គឺក្រមព្រហ្មទណ្ឌ មានគោលបំណងការពារសន្តិសុខក្នុងសង្គម ប្រឆាំងនឹងបទល្មើសនានាដែលបង្កឱ្យសង្គមមានភាពច្របូកច្របល់ និងក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានគោលបំណងដោះស្រាយវិវាទរវាងបុគ្គល និងបុគ្គល លើវិវាទដីធ្លី ទំនាស់គ្រួសារ វិវាទពាណិជ្ជកម្ម ពោលគឺវិវាទទាំងឡាយណាដែលទាក់ទងនឹងកម្មសិទ្ធិ ទ្រព្យសម្បត្តិ និងផលប្រយោជន៍របស់បុគ្គល។ វិវាទទាំងឡាយដែលបានលើកឡើងខាងលើ គឺត្រូវបានបញ្ញត្តិក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ហើយចំពោះការអនុវត្តក្នុងការដោះស្រាយវិវាទទាំងនេះ គឺត្រូវអនុវត្តតាមការចែងក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ដែលមានចែងពីលំហូរនៃនីតិវិធីក្នុងការដោះស្រាយ និងនីតិវិធីផ្សេងៗទៀតនៅតាមសាលាជម្រះក្តី ដែលមាន២ជាន់គឺ តុលាការជាន់ទាប ដែលមានសាលាដំបូងរាជធានីខេត្ត និងតុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលមានសាលាឧទ្ធរណ៍តាមតំបន់ និងតុលាការកំពូល។

ចំពោះរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណី ការចាប់ផ្តើមដំបូងគឺរាប់ចាប់តាំងពីការដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការជាន់ទាបដែលមានសាលាដំបូងតាមរាជធានីខេត្តជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចទទួលពាក្យបណ្តឹង និងអនុវត្តនីតិវិធីទៅតាមច្បាប់។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលភាគី មិនព្រមទទួលយកការសម្រេចដោះស្រាយរបស់តុលាការជាន់ទាបនោះទេ ច្បាប់បានផ្តល់អត្ថិភាពឱ្យគូភាគី ដាក់ពាក្យប្តឹងបន្តទៅកាន់តុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលមានដូចរៀបរាប់ខាងលើ ដើម្បីបន្តនីតិវិធីទាមទារនូវអ្វីដែលខ្លួនចង់បាន។ ការដាក់ពាក្យប្តឹងទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ដើម្បីបន្តនីតិវិធី គឺត្រូវបានគេឱ្យឈ្មោះថា បណ្តឹងឧបាស្រ័យ ដែលភាគីអាចប្តឹងទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ក្នុងការមិនពេញចិត្តចំពោះដីកាសម្រេច ឬសាលក្រម សាលដីកា របស់តុលាការថ្នាក់ក្រោម ឱ្យមានសមត្ថកិច្ចដោះស្រាយវិវាទដែលខ្លួនកំពុងជួបប្រទះ ប៉ុន្តែការប្តឹងនោះត្រូវតែស្ថិតក្នុងរយៈពេលដែលសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការដើមមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ។ ចំពោះដីកាសម្រេចខ្លះ ភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យបានលុះត្រាតែដីកាសម្រេចនោះមានច្បាប់ចែងថាអាចធ្វើបណ្តឹងបាន ប៉ុន្តែដីកាសម្រេចខ្លះទៀតភាគីមិនអាចធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យបានទេ ដោយសារមិនមានច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យបាន។ តែចំពោះសេចក្តីសម្រេចដែលជាសាលក្រម ឬសាលដីកាវិញ គូភាគីអាចធ្វើបណ្តឹង

ឧបាស្រ័យបាន ប្រសិនបើខ្លួនគិតថាខ្លួនបានបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ ឬការសម្រេចរបស់តុលាការមិនបានធ្វើឱ្យខ្លួនពេញចិត្ត។ ហេតុដូចនេះ ទើបមានសំណួរលើកឡើងថា តើអ្វីជាបណ្តឹងឧបាស្រ័យ? តើតុលាការណាខ្លះមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការដោះស្រាយចំពោះបណ្តឹងឧបាស្រ័យ? តើការអនុវត្តចំពោះបណ្តឹងឧបាស្រ័យមាននីតិវិធីដូចម្តេច?

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរដែលបានលើកឡើងខាងលើ យើងខ្ញុំនឹងធ្វើការអធិប្បាយដោយមានការលើកយកក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីជាសំអាង រួមជាមួយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តទាំងឡាយដែលទាក់ទងនឹងប្រធានបទនេះដែលក្នុងនោះយើងខ្ញុំនឹងបែងចែកជា ៤ជំពូកធំៗ មានដូចជា៖

ជំពូកទី១ សញ្ញាណទូទៅនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យ

ជំពូកទី២ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ជំពូកទី៣ បណ្តឹងសាទុក្ខ

ជំពូកទី៤ បណ្តឹងជំទាស់

ជំពូកទី១
សញ្ញាណទូទៅនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យ

នៅក្នុងនីតិវិធីនៃការជម្រះក្តី គឺចាប់ផ្តើមពីការដាក់ពាក្យបណ្តឹង ដែលបណ្តឹង គឺជាសកម្មភាពទាមទារមួយ (ពាក្យសុំ) របស់ដើមចោទ ដែលធ្វើឡើងចំពោះចុងចម្លើយ ទៅកាន់តុលាការជំនុំជម្រះលើកទីមួយដែលត្រូវបានកំណត់ ដោយក្នុងនោះគឺត្រូវលើកឡើងពីអត្ថិភាព និងនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិ ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត តាមផ្លូវច្បាប់នីតិឯកជនកំណត់មួយ ហើយទាមទារឱ្យតុលាការចេញសេចក្តីសម្រេច(សាលក្រម ឬសាលដីកា)។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលគូភាគី មិនពេញចិត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការដើម ដោយចង់ឱ្យធ្វើការកែប្រែ និងលុបចោលសេចក្តីសម្រេចនោះ គេអាចអនុវត្តនីតិវិធីបន្តទៀត ដោយធ្វើការប្តឹងឧបាស្រ័យទៅកាន់តុលាការជាន់ខ្ពស់បាន។ ជារួម តាមនិយមន័យខាងលើ បណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ គឺជាបណ្តឹងដែលធ្វើឡើងដើម្បីផ្លាស់ប្តូរ ឬលុបចោលសេចក្តីសម្រេចដើមណាមួយដែលភាគីមិនពេញចិត្ត។

មុននឹងធ្វើការស្វែងយល់ឱ្យបានច្បាស់ពីប្រភេទនៃបណ្តឹង និងនីតិវិធីក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ជាបឋមយើងត្រូវដឹងជាមុនសិននូវនិយមន័យ និងគោលបំណងដ៏ពិតប្រាកដនៃបណ្តឹងនេះ ដោយយើងយកក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីជាគោល និងសេចក្តីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីជាជំនួយ ដើម្បីឱ្យការបកស្រាយកាន់តែមានភាពលម្អិត និងច្បាស់លាស់តាមគោលការណ៍ច្បាប់។

ផ្នែកទី១៖ និយមន័យនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យ

បណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ គឺជាវិធីធ្វើឧបាស្រ័យទាមទារដោយភាគី ទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ឱ្យលុបចោល ឬផ្លាស់ប្តូរនូវសេចក្តីសម្រេច(សាលក្រម សាលដីកា ឬដីកាសម្រេច) ដែលចេញដោយតុលាការថ្នាក់ក្រោម នៅមុនពេលដែលសេចក្តីសម្រេចនោះចូលជាស្ថាពរ។

ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលសាលក្រមនៃសាលាដំបូងមួយបានសម្រេច គូភាគីនៃរឿងក្តីនោះ មិនបានពេញចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនោះទេ ដូច្នេះគូភាគីនោះអាចបន្តនីតិវិធីប្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់បាន ដែលមានសាលាឧទ្ធរណ៍ជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចទទួលបណ្តឹងនោះ។

១. ការប្រើប្រាស់បណ្តឹងឧបាស្រ័យ

ក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ យើងត្រូវប្រព្រឹត្តទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានកំណត់តាមប្រភេទនីមួយៗដូចខាងក្រោម៖

ចំពោះសេចក្តីសម្រេចដែលបានចូលជាស្ថាពរ គូភាគីមិនអាចធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់បាននោះទេ តែគេអាចប្រើនីតិវិធី ដោយធ្វើបណ្តឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសាជាថ្មី ព្រោះតាមបញ្ញត្តិនៃក្រមនីតិវិធី

រដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ការធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់បាន លុះត្រាតែសេចក្តីសម្រេច (សាលក្រម សាលដីកា ឬដីកាសម្រេច) មិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ។[1]

ចំពោះសាលក្រម ឬសាលដីកា ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ គូភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅសាលាឧទ្ធរណ៍(បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍) ឬទៅតុលាការកំពូល(បណ្តឹងសាទុក្ខ) ដើម្បីធ្វើការកែប្រែ ឬលុបចោលសេចក្តីសម្រេចដែលខ្លួនមិនពេញចិត្តបាន។ ក្នុងនោះដែរ គូភាគីអាចធ្វើការព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ហើយរក្សាទុកសិទ្ធិប្តឹងសាទុក្ខនៅតុលាការកំពូលតែម្តងបាន ក្រោយពីតុលាការនៃសាលាដំបូងរាជធានីខេត្តបានចេញសាលក្រមចុងក្រោយ។[2] រីឯបណ្តឹងសាទុក្ខគឺធ្វើឡើងចំពោះសាលដីកាសាលាឧទ្ធរណ៍ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ។

ចំពោះបណ្តឹងជំទាស់ គឺជាបណ្តឹងឧបាស្រ័យចំពោះដីកាសម្រេចរបស់តុលាការថ្នាក់ក្រោម ប៉ុន្តែអាចធ្វើបណ្តឹងនេះទៅបានលុះត្រាតែមានបញ្ញត្តិក្នុងច្បាប់។ [3]

ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងមាត្រា៣០២ ដីកាសម្រេចដែលអាចធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យបាន គឺជាដីកាសម្រេចរបស់ចៅក្រមដែលទទួលបញ្ជា ឬចៅក្រមដែលទទួលការប្រគល់សិទ្ធិ ដែលភាគីអាចប្តឹងឧបាស្រ័យបាននៅពេលដែលភាគីមិនពេញចិត្តនឹងដីកាសម្រេចនោះ។ លើសពីនេះ កាលណាភាគីដែលបានប្តឹងជំទាស់នឹងដីកាសម្រេចដែលមានចែងក្នុងក្រមរួចហើយ មិនអាចប្តឹងជំទាស់ទៅលើដីកាសម្រេចនៃបណ្តឹងជំទាស់មុនបានឡើយ។

២. គោលបំណងនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យ

ការបង្កើតឱ្យមានបណ្តឹងឧបាស្រ័យ គឺមានគោលបំណងក្នុងការសង្គ្រោះសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍របស់គូភាគីដោយស្វែងរកនូវសេចក្តីសម្រេចមួយដ៏ត្រឹមត្រូវ និងយុត្តិធម៌ ព្រោះថាបើសិនជាគេអនុវត្តទៅតាមសេចក្តីសម្រេចដែលធ្វើឡើងតែមួយលើក ប្រាកដណាស់គឺមិនអាចទទួលបាននូវភាពត្រឹមត្រូវ និងសមរម្យបំផុតជូនគូភាគីនោះទេ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យគូភាគីបាត់បង់នូវប្រយោជន៍របស់ពួកគាត់។ ការយល់ច្រឡំ ឬកំហុសបន្តិចបន្តួចរបស់តុលាការក៏ដោយនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចណាមួយទាក់ទងនឹងច្បាប់សារធាតុ ឬនីតិវិធី គឺរមែងផ្តល់ផលប៉ះពាល់តិច ឬច្រើនទៅលើភាគីណាមួយទាក់ទងនឹងប្រយោជន៍ និងសិទ្ធិរបស់គូភាគី ម្ល៉ោះហើយការបង្កើតឱ្យមាននីតិវិធីប្តឹងឧបាស្រ័យ គឺជាគោលបំណងដ៏ល្អមួយ ដើម្បីឱ្យមានការពិនិត្យ និងសម្រេចបានល្អិតល្អន់គ្រប់ជ្រុងជ្រោយពីសំណាក់អង្គតុលាការដែលមានទាំងពីរជាន់ ចៀសបានពីការថ្នាំងថ្នាក់ និងការបាត់បង់ជំនឿលើប្រព័ន្ធតុលាការថែមទៀតផង។

[1] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣០៧

[2] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ក និងខ

[3] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច គ និងកថាខណ្ឌទី២

ផ្នែកទី២៖ ភាពខុសគ្នារវាងបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ និងបណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសារជាថ្មី

ការធ្វើបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ និងបណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសារជាថ្មី ជាការប្ដឹងទៅលើសេចក្ដីសម្រេច (សាលក្រម សាលដីកា)ដូចគ្នា ប៉ុន្តែស្ថិតក្នុងលក្ខខណ្ឌខុសគ្នាដែលក្នុងនោះនឹងមានដូចការរៀបរាប់ខាងក្រោម៖

១. បណ្ដឹងឧបាស្រ័យ

តាមមាត្រា ២៥៩ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី បានបញ្ជាក់ថា បណ្ដឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ គឺធ្វើឡើងទៅបានចំពោះសេចក្ដីសម្រេច(សាលក្រម សាលដីកា) ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ ដែលក្នុងនោះពេលដំណើរការនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យបានចាប់ផ្ដើម សេចក្ដីសម្រេចដើមគឺមិនចូលជាស្ថាពររហូតដល់នីតិវិធីប្ដឹងឧបាស្រ័យត្រូវបានបញ្ចប់។ ហើយតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការទទួលអនុវត្តនីតិវិធីបណ្ដឹងឧបាស្រ័យនេះគឺតុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលមាន សាលាឧទ្ធរណ៍ និងតុលាការកំពូល ដែលមានសមត្ថកិច្ចផ្ដាច់មុខលើបណ្ដឹងនេះ។

២. បណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសារជាថ្មី

បណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសារជាថ្មី គឺជានីតិវិធីក្នុងការប្ដឹងទៅលើសេចក្ដីសម្រេចទៅកាន់តុលាការដើមដែលបានចូលជាស្ថាពរ ដើម្បីឱ្យតុលាការធ្វើការពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យឡើងវិញម្ដងទៀត ដោយមូលហេតុដូចជា៖

- សេចក្ដីសម្រេចមានការខ្វះចន្លោះក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៃបណ្ដឹង។
- ឯកសារដែលជាមូលដ្ឋាននៃសេចក្ដីវិនិច្ឆ័យសាលក្រម ឬសាលដីកាមានវិការៈធ្ងន់ធ្ងរ ឬមានភាពខ្វះខាតមិនប្រក្រតីដែលបានចូលជាស្ថាពររួចហើយ។
- និងមានជាច្រើនចំណុចទៀតដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣០៧ និងមាត្រា ៣០៨ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

ក្នុងនោះដែរ តុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការជំនុំជម្រះចំពោះបណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះជាថ្មី គឺតុលាការដែលបានចេញសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយដែលបានចូលជាស្ថាពរនោះ។

ផ្នែកទី៣៖ ប្រភេទនៃបណ្ដឹងឧបាស្រ័យ

បណ្ដឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់មាន ៣ប្រភេទ គឺបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ បណ្ដឹងសាទុក្ខ និងបណ្ដឹងជំទាស់។

- បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺជាបណ្ដឹងដែលធ្វើឡើងចំពោះសាលក្រមរបស់សាលាដំបូងរាជធានី-ខេត្ត ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ។[4]

[4] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ក

- បណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជាបណ្តឹងធ្វើឡើងចំពោះសាលដីកាចុងក្រោយរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ ឬសាលក្រមដោយមានការព្រមព្រៀងគ្នារវាងគូភាគីទទួលយកសិទ្ធិប្តឹងសាទុក្ខដោយមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ក្រោយពីសាលាដំបូងបានចេញ។[5]
- បណ្តឹងជំទាស់ គឺជាបណ្តឹងធ្វើឡើងចំពោះដីកាសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ទាប ប៉ុន្តែគេអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែមានបញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់។ ចំពោះដីកាសម្រេចលើបណ្តឹងជំទាស់ មិនអាចប្តឹងជំទាស់ទៀតបានទេ។[6]

យោងទៅតាមប្រភេទនៃបណ្តឹងខាងលើ គឺបែងចែកទៅតាមប្រភេទនៃសេចក្តីសម្រេចដើម ដែលក្នុងនោះប្រសិនជាចង់អនុវត្តការដាក់ពាក្យបណ្តឹង ត្រូវជ្រើសរើសប្រភេទបណ្តឹងឧបាស្រ័យឱ្យត្រូវទៅនឹងប្រភេទនៃសេចក្តីសម្រេចដើម។

[5] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ខ

[6] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច គ និងកថាខណ្ឌទី២ និងទី៣

ជំពូកទី២
បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

បន្ទាប់ពីសាលាដំបូងបានចេញសេចក្តីសម្រេច ដែលយើងហៅថា សាលក្រម រួចមក ភាគីដែលមិនពេញចិត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចនោះ អាចធ្វើការបន្តនីតិវិធីប្តឹងទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់បាន ដោយអនុវត្តតាមលំហូរនីតិវិធីដែលនឹងមានរៀបរាប់ប្រាប់នៅចំណុចនីមួយៗក្នុងជំពូកទី២នេះ ដោយក្នុងនោះយើងនឹងលើកចាប់តាំងពីការចាប់ផ្តើមនីតិវិធីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ រហូតដល់ការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះត្រូវបានបញ្ចប់។ ដើម្បីឱ្យជ្រាបកាន់តែច្បាស់ពីដំណើរការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ យើងនឹងសិក្សាទៅតាមផ្នែកនីមួយៗដែលមានដូចខាងក្រោម៖

ផ្នែកទី១៖ អត្ថន័យនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ គឺជាប្រភេទនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ចំពោះសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ ដែលគូភាគីមានការមិនពេញចិត្ត និងមានបំណងឱ្យលុបចោល ឬផ្លាស់ប្តូរនូវសាលក្រមចុងក្រោយនោះ។ ក្នុងនោះដែរ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ អាចធ្វើឡើងបានតែចំពោះសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ របស់សាលាដំបូងតែប៉ុណ្ណោះ។[7] ចំពោះតុលាការជាន់ខ្ពស់ គឺសម្តៅដល់តុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលហៅថា តុលាការនៃការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ដោយក្នុងនោះដែរ ការជំនុំជម្រះដោយសាលាឧទ្ធរណ៍ ហៅថា ការជំនុំជម្រះលើកទី២ ដែលការជំនុំជម្រះនេះគឺដើម្បីវិនិច្ឆ័យរកភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវលើបណ្តឹងឧបាស្រ័យលើសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ ចំពោះការទាមទារនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលដែលតុលាការនៃសាលាដំបូងយល់ព្រមទទួលយកពាក្យបណ្តឹង និងអនុវត្តនីតិវិធី នោះហៅថា ការជំនុំជម្រះលើកទី១ រហូតដល់ពេលដែលសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការនៃសាលាដំបូងនោះចេញ ភាគីណាមួយដែលមិនពេញចិត្តចំពោះការសម្រេចនោះ អាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន ហើយតុលាការនៃសាលាឧទ្ធរណ៍នឹងត្រួតពិនិត្យពាក្យ និងអនុវត្តនីតិវិធីនៃបណ្តឹងបន្តនោះគេហៅថា ការជំនុំជម្រះលើកទី២។

ប៉ុន្តែក្នុងនោះមានករណីពិសេស ដែលការជំនុំជម្រះលើកទី១ អាចធ្វើបាននៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិពិសេស ដូចជាសេចក្តីសម្រេចរបស់គណៈមេធាវីជាអាទិ៍បានសម្រេចថាតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ដូច្នេះបណ្តឹងឧបាស្រ័យចំពោះសាលដីកាចុងក្រោយរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ដែលចេញក្នុងនាមជាការជំនុំជម្រះលើកទី១ អាចប្តឹងបានដល់បណ្តឹងសាទុក្ខ។

[7] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ក

ជារួមមក តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលចេញក្នុងនាមជាការជំនុំជម្រះលើកទី១ ក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងបញ្ញត្តិពិសេស និងធ្វើការជំនុំជម្រះលើកទី២ ចំពោះសាលក្រមចុងក្រោយរបស់សាលាដំបូងដែលបញ្ញត្តិក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។[8]

យើងក៏ត្រូវដឹងផងដែរថា មានប្រភេទសាលក្រមដែលមិនអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន នោះគឺសាលក្រមរបៀបដោយសារតែសាលក្រមនេះពុំមានអានុភាពអ្វីផ្សេង ក្រៅពីអានុភាពដើម្បីត្រៀមចេញសាលក្រមចុងក្រោយក្នុងការជំនុំជម្រះ ដោយសារវាពុំមានអាជ្ញាអស់ជំនុំ ឬអានុភាពអនុវត្តទេ។[9]

ផ្នែកទី២៖ មូលហេតុ និងកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

១. មូលហេតុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ជាការពិតណាស់ តាមរយៈការកាត់ក្តីនៅតុលាការ គឺរមែងធ្វើឱ្យគូភាគីទទួលបាននូវលទ្ធផលដែលខ្លួនមិនអាចទទួលយកបាន ដោយសារកត្តាការខូចខាតប្រយោជន៍ ឬការទទួលបានលទ្ធផលនៃសេចក្តីសម្រេចមិនបានដូចអ្វីដែលខ្លួនរំពឹងទុក ដូច្នេះហើយដើម្បីបំពេញនូវសេចក្តីត្រូវការ ក៏ដូចជាកង្វះខាតដែលគូភាគីបានរកឃើញនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចជាន់ដំបូងនៃសាលាជម្រះក្តី នោះគូភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដោយយោងតាមមូលហេតុដែលមានបញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់។

មូលហេតុដែលបានកំណត់យ៉ាងជាក់ច្បាស់នៅក្នុងច្បាប់ ដើម្បីផ្តល់ឱ្យគូភាគីនូវឱកាសសម្រាប់ធ្វើការកែប្រែផ្លាស់ប្តូរ ឬលុបចោលនូវកំហុសក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ទាប ឬក្នុងករណីដែលខ្លួនគិតថាខ្លួនមិនទាន់ទទួលបានភាពត្រឹមត្រូវក្នុងសេចក្តីសម្រេចនោះទេ ដោយយោងលើស្ថានភាព ៤ ដែលមានដូចជា៖

➢ សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មិនត្រឹមត្រូវ ដោយសារស្ថានភាពនៃសាលក្រមនោះមានកំហុស ឬសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយនៃសាលក្រមដើមមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវផ្អែកលើសំអាងហេតុផ្សេងរបស់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ (ភស្តុតាង និងច្បាប់សារធាតុ) តួយ៉ាងដូចជាអត្ថិភាព ឬនត្ថិភាពនៃកាតព្វកិច្ច ការលើកឡើងពីមូលហេតុនៃការរំលាយ ឬលុបចោល ឬមោឃភាពនៃកិច្ចសន្យាជាអាទិ៍។

ឧទាហរណ៍៖ ភាគីដើមចោទឈ្មោះ សឹម បានប្តឹងភាគីចុងចម្លើយឈ្មោះ សែម ទៅសាលាដំបូងខេត្តកណ្តាលដើម្បីឱ្យតុលាការចេញសាលក្រមលេខ ១២៣ "ក" ចុះថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ដែលមានខ្លឹមសារថា បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយឈ្មោះ សែម អនុវត្តនីតិវិធីលុបចោលការចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើដីដែលមានទីតាំងនៅ ដោយមូលហេតុរំលាយកិច្ចសន្យាលក់ទិញចុះថ្ងៃទី១២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨។ ដោយតុលាការយល់ឃើញថាមាន

[8] មេរៀនស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឧទ្ទេសនាមដោយ លោកមេធាវី អ៊ីវ ប៉ូលី

[9] សេចក្តីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ១៖ នីតិវិធីបណ្តឹង គន្ថីទី១ ជំពូកទី៤ ផ្នែកទី១ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច២

មូលហេតុរំលាយកិច្ចសន្យា ប៉ុន្តែភាគីចុងចម្លើយឈ្មោះ សែម យល់ថាគ្មានលក្ខណៈសារធាតុគ្មានមូលហេតុរំលាយកិច្ចសន្យាទេ ដោយសារខ្លួនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចតាមការកំណត់ក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញចុះថ្ងៃទី១២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ រួចរាល់អស់ហើយ។ ដូច្នេះសាលក្រមខាងលើភាគីចុងចម្លើយអាចធ្វើការប្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន។

➢ នីតិវិធីជំនុំជម្រះលើកទី១នៅសាលាដំបូង ផ្ទុយនឹងនីតិវិធីច្បាប់ធ្ងន់ធ្ងរ ដែលជាស្ថានភាពរបស់សាលាដំបូងបានជម្រះក្តីដោយបំពានលើនីតិវិធីដែលច្បាប់បានកំណត់ ដូចជាទាក់ទងនឹងការពិនិត្យភស្តុតាង ការបញ្ជូន ការប្រកាសសាលក្រមជាអាទិ៍។[10] ឧទាហរណ៍៖ ឈ្មោះ គឿន បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងប្តឹងភាគី ភី ឱ្យបង់ប្រាក់ចំនួន ២០,០០០ដុល្លារ ដោយផ្អែកលើមូលហេតុនៃកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគ ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២០។ សំណុំរឿងត្រូវចាត់ការដោយចៅក្រម ភុន ហើយមុនពេលប្រកាសសាលក្រម ចៅក្រម ភុន បានផ្លាស់ចេញទៅបម្រើការនៅតុលាការផ្សេង។ ចៅក្រម ភាព ត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យកាន់សំណុំរឿងនោះបន្ត ហើយបានប្រកាសសាលក្រមដោយផ្អែកលើការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់របស់ចៅក្រម ភុន ។ ក្នុងករណីនេះ ឈ្មោះ ភី អាចធ្វើការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមនេះបានដោយមូលហេតុសាលក្រមជំនុំជម្រះលើកទី១ មានកំហុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ។

➢ ការលើកបណ្តឹងចោលរបស់សាលាដំបូងមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ និងមានភាពចាំបាច់ក្នុងការទាញហេតុផលថែមទៀត ជាស្ថានភាពដែលសាលាដំបូងបានលើកចោលពាក្យបណ្តឹងរបស់ដើមចោទដោយសាលក្រមមិនឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដោយមូលហេតុពាក្យបណ្តឹងរបស់ដើមចោទផ្ទុយនឹងច្បាប់មិនអាចកែតម្រូវបាន។[11] ដូចជាតុលាការយល់ថាខ្វះលក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹង ប៉ុន្តែភាគីយល់ថាតុលាការវិនិច្ឆ័យទៅលើអង្គហេតុពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់នោះទេ ភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមនេះបាន។

➢ ការជំនុំជម្រះលើកទី១ មានកំហុសចំពោះសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខ ជាស្ថានភាពដែលសាលាដំបូង បានចេញសាលក្រមចំពោះការទាមទារដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយសារច្បាប់កំណត់អំពីសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខចំពោះករណីណាមួយ ដូចជាបណ្តឹងលែងលះ បណ្តឹងទាមទារឱ្យបញ្ជាក់អំពីអត្ថិភាព ឬនត្ថិភាពនៃបុគ្គលភាពជាអាទិ៍។ ឧទាហរណ៍៖ ដើមចោទជាភាគី "ក" បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារឱ្យទទួលស្គាល់កូន ដោយយកភាគី "ខ" ជាចុងចម្លើយ។ ភាគី "ក" មានលំនៅឋាននៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ ភាគី "ខ" មានវត្តមានចុងក្រោយនៅប្រទេសកម្ពុជានៅរាជធានីភ្នំពេញ ប៉ុន្តែបានចាកចេញទៅបរទេសជាង១០ឆ្នាំមកហើយ។ សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញបានចាត់ការពាក្យបណ្តឹងនេះ ហើយសម្រេចឱ្យទទួលស្គាល់ភាគី "ខ" ជាកូនរបស់ភាគី "ក"។

[10] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ២

[11] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨០ កថាខណ្ឌទី១

ភាគី "ខ" បានប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមនេះ ដោយមូលហេតុថាតុលាការរាជធានីភ្នំពេញ មិនមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការចាត់ការបណ្ដឹងទេ។ ការជំនុំជម្រះលើបណ្ដឹងទាមទារឱ្យទទួលស្គាល់កូន គឺជាសមត្ថកិច្ចផ្ដាច់មុខរបស់សាលាដំបូងនៃលំនៅឋានរបស់ភាគីនៃទំនាក់ទំនងឋានៈបុគ្គល ដោយចុងចម្លើយមិនមានលំនៅឋាន ឬទីសំណាក់នៅប្រទេសកម្ពុជាទេ ដូច្នេះត្រូវកំណត់តាមលំនៅឋាន ឬទីសំណាក់របស់ភាគី "ក" ដែលជាសមត្ថកិច្ចរបស់សាលាដំបូងខេត្តកំពង់ស្ពឺ។[12]

២. កម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺជាបណ្ដឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ចំពោះសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ របស់សាលាដំបូង។ ដូច្នេះកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ របស់សាលាដំបូងទាំងអស់ ប៉ុន្តែលើកលែងក្នុងករណីមួយចំនួន។[13]

សេចក្ដីសម្រេចដែលមិនអាចប្ដឹងឧទ្ធរណ៍បាន ពោលគឺមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មានដូចជា៖

➢ ករណីគូភាគីបានព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយរក្សាទុកនូវសិទ្ធិប្ដឹងសាទុក្ខក្រោយពេលតុលាការបានចេញសាលក្រមចុងក្រោយដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពររបស់សាលាដំបូង។ ការព្រមព្រៀងបែបនេះត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ គ្រាន់តែព្រមព្រៀងផ្ទាល់មាត់មិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍នោះ ក៏មិនអាចប្ដឹងសាទុក្ខបានដែរ ដោយសារភាគីគិតថាចង់លះបង់ការវិនិច្ឆ័យទៅលើអង្គសេចក្ដីលើកទី២ ដែលតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ជាតុលាការវិនិច្ឆ័យទៅលើអង្គសេចក្ដីនោះផងដែរ។[14] ឧទាហរណ៍៖ ភាគី "ក" និងភាគី "ខ" បានព្រមព្រៀងគ្នាប្ដឹងសាទុក្ខផ្លោះទៅតុលាការកំពូល ដោយធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ក្នុងគោលបំណងលះបង់នូវការវិនិច្ឆ័យទៅលើការជំនុំជម្រះលើកទី២ ដោយតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ តែទាមទារការវិនិច្ឆ័យលើអង្គច្បាប់ដោយតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ។

➢ ករណីសាលក្រមចុងក្រោយដែលវិនិច្ឆ័យទៅលើរឿងក្ដីរដ្ឋប្បវេណី ឬ ពាណិជ្ជកម្ម ដែលមានតម្លៃកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងមិនលើសពី ៥,០០០,០០០ (ប្រាំលាន) រៀល។ ឧទាហរណ៍៖ ភាគី "ក" បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយបង់ប្រាក់ ចំនួន ៩៩៩ដុល្លារ ដែលជារឿងក្ដីចេញសាលក្រមចុងក្រោយមកមានតម្លៃនៃកម្មវត្ថុតិចជាង ៥លានរៀល ដូច្នេះសាលក្រមនេះមិនអាចប្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានទេ។

---

[12] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨១ និងមាត្រា១០

[13] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦០ កថាខណ្ឌទី១

[14] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦០ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ក

➢ សាលក្រមរបៀបក៏មិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ ព្រោះសាលក្រមរបៀបមិនមែនជាសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ទេ។ ដូចការលើកឡើងខាងលើសាលក្រមរបៀបពុំមានអានុភាពអ្វីផ្សេង ក្រៅពីអានុភាពដើម្បីត្រៀមចេញសាលក្រមចុងក្រោយក្នុងការជំនុំជម្រះ ហើយពុំមានអាជ្ញាអស់ជំនុំ ឬអានុភាពអនុវត្តទេ។[15]

➢ សេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងដែលមិនអាចធ្វើការឧបាស្រ័យតែម្តង គឺមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ដូចជាដីកាសម្រេចអំពីការតវ៉ាចំពោះការដឹកនាំនីតិវិធី ឬដីកាសម្រេចបង្គង់នីតិវិធីនៃបណ្តឹងជាអាទិ៍។

➢ សេចក្តីសម្រេចដែលអាចធ្វើឧបាស្រ័យដោយបណ្តឹងជំទាស់ គឺមិនអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានទេ ពោលមិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬដីកាសម្រេចរបស់សាលាដំបូងមិនអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានទេ។ ឧទាហរណ៍៖ ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យផ្តល់ឯកសារ ឬដីកាសម្រេចលើកចោលពាក្យសុំឱ្យថែរក្សាការពារភស្តុតាងជាអាទិ៍។

➢ ចំពោះសេចក្តីសម្រេចលើបន្ទុកនៃប្រាក់ប្រដាប់ក្តី ដែលជាប់ជាមួយនឹងសាលក្រមចុងក្រោយ មិនអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយឯករាជ្យបានឡើយ។[16]

➢ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងករណីដែលតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ចេញសាលក្រមកំបាំងមុខ បើភាគីបន្តការវិនិច្ឆ័យនៅតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ហើយភាគីមានលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីប្តឹងទាស់ដែលបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា២០៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មិនអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានទេ។ ប៉ុន្តែបើភាគីនោះលះបង់នូវផលប្រយោជន៍ដែលបន្តការវិនិច្ឆ័យនៅតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ គឺអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន ចំណែកភាគីដែលខ្វះលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីប្តឹងទាស់ ក៏អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដែរ។ ចំពោះការប្តឹងទាស់លើសាលក្រមកំបាំងមុខ បានចេញសាលក្រមចុងក្រោយរួចហើយ ក៏អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដែរ។

ផ្នែកទី៣៖ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ដើម្បីដឹងថាអ្នកណាមានសិទ្ធិក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ យើងត្រូវសិក្សាពីលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ហើយបើភាគីដឹងខ្លួនថាមានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ហើយ ភាគីត្រូវសិក្សាពីថេរវេលានាពេលក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីឱ្យការប្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនប្រព្រឹត្តទៅបានត្រឹមត្រូវ តាមនីតិវិធីដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់។

[15] សេចក្តីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ១៖ នីតិវិធីបណ្តឹង

[16] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦១

១. អ្នកមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

ជាទូទៅអ្នកដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺជាភាគីដែលមិនពេញចិត្តនឹងសាលក្រមចុងក្រោយដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពររបស់សាលាដំបូង។ មានន័យថាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើឡើងដោយដើមចោទ ឬចុងចម្លើយដែលមិនពេញចិត្ត និងបាត់បង់នូវផលប្រយោជន៍ដោយសារសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាដំបូង។ ជាគោលការណ៍ផលប្រយោជន៍ក្នុងការប្ដឹងឧបាស្រ័យដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ នៅពេលដែលការទាមទាររបស់ដើមចោទ ឬចុងចម្លើយដែលចង់ប្ដឹងឧបាស្រ័យមានទំហំធំជាងការទាមទាររបស់ភាគីនៅក្នុងសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ម៉្យាងទៀតភាគីដែលបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ គឺជាភាគីដែលចាញ់ក្ដីទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ភាគីនោះមានសិទ្ធិក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ហេតុនេះភាគីដែលឈ្នះក្ដីទាំងស្រុងគ្មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ពោលគឺគ្មានសិទ្ធិក្នុងការប្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ ក្នុងករណីភាគីដែលឈ្នះក្ដីទាំងស្រុងធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នោះនឹងត្រូវបានតុលាការលើកចោលដោយមូលហេតុផ្ទុយនឹងច្បាប់។[17]

ឧទាហរណ៍ទី១៖ ក្នុងពាក្យបណ្ដឹងភាគី "ក" ប្ដឹងភាគី "ខ" ឱ្យបង់ប្រាក់ចំនួន ១៥,០០០ដុល្លារ។ សាលាដំបូងចេញសាលក្រម បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយភាគី "ខ" បង់ប្រាក់ចំនួន ១៥,០០០ដុល្លារ មកឱ្យដើមចោទភាគី "ក"។ ជាក់ស្ដែងភាគី "ខ" ជាអ្នកបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ដោយសាលក្រមរបស់សាលាដំបូង ហេតុនេះភាគី "ខ" មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។

ឧទាហរណ៍ទី២៖ ក្នុងពាក្យបណ្ដឹងដដែលខាងលើ សាលាដំបូងចេញសាលក្រមដោយច្រានចោលការទាមទាររបស់ភាគី "ក"។ ដូច្នេះភាគី "ក" ជាអ្នកបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ដោយសាលក្រមរបស់សាលាដំបូង ហេតុនេះភាគី "ក" មានប្រយោជន៍ក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។

ឧទាហរណ៍ទី៣៖ ក្នុងពាក្យបណ្ដឹងដដែលខាងលើ សាលាដំបូងចេញសាលក្រម បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយភាគី "ខ" បង់ប្រាក់ចំនួន ១០,០០០ដុល្លារ មកឱ្យដើមចោទភាគី "ក"។ ក្នុងករណីនេះទាំងចុងចម្លើយ និងដើមចោទសុទ្ធតែជាភាគីដែលបាត់បង់ប្រយោជន៍ ហេតុនេះទាំងដើមចោទ និងចុងចម្លើយមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ ករណីនេះចុងចម្លើយធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដើមចោទក៏ធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានដែរ ប៉ុន្តែបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែលធ្វើឡើងដោយដើមចោទហៅថា បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ។

សិទ្ធិប្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនអាចកើតឡើង ក្នុងករណីដែលមានការព្រមព្រៀងរវាងភាគីទាំងសងខាងជាមុនថាមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍នោះទេ។ ការព្រមព្រៀងមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍នេះមានលក្ខណៈខុសពីការព្រមព្រៀងផ្លោះទៅតុលាការ

[17] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៨

នៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រង់ថាសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខក៏មិនអាចប្តឹងបានដែរ។ ហេតុដូច្នេះប្រសិនបើការព្រមព្រៀងមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានសុពលភាព សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១នៅសាលាដំបូងនឹងត្រូវចូលជាស្ថាពរ នៅពេលដែលប្រកាសសាលក្រមនោះ។

សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងកើតឡើងដោយភាគីដែលមានប្រយោជន៍ តាមការប្រកាសសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ប៉ុន្តែក្រោយពេលសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍កើតឡើង ភាគីដែលមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ អាចលះបង់នូវសិទ្ធិនេះបានផងដែរ។ ការលះបង់សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើឡើងតាមសេចក្តីថ្លែងការណ៍។ ប្រសិនបើភាគីលះបង់សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្រោយពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ សេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីការលះបង់សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ ត្រូវធ្វើឡើងជាមួយគ្នានឹងការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។[18]

២. អំឡុងពេលក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេល ០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលការបញ្ជូនលិខិតសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ឧទាហរណ៍៖ នៅថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២ ភាគីដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទទួលលិខិតសាលក្រម។ ដូច្នេះថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២ រហូតដល់ថ្ងៃទី០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ជាអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ រីឯថ្ងៃទី០២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ ទៅជាថ្ងៃដែលផុតអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ហើយ។

ក្នុងករណីតុលាការលើកចោល ឬច្រានចោលបណ្តឹងទាស់ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើទៅបានដែលភាគីមានប្រយោជន៍ក្នុងការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេល ០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃបានទទួលដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចច្រានចោល ឬលើកចោលនូវបណ្តឹងទាស់។[19] ឧទាហរណ៍៖ នៅថ្ងៃទី១០ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២ ភាគីទទួលសាលក្រមកំបាំងមុខ ក្នុងរយៈពេល១៤ថ្ងៃបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាស់ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២។ បន្ទាប់មកភាគីខាងលើបានទទួលដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចច្រានចោលបណ្តឹងទាស់ ដូចនេះចាប់ថ្ងៃទី០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ រហូតដល់ថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២២ ជាអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ រីឯថ្ងៃទី០២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២២ ទៅជាថ្ងៃដែលផុតអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ហើយ។

ប្រសិនបើករណីតុលាការចេញសាលក្រមកំបាំងមុខ ហើយភាគីមិនប្តឹងទាស់ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងអំឡុង០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃផុតសិទ្ធិប្តឹងទាស់។

ជាគោលការណ៍អំឡុងពេលធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនអាចពន្យារពេលបានឡើយ ប៉ុន្តែក្នុងករណីភាគីដែលមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដោយមូលហេតុមិនមែនជាកំហុសរបស់ខ្លួន ភាគីនោះអាច

[18] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៣

[19] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៤ កថាខណ្ឌទី១

បំពេញនូវសកម្មភាពបណ្តឹងពេលក្រោយបានក្នុងអំឡុង ០១សប្តាហ៍ បន្ទាប់ពីមូលហេតុនោះបានរលត់ ប្រសិនបើភាគីនៅបរទេស អំឡុងពេលនោះមានចំនួន០២ខែ។ ឧទាហរណ៍៖ ចុងចម្លើយភាគី "ខ" ទទួលសាលក្រម ថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ ដោយមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍រយៈពេល ០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានសាលក្រម។ ថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ជាថ្ងៃចុងក្រោយនៃសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ភាគ "ខ" បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប៉ុន្តែនៅថ្ងៃនោះមានបាតុកម្ម ហើយបិទតុលាការនាំឱ្យមិនអាចទទួលពាក្យបណ្តឹងបាន ក្នុងករណីនេះអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍មានមួយសប្តាហ៍គិតពីថ្ងៃដែលកើតហេតុដែលនាំឱ្យខកខាននោះបានរលត់ និងភាគីត្រូវធ្វើការអះអាង និងបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាងថាការមិនអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងអំឡុងពេលកំណត់នោះបាន មិនមែនដោយសារកំហុសរបស់ខ្លួនទេជាការគ្រប់គ្រាន់។[20]

ឧទាហរណ៍ទី២៖ ចុងចម្លើយ "ខ" បានទទួលសាលក្រមនៅថ្ងៃទី ០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២ ដោយមិនពេញចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនោះខ្លួនមានបំណងធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយតាមច្បាប់រយៈពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍មានរយៈពេល១ខែ គិតពីថ្ងៃទទួលបានសាលក្រម ប៉ុន្តែក្នុងកំឡុងពេលនោះ ចុងចម្លើយ "ខ" បានទៅប្រទេសបារាំងដើម្បីពិនិត្យសុខភាព ដូច្នេះរយៈពេលនៃការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍គឺមានរយៈពេល០២ខែ ពោលគឺចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២ រហូតដល់ថ្ងៃទី ០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២២ គឺជាថ្ងៃចុងក្រោយដែលអាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ហើយភាគីត្រូវអះអាង និងបញ្ជាក់ដោយភស្តុតាងឱ្យបានច្បាស់ផងដែរ។

ប្រសិនបើអំឡុងពេលសម្រាប់ប្តឹងឧទ្ធរណ៍កន្លងហួស ភាគីដែលមានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ នឹងត្រូវបានបាត់បង់សិទ្ធិនោះ។ ហេតុដូច្នេះបើពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់ក្រោយអំឡុងពេលសម្រាប់ប្តឹងឧទ្ធរណ៍កន្លងហួសបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះនឹងត្រូវបានលើកចោលដោយសាលដីកា ដោយសារបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះមានលក្ខណៈផ្ទុយនឹងច្បាប់។[21] ម្យ៉ាងទៀតក្រោយពេលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ត្រូវបានប្រកាស ទោះបីជាមិនទាន់ទទួលការបញ្ជូនសាលក្រមក៏ដោយ ក៏ភាគីអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយស្របច្បាប់បានដែរ។ បានសេចក្តីថាទោះបីជាសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានរលត់ក៏ដោយក៏នៅតែអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដែរ បណ្តឹងនេះហៅថាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ ដែលជាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំធ្វើឡើងដោយឯករាជ្យ។[22]

ផ្នែកទី៤៖ របៀបធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវសរសេរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដោយត្រូវបញ្ជាក់អំពី៖

---

[20] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៤ កថាខណ្ឌទី២

[21] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៨

[22] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧០

- អត្តសញ្ញាណរបស់ភាគី
- សញ្ញាណនៃសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១
- សេចក្តីដែលប្តឹងចំពោះសាលក្រមនោះ
- មូលហេតុនៃការទាមទារឱ្យលុបចោល ឬផ្លាស់ប្តូរនូវសាលក្រម។

នៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវសរសេរអំពីឈ្មោះ ឬនាមករណ៍ និងអាសយដ្ឋានរបស់ភាគី និងអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់។ ឧទាហរណ៍៖ ខ្ញុំបាទឈ្មោះ "សយ" មានអាសយដ្ឋាននៅផ្ទះលេខ០១ ផ្លូវ២០០ រាជធានីភ្នំពេញ មានមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិឈ្មោះ "សឿន" អត្តលេខ៖000 ជាមេធាវីនៃក្រុមមេធាវី E.V.A មានការិយាល័យទីតាំងនៅភ្នំពេញ។ បន្ទាប់មកភាគីត្រូវសរសេរនូវសញ្ញាណសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ឧទាហរណ៍៖ សាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីលេខ ៦៩ "ក" ស.ដ.រ.វ ចុះថ្ងៃទី០១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២០ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ។ ចំណុចសំខាន់ដែលត្រូវសរសេរមួយទៀត គឺសេចក្តីដែលប្តឹងឧបាស្រ័យចំពោះសាលក្រម។ ឧទាហរណ៍៖ សាលក្រមខាងលើបង្គាប់ឱ្យដើមចោទ "ក" លែងលះចុងចម្លើយ "ខ" និងបង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" ធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើដី L មួយផ្នែកឱ្យដើមចោទ "ក" ដោយមូលហេតុបែងចែកទ្រព្យរួម។ ដូច្នេះសេចក្តីប្តឹងឧទ្ធរណ៍ គឺប្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ត្រង់ចំណុចទី២ ពោលគឺចំណុចបង្គាប់ឱ្យធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើដី L មួយផ្នែកឱ្យដើមចោទ "ក" នៃសាលក្រមដើម។ ម្យ៉ាងទៀតជាការល្អ នៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បើសរសេរអំពីមូលហេតុដែលទាមទារឱ្យលុបចោល ឬឱ្យផ្លាស់ប្តូរនូវសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ឧទាហរណ៍៖ សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មានកំហុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ ឬសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មិនត្រឹមត្រូវ។[23] ប្រសិនបើមិនបានសរសេរអំពីមូលហេតុនៃការទាមទារនោះទេ អ្នកធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវដាក់លិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលសរសេរអំពីមូលហេតុនោះ ក្នុងអំឡុងពេល៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ។[24] ដោយឡែកទោះបីអ្នកធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនដាក់លិខិតនោះក៏ដោយ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះមិនចាត់ទុកថាផ្ទុយនឹងច្បាប់ឡើយ ហើយក៏មិនត្រូវបានលើកបណ្តឹងចោលនោះទេ ព្រោះមូលហេតុនៃបណ្តឹងមិនមែនជាចំណុចចាំបាច់ ដែលត្រូវសរសេរក្នុងពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះឡើយ ព្រោះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍វិនិច្ឆ័យលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ដែលខុសនីតិវិធីប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះត្រូវដាក់ទៅតុលាការដើម ដែលជាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ឬសាលាដំបូង។ ពេលដែលបានទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នេះ

---

[23] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៥ កថាខណ្ឌទី២

[24] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៥ កថាខណ្ឌទី៣

តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ត្រូវផ្ញើពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ និងសំណុំរឿងទៅតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ឱ្យបានឆាប់រហ័ស។[25]

ផ្នែកទី៥៖ អានុភាពនៃពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

ការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា គឺមានអានុភាពទៅលើសាលក្រមដើមដែលអាចបង្អាក់នូវការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមនោះបាន។ ហើយដំណើរការនៃការជម្រះក្ដីនៅតុលាការដើមត្រូវបានផ្ទេរមកឱ្យតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលគេអោយឈ្មោះថា អានុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្ដីដោយបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការវិនិច្ឆ័យនៃការទាមទារនោះ។ ជួនកាលភាគីដែលធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនសុខចិត្តលើសាលក្រមតែផ្នែកណាមួយនៃសាលក្រមប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែអានុភាពបង្អាក់នូវការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមទាំងមូលតែម្ដង ដែលមិនមានអានុភាពក្នុងការអនុវត្តសាលក្រមឡើយ នេះហៅថា អវិភាគនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។

១. អានុភាពបង្អាក់នូវការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រម

ពេលដែលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានធ្វើក្នុងអំឡុងពេលដែលបានកំណត់ ទោះជាអំឡុងពេលដែលកំណត់នោះបានកន្លងផុតទៅហើយក៏ដោយ ក៏សាលក្រមដើមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១មិនទាន់ចូលជាស្ថាពរដែរ នេះគេហៅថាអានុភាពបង្អាក់នូវការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រម។[26] ដូច្នេះអានុភាពបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមជាស្ថានភាពដែលរារាំងការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយសារអានុភាពនៃការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍តាមកំណត់របស់ច្បាប់។ ឧទាហរណ៍៖ ភាគីបានទទួលសាលក្រមនៅថ្ងៃទី០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ ហើយភាគីនោះដាក់ពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានហើយនៅក្នុងអំឡុងពេលប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២១ ដល់ថ្ងៃផុតកំណត់ប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ពេលនោះនៅថ្ងៃផុតកំណត់ប្ដឹងឧទ្ធរណ៍នឹងមានការបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ របស់សាលាដំបូង។

ប៉ុន្តែក្នុងករណីសាលក្រមដែលភ្ជាប់នឹងការប្រកាសឱ្យអនុវត្តជាបណ្ដោះអាសន្ន សាលក្រមនោះមានអានុភាពអនុវត្ត ទោះបីជាមានបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ដោយ។ បានសេចក្ដីថាមានអានុភាពអនុវត្តដោយមិនរងចាំការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមឡើយ។[27]

---

[25] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៥ កថាខណ្ឌទី១

[26] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា១៩៣ កថាខណ្ឌទី២

[27] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា១៩៦

២. អានុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្តី

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេលបានកំណត់មានអានុភាពផ្ទេរការទាមទារពីសាលាដំបូងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ មានន័យថា វិវាទរវាងដើមចោទ និងចុងចម្លើយនៅតុលាការនៃការជំនុំជម្រះក្តីលើកទី១ មិនស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ទៀតទេ ពោលគឺស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ដូច្នេះដោយសារអានុភាពនេះ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវវិនិច្ឆ័យអំពីការទាមទារនោះ។ ឧទាហរណ៍៖ ដើមចោទ "ក" បានប្តឹង "ខ" ឱ្យបង់ប្រាក់ចំនួន ១០០,០០០ដុល្លារ មកឱ្យខ្លួន សាលាដំបូងសម្រេចទទួលស្គាល់ការទាមទាររបស់ដើមចោទ។ ចុងចម្លើយ "ខ" បានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមរបស់សាលាដំបូងដោយយល់ឃើញថាសាលក្រមនេះមិនត្រឹមត្រូវ។ ក្នុងករណីនេះការសម្រេចអំពីវិវាទនៃសិទ្ធិទាមទារប្រាក់ចំនួន ១០០,០០០ដុល្លារ ត្រូវផ្ទេរពីសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការជាន់ទាបទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ពោលគឺពីសាលាដំបូងទៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

៣. អវិភាគនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលបានធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់ មានអានុភាពបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រមចុងក្រោយរបស់សាលាដំបូងទាំងមូល ទោះបីជាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើឡើងចំពោះតែផ្នែកណាមួយនៃសាលក្រមចុងក្រោយរបស់សាលាដំបូងក៏ដោយ។

ឧទាហរណ៍៖ សាលក្រមរបស់សាលាដំបូងលេខ ១១ "ក" ស.ព.រ.វ ចុះថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១ របស់សាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដែលមានខ្លឹមសារ៖

១. ដើមចោទ "ក" និង ចុងចម្លើយ "ខ" លែងលះគ្នា។

២. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" ធ្វើនីតិវិធីចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើដី L មួយផ្នែកមកឱ្យដើមចោទ "ក" ដោយមូលហេតុបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិរួម។

៣. ដើមចោទ "ក" ជាអ្នកមានអំណាចមេបាលើកូនឈ្មោះ "គ"។

៤. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" ប្រគល់កូន "គ" មកឱ្យដើមចោទ "ក"។

ចុងចម្លើយ "ខ" ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំណុចទី២ ទី៣ និងទី៤ ប៉ុន្តែផ្នែកដែលមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងផ្នែកដែលប្តឹងឧទ្ធរណ៍គឺត្រូវបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរទាំងមូលតែម្តង។ ដូច្នេះចុងចម្លើយ "ខ" ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រង់ចំណុចទី២ ទី៣ និងទី៤ នាំឱ្យសាលក្រមទាំងមូលមិនចូលជាស្ថាពរ ហេតុនេះទោះបីចំណុចទី១ ចុងចម្លើយ "ខ" មិនបានប្តឹងក៏ដោយ ក៏មិនចូលជាស្ថាពរដែរ នោះដើមចោទក៏មិនអាចធ្វើការអនុវត្តដោយបង្ខំដោយផ្អែកលើសាលក្រមដើម ឬប្រកាសឱ្យធ្វើការអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នទៅលើផ្នែកដែលខ្លួនឈ្នះបានឡើយ។

សរុបមកមានន័យថា ថ្វីបើដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្តឹងឧបាស្រ័យតែផ្នែកណាមួយនៃសាលក្រមដើមក៏ដោយ ក៏មានអានុភាពនៃការបង្អាក់នូវការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រម និងមានអានុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្តី កើតមានឡើងដែរ ចំពោះការទាមទារទាំងអស់នៅក្នុងសាលក្រមដើម នេះហៅថា អវិភាគភាពនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

ផ្ទុយមកវិញក្នុងករណីតុលាការបានចេញសាលក្រម ហើយភាគីបានព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះផ្នែកណាមួយនៃការទាមទារ ឬភាគីទាំងសងខាងលះបង់សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំចំពោះផ្នែកណាមួយនៃការទាមទារ នាំឱ្យផ្នែកនោះនៃសាលក្រមចុងក្រោយត្រូវចូលជាស្ថាពរ។

ឧទាហរណ៍៖ ដើមចោទ "ក" ប្តឹងចុងចម្លើយ "ខ" ទៅសាលាដំបូង ដែលមានខ្លឹមសារៈ

១. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ ១០០,០០០ដុល្លារ ឱ្យដើមចោទ "ក"។

២. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ក្នុងអត្រា១០%ក្នុងមួយឆ្នាំនៃទឹកប្រាក់ ១០០,០០០ដុល្លារ គិតចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ រហូតសងរួច។

៣. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ ១០,០០០ដុល្លារ មកឱ្យដើមចោទ "ក"។

តុលាការចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់៖

១. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ ៩០,០០០ដុល្លារ ឱ្យដើមចោទ "ក"។

២. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ក្នុងអត្រា១០%ក្នុងមួយឆ្នាំនៃទឹកប្រាក់ ៩០,០០០ដុល្លារ គិតចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ រហូតសងរួច។

៣. បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ ១០,០០០ដុល្លារ មកឱ្យដើមចោទ "ក"។

ដើមចោទ និងចុងចម្លើយបានព្រមព្រៀងមិនធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំចំពោះចំណុចទី១ និងទី២ នៃសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់របស់សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ទេ និងត្រូវចូលជាស្ថាពរដោយមិនរង់ចាំផុតអំឡុងពេលនៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ។ ដូច្នេះដើមចោទអាចដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឱ្យប្រកាសការអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នតែចំណុចទី១ និងទី២ នៃសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់របស់សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ហើយចំពោះចំណុចទី៣វិញ ចុងចម្លើយអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន។

ហេតុនេះការព្រមព្រៀងមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងប្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនូវចំណុចណាមួយ ចំណុចដែលបានព្រមព្រៀងនោះនឹងចូលជាស្ថាពរ ទោះបីជាចំណុចផ្សេងទៀត ភាគីបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ដោយ។

ផ្នែកទី៦៖ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ គឺជាការធ្វើឧបាស្រ័យដោយភ្ជាប់ជាមួយនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ភាគីម្ខាងទៀតចំពោះចំណុចដែលចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បាត់បង់ផលប្រយោជន៍។ ឧទាហរណ៍៖ ដើមចោទ "ក" ទាមទារទៅសាលាដំបូងឱ្យចុងចម្លើយ "ខ" បង់ប្រាក់ ១០,០០០ដុល្លារ ហើយតុលាការបានសម្រេចឱ្យ ៩,០០០ដុល្លារ ក្នុងករណីនេះ

ដើមចោទ "ក" អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍បានចំពោះសាលក្រមនេះ ប៉ុន្តែដើមចោទ "ក" មិនបានធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ។ បន្ទាប់មកបើចុងចម្លើយ "ខ" ធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមនេះ ពេលនោះដើមចោទក៏បានធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ ដែលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមចោទហៅថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ អាចធ្វើបាននៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃនីតិវិធីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើនៅមុនពេលការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានបញ្ចប់។[28] មានន័យថាទោះបីជាសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានរលត់ក៏ដោយ (ហួសអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍) ក៏ចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំបានដែរ។ អំឡុងពេលធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ ដូចគ្នានឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរពោលគឺ ០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានលិខិតសាលក្រម ឬថ្ងៃដែលបានជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចច្រានចោល ឬលើកចោលនូវបណ្តឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ ចំពោះអំឡុងពេល ០១ខែ មិនអាចពន្យារពេលបានទេ។ ក្នុងករណីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបាត់បង់អានុភាព នៅពេលដែលតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដកពាក្យបណ្តឹង បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនឹងបាត់បង់អានុភាព ប្រសិនបើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនោះធ្វើឡើងហួសអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ហេតុនេះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំត្រូវបានលើកចោលដោយសារផ្ទុយនឹងច្បាប់។

ប៉ុន្តែក្នុងករណីបើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនោះធ្វើឡើងមិនហួសអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងមានលក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍គ្រប់គ្រាន់ ករណីនេះហៅថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំបានធ្វើឡើងដោយឯករាជ្យ ហើយទោះបីជាតុលាការលើកចោល ឬដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ដោយ ក៏មិនប៉ះពាល់ ឬបាត់បង់អានុភាពដល់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំដែរ ក្នុងករណីនេះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនឹងក្លាយជាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឯករាជ្យ ហើយតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងបន្តចាត់ការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ។[29]

ចំពោះរបៀបធ្វើពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ និងនីតិវិធីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ រមែងត្រូវអនុលោមទៅតាមបញ្ញត្តិនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ពោលគឺត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ។[30] ហេតុនេះដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ (ចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍) ត្រូវដាក់លិខិតពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំទៅតុលាការដើម បន្ទាប់មកបញ្ជូនទៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដើម្បីពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនោះ ហើយត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនោះទៅចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ។

ផ្នែកទី៧៖ នីតិវិធីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

[28] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧០ កថាខណ្ឌទី១

[29] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧០ កថាខណ្ឌទី២

[30] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧០ កថាខណ្ឌទី៣

យើងបានសិក្សារួចមកហើយអំពីសញ្ញាណទូទៅ ប្រភេទនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលមានកម្មវត្ថុ លក្ខខណ្ឌ និងរបៀបធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ព្រមទាំងអានុភាពនៃពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ។ ហើយក្នុងផ្នែកនេះនឹងមានការបកស្រាយអំពីដំណើរនីតិវិធីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលមានដូចជា ការទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ រួចមកមានការពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

១. ការទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ភាគីដែលខូចប្រយោជន៍អំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ គឺដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅតុលាការដើមដែលជាសាលាដំបូង។ តុលាការដើមមានតួនាទីទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងបញ្ជូនសំណុំរឿង និងឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធទាំងនេះទៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ យ៉ាងណាមិញតុលាការដើមពុំមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ គ្រាន់តែជាតុលាការដែលទទួលយកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ភាគីប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែអាចពិនិត្យត្រឹមតែលើលក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ អំឡុងពេលនៃការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ការបង់ពន្ធដាក់ពាក្យសុំជាអាទិ៍នោះ មុនធ្វើការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងនោះជាមួយនឹងសំណុំរឿងក្តីដែលពាក់ព័ន្ធទៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តែប៉ុណ្ណោះ។

២. ការពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

នៅពេលតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានទទួលពាក្យបណ្តឹងហើយ គឺត្រូវពិនិត្យទៅលើពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះនូវចំណុចជាលក្ខណៈទម្រង់ចំនួន៤ ដូចដែលបានរៀបរាប់ក្នុងចំណុចនៃរបៀបធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប៉ុន្តែមានលក្ខខណ្ឌមួយទៀតគឺការបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីដែលបង់នៅពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅតុលាការ។ ដូច្នេះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវពិនិត្យចំណុចជាលក្ខណៈទម្រង់ចំនួន៤ មានដូចជា៖

- ឈ្មោះ ឬនាមករណ៍ និងអាសយដ្ឋានភាគី និងអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់។
- សញ្ញាណសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។
- សេចក្តីដែលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមនោះ និងមូលហេតុនៃការទាមទារ។
- ការបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តី។[31]

ក្នុងករណីតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ពិនិត្យទៅឃើញថាមានចំណុចខ្វះខាត តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបង្គាប់ឱ្យភាគីធ្វើការកែតម្រូវនូវចំណុចខ្វះខាតទាំងនោះ ក្នុងកំឡុងពេលសមរម្យមួយ។ បើទោះជាមានការបង្គាប់ឱ្យកែតម្រូវក៏ដោយ តែដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនព្រមកែតម្រូវទៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ពោលគឺត្រូវ

[31] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ គន្ថីទី១ ជំពូកទី៤

លើកចោលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះដោយដីកាសម្រេច (ដីកាសម្រេចនេះអាចប្តឹងជំទាស់បាន ដែលមានបញ្ញត្តិក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា២៦៦ កថាខណ្ឌទី៣)។ ចំណុចនេះត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ក្នុងករណីដែលដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនបានបង់ពន្ធសម្រាប់ដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះផងដែរ។[32] ចំពោះការបង់ពន្ធដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំពន្ធដាក់ពាក្យសុំត្រូវគណនាទៅតាមតម្លៃកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងដែលមានចំនួន ១.៥ដង នៃពន្ធដាក់ពាក្យសុំនៅតុលាការជាន់ទាប។

៣. ការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ប្រសិនបើពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ច្បាប់ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះទៅឱ្យចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដើម្បីឱ្យចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានដឹង និងត្រៀមខ្លួនក្នុងការឆ្លើយតបជាមួយនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ក្នុងករណីដែលមិនអាចបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ (រាប់បញ្ចូលនូវករណីដែលភាគីមិនបានបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីដែលចាំបាច់ដើម្បីបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍) ត្រូវអនុលោមទៅតាមករណីដែលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ច្បាប់ មាត្រា២៦៧ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

៤. ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់

បន្ទាប់ពីទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងពិនិត្យឃើញថាបណ្តឹងនោះធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវហើយ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវធ្វើការកំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ធ្វើនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ឱ្យបានឆាប់រហ័ស និងធ្វើការកោះហៅគូភាគីឱ្យចូលរួម។ គួរបញ្ជាក់ផងដែរថាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មិនត្រឹមត្រូវ ឬផ្ទុយនីតិវិធីច្បាប់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬការលើកបណ្តឹងចោលរបស់សាលាដំបូងមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ និងមានភាពចាំបាច់ក្នុងការទាញហេតុផល ឬកំហុសចំពោះសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខ ដូច្នេះតុលាការធ្វើការវិនិច្ឆ័យទៅលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ ប៉ុន្តែតុលាការមិនចាំបាច់ធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលទេ ដោយសារមានសាលក្រមប្រៀបដែលបានសង្ខេបអំពីនីតិវិធីការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដើម្បីរៀបចំនូវសេចក្តីអះអាងរបស់ភាគីកំណត់ចំណុចវិវាទ និងរៀបចំភស្តុតាងទេដែលត្រូវបានធ្វើនៅក្នុងនីតិវិធីជំនុំជម្រះលើកទី១រួចហើយ ហេតុនេះតុលាការត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់តែម្តង។ នៅក្រោយពេលដែលបានកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់រួចរាល់ តុលាការត្រូវធ្វើការបញ្ជូនដីកាកោះទៅភាគី ដើម្បីឱ្យភាគីចូលរួមក្នុងនីតិវិធី។ ការបញ្ជូនដីកាកោះអាចធ្វើការបញ្ជូនទៅភាគី

[32] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៦១ កថាខណ្ឌទី៤

ជាមួយគ្នានឹងលិខិតទទួលពាក្យបណ្តឹង លើកលែងតែករណីដែលតុលាការលើកចោលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ ឬមួយតុលាការចេញដីកាបង្គាប់ឱ្យកែតម្រូវជាដើម។

ផ្នែកទី៨៖ ការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

នៅដំណាក់កាលជំនុំជម្រះលើកទី២ ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងមានការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដោយមិនចាំបាច់ធ្វើនីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផល។

១. គោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

ចំពោះការប្រព្រឹត្តទៅក្នុងការជំនុំជម្រះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ គឺមានគោលការណ៍មួយចំនួនដូចជា៖

តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវវិនិច្ឆ័យអំពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវ ឬមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលបានសិក្សាខាងលើ ដើម្បីឧបាស្រ័យចំពោះសាលក្រមដើមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចលុបចោល ឬផ្លាស់ប្តូរសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ត្រឹមកម្រិតនៃការទាមទារក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ (គោលការណ៍នៃសិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី) តែប៉ុណ្ណោះ។[33] ហេតុនេះចំណុចណាមួយនៃសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដែលមិនត្រូវបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនអាចសម្រេចបាននោះទេ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនអាចទទួលនូវសាលដីកាដែលខូចប្រយោជន៍ច្រើនជាងអ្វីដែលមានសម្រេចនៅក្នុងសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១នោះទេ (គោលការណ៍នៃការហាមឃាត់ការផ្លាស់ប្តូរដោយខូចផលប្រយោជន៍) លើកលែងតែមានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ។ ឧទាហរណ៍៖ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ "ខ" ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ "ក" គោលបំណងរបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចង់ឱ្យតុលាការលុបចោលការសម្រេចឱ្យបង់ប្រាក់៨,០០០ដុល្លារ។ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចសម្រេចលុបចោល ឬ ផ្លាស់ប្តូរសាលក្រមដើមដែលមានទំហំមិនឱ្យខូចប្រយោជន៍របស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើសពី ៨,០០០ដុល្លារ នោះទេ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចសម្រេចឱ្យដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ខូចផលប្រយោជន៍លើសពី ៨,០០០ដុល្លារ មានន័យថាដោយសារតែមានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំចំពោះចំនួនទឹកប្រាក់ ២,០០០ដុល្លារ ហេតុនេះដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចខូចខាតផលប្រយោជន៍ចំនួន ១០,០០០ដុល្លារ ប្រសិនបើតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទទួលស្គាល់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំរបស់ចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

---

[33] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧៨

២. ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់

ក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ សាលាឧទ្ធរណ៍មានសមាសភាពក្នុងធ្វើការជំនុំជម្រះដោយក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះដែលមានចៅក្រម ០៣រូប រួមមានប្រធាន ០១រូប និងមានការចូលរួមដោយក្រឡាបញ្ជីជាអ្នកកត់ត្រា ចូលរួមដោយតំណាងមហាអយ្យការ និងមេធាវីតំណាង ឬការពារសិទ្ធិឲ្យភាគី ដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ ដោយឡែកសម្រាប់រឿងក្តីដែលត្រូវបានតុលាការកំពូលសម្រេចបង្វិលមកវិញ នោះសាលាឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើការជំនុំជម្រះម្តងទៀត ដោយមានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះជាចៅក្រមចំនួន ០៥រូប ក្នុងនោះមានប្រធាន ០១រូប ហើយចៅក្រមចំនួន៤រូបទៀត សុទ្ធតែជាចៅក្រមដែលមិនបានចូលរួមជំនុំជម្រះកាលពីលើកមុន។

ចំពោះសកម្មភាពនៃការជំនុំជម្រះលើកទី២ របស់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចំពោះសាលក្រមដើមដោយចេញសាលដីកា ហេតុនេះដើម្បីអាចវិនិច្ឆ័យអំពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវបានតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ប៉ុន្តែមិនមានការធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនោះទេ ពីព្រោះសកម្មភាពនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ (សកម្មភាពបណ្តឹងដែលបានធ្វើឡើងនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយរាប់បញ្ចូលនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល) មានអានុភាពចំពោះការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ដូចបានលើកឡើងថាជាគោលការណ៍ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលនោះទេ លើកលែងតែការកំណត់ចំណុចវិវាទរបស់តុលាការជាន់ទាបមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ ហើយមានភាពចាំបាច់ពិសេសត្រូវកំណត់ចំណុចវិវាទជាថ្មី។ ឧទាហរណ៍៖ នៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដើមចោទអះអាងអំពីសិទ្ធិលើបំណុលចំនួន ១២០,០០០ដុល្លារ ដោយផ្អែកលើកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគ ចុងចម្លើយបានអះអាងអំពីការរលត់សិទ្ធិលើបំណុលដោយអាជ្ញាយុកាល ហើយតុលាការបានកំណត់ចំណុចវិវាទ "តើមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើបំណុលឬទេ?" ការកំណត់ចំណុចវិវាទនេះមិនត្រឹមត្រូវទេ ចំណុចវិវាទដែលត្រឹមត្រូវគឺ "តើសិទ្ធិលើបំណុលនេះត្រូវរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាលឬទេ?"។ ដូច្នេះសាលាដំបូងបានកំណត់ចំណុចវិវាទមិនត្រឹមត្រូវថា "តើមានអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើបំណុលឬទេ?" និងចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយបង់ប្រាក់ ១២០,០០០ដុល្លារមកឱ្យដើមចោទ។ មកដល់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឃើញថាមានចំណុចវិវាទមិនត្រឹមត្រូវ ទើបកំណត់វិវាទជាថ្មីថា "តើសិទ្ធិលើបំណុលនេះត្រូវរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាលឬទេ?"។ ដូចនេះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើការជំនុំជម្រះលើកទី២ ដោយត្រូវធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ក្នុងករណីត្រូវកំណត់ចំណុចវិវាទជាថ្មី។

ចំពោះការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់វិញ ត្រូវធ្វើត្រឹមទំហំដែលភាគីបានទាមទារឱ្យផ្លាស់ប្តូរសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១តែប៉ុណ្ណោះ។ សាលាឧទ្ធរណ៍ធ្វើការសម្រេចសេចក្តីដោយពិនិត្យមើលទាំងអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់។ ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តម្រូវឱ្យភាគីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នៅតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយសារនៅក្នុងការ

ជំនុំជម្រះបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ចៅក្រមត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរពីចៅក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។[34] ហេតុនេះសេចក្តីថ្លែងការណ៍គ្រាន់តែជាសកម្មភាពរាយការណ៍ដែលមានលក្ខណៈជាទម្រង់ ដើម្បីបំពេញគោលការណ៍វិនិច្ឆ័យដោយផ្ទាល់។[35] បន្ទាប់មកនឹងមានការបន្តការវិនិច្ឆ័យ ដោយបើកឡើងវិញនូវការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ជាថ្មីដែលត្រូវបានបញ្ចប់ម្តងរួចហើយនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ នេះហៅថាការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ដូចនេះសកម្មភាពបណ្តឹង (ការអះអាងអង្គហេតុ ការស្នើសុំឱ្យពិនិត្យភស្តុតាង ការសារភាពជាអាទិ៍) ដែលបានធ្វើនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ មានអានុភាពនៅក្នុងការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ឧទាហរណ៍៖ បញ្ចប់ការជំនុំជម្រះលើកទី១នៅសាលាដំបូងដែលការវិនិច្ឆ័យ ដោយមានការសួរសាក្សី "គ" មកបន្តការជំនុំជម្រះលើកទី២មានការវិនិច្ឆ័យជាថ្មីគឺនៅតែបន្តប្រើលទ្ធផលនៃការសួរសាក្សីនោះ។ ហេតុនេះនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនអនុញ្ញាតឱ្យដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន (ភស្តុតាង) បន្ថែម ឬថ្មីនោះទេ។ ឧទាហរណ៍៖ ការជំនុំជម្រះលើកទី១ ភស្តុតាង X មិនត្រូវបានដាក់នោះទេ មកដល់ការជំនុំជម្រះលើកទី២ បានស្នើសុំដាក់ភស្តុតាង X ពេលនោះភស្តុតាង X មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យដាក់នោះទេ។ ប៉ុន្តែភាគីអាចត្រូវបានផ្តល់ឱកាសឱ្យដាក់មធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួនដែលមិនបានដាក់នៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ ប្រសិនបើមធ្យោបាយតទល់ ឬការពារខ្លួន (ភស្តុតាង) នោះ មិនផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១០៨ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីដែលចែងថា ចំពោះករណីមធ្យោបាយនោះទាក់ទងនឹងចំណុចដែលតុលាការត្រូវស្រាវជ្រាវដោយឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ឬករណីដែលមធ្យោបាយថ្មីនោះមិនធ្វើឱ្យមានការយឺតយ៉ាវដល់នីតិវិធីនៃបណ្តឹង ឬករណីដែលភាគីបានធ្វើសេចក្តីសម្រេចដំបូងថា ខ្លួនមិនអាចដាក់មធ្យោបាយនោះបានមុនពេលបញ្ចប់នីតិវិធីត្រៀមការទាញហេតុផលដោយគ្មានកំហុសធ្ងន់ធ្ងរឡើយនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ឧទាហរណ៍៖ ការជំនុំជម្រះលើកទី១ មិនបានសាកសួរសាក្សី "គ" ការជំនុំជម្រះលើកទី២ អនុញ្ញាតឱ្យសួរសាក្សី "គ" ការដាក់ភស្តុតាងថ្មី ដែលមិនផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិនៃមាត្រា១០៨ នៃក្រមនីតិវិធីប្បវេណី ត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដើមចោទបានដាក់ពាក្យសុំឱ្យសាកសួរសាក្សី "គ" ប៉ុន្តែដោយសារសាក្សី "គ" មានជំងឺធ្ងន់ធ្ងរត្រូវទៅព្យាបាលនៅបរទេស ដោយមិនដឹងពេលណាអាចត្រឡប់មកវិញបាន ហេតុនេះសាក្សី "គ" មិនត្រូវបានសួរនៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១ទេ ប៉ុន្តែនៅក្នុងការជំនុំម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ សាក្សី "គ" បានជាសះស្បើយពីជំងឺ និងត្រឡប់មកកម្ពុជាវិញ។[36]

---

[34] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧២

[35] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា១៨៥ កថាខណ្ឌទី២

[36] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧៤

នៅពេលការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់បានបញ្ចប់ តុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញសាលដីកាចុងក្រោយចំពោះបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ឬបណ្ដឹងបន្ទាប់បន្សំ ដោយសាលដីកាចុងក្រោយនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មានបីប្រភេទខុសៗគ្នា។ ក្នុងករណីនេះតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់រួចហើយភាគីដែលមិនពេញចិត្តនឹងសេចក្ដីសម្រេចដែលមានក្នុងសាលដីការបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ អាចប្ដឹងសាទុក្ខទៅតុលាការកំពូលតាមកំណត់របស់ច្បាប់។

ផ្នែកទី៩៖ ការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

ក្រោយពីតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើការទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់រួច គឺត្រូវតែបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយវិធីពីរយ៉ាង ដូចជាការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ ឬការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយឆ្លងកាត់សេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ។

១. ការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ

ការបញ្ចប់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការ គឺអាចការបញ្ចប់បណ្ដឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ ឬការបញ្ចប់ដោយសកម្មភាពភាគី។

១.១. ការបញ្ចប់បណ្ដឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ

នៅពេលដែលនីតិវិធីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍កំពុងដំណើរការ ក្នុងករណីដែលមានភាគីណាមួយបានទទួលមរណភាពហើយគ្មានអ្នកណាទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងនាំឱ្យបណ្ដឹងនោះត្រូវបានបញ្ចប់។ តាមធម្មតាបើទោះបីជាមានភាគីណាម្ខាងបានទទួលមរណភាពក៏ដោយ ក៏សន្តតិជនរបស់ភាគីនោះនឹងត្រូវទទួលបន្តនូវនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងដែលបានធ្វើពីមុនមក ហើយនីតិវិធីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នោះមិនត្រូវបានបញ្ចប់ទេ ប៉ុន្តែបើមានករណីដែលភាគីដែលបានទទួលមរណភាពនោះ ពុំមានអ្នកដែលត្រូវទទួលបន្តនូវនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងដោយសារសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹង តុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នឹងចេញសាលដីកាបញ្ចប់បណ្ដឹងនោះដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដោយមានខ្លឹមសារថាបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានបញ្ចប់ដោយសារមរណភាពរបស់ភាគី។

ក្នុងករណីដែលសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងបានរលត់ដោយសារការរួមបញ្ចូលគ្នានៃនីតិបុគ្គលនាំឱ្យសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងត្រូវធ្លាក់លើបុគ្គលតែម្នាក់ ហើយដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ និងចុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានក្លាយទៅជាបុគ្គលតែមួយ ដោយសារតែភាគីណាម្ខាងបានទទួលបន្តនូវឋានៈតាមផ្លូវបណ្ដឹងរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ដោយសារការរួមបញ្ចូលគ្នានៃនីតិបុគ្គល ឬដោយសន្តតិកម្ម។ ករណីនេះតុលាការនឹងចេញសាលដីកាបញ្ចប់បណ្ដឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិដោយសារតែមានភាគីជាបុគ្គលតែមួយ។

១.២. ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយសកម្មភាពភាគី

ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយសកម្មភាពរបស់ភាគី ក្នុងនោះអាចជាសកម្មភាពនៃការដកពាក្យបណ្តឹង ការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់ការទាមទារ និងការសះជាតាមផ្លូវបណ្តឹងរបស់ភាគីនឹងធ្វើឱ្យសកម្មភាពនៃបណ្តឹងត្រូវបញ្ចប់ផងដែរ៖

➢ ទោះបីជាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដាក់រួចហើយក៏ដោយ ភាគីនៅតែមានសិទ្ធិនៅក្នុងការដកពាក្យបណ្តឹងវិញ នៅពេលណាក៏បានរហូតដល់ពេលដែលសាលដីកាចុងក្រោយរបស់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានប្រកាស ដោយមិនចាំបាច់ទទួលការយល់ព្រមពីចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។[37] ជាក់ស្តែងអំឡុងពេលនៃការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ គឺចាប់ពីការដាក់ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ រហូតដល់ការប្រកាសសាលដីកានៃការជំនុំជម្រះលើកទី២ ឬក្នុងនាមការជំនុំជម្រះលើកទី១ នៅពេលដែលប្រកាសសាលដីការួច សិទ្ធិក្នុងការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានរលត់។ ការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ គឺជាការដកចេញនូវការធ្វើឧបាស្រ័យចំពោះសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ហេតុនេះអានុភាពនៃការដកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នាំឱ្យនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានបញ្ចប់ និងត្រូវបានចាត់ទុកថាគ្មានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តាំងពីដើម ហើយសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ត្រូវចូលជាស្ថាពរតាំងពីថ្ងៃផុតអំឡុងពេលនៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍។[38] ក្នុងករណីនេះការចាត់ទុកបណ្តឹងទាំងមូល រួមទាំងសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ នឹងត្រូវរលត់ដោយអានុភាពប្រតិសកម្ម។ ការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ប៉ុន្តែនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ឬកាលបរិច្ឆេទនៃការផ្សះផ្សា ការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើដោយផ្ទាល់មាត់បាន។ ដោយឡែកការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មួយផ្នែក គឺហៅថាមោឃៈ ដោយសារគោលការណ៍នៃភាពអវិភាគនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ការដកពាក្យបណ្តឹងមិនមានឥទ្ធិពលទៅលើសាលក្រមដើម ឬអានុភាពនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ទេ ហើយមិនឱ្យមានការខូចផលប្រយោជន៍ដល់ចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ហេតុដូច្នេះមិនចាំបាច់មានការយល់ព្រមពីចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឡើយ។ ក្រោយការដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ បើអំឡុងពេលសម្រាប់ប្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនទាន់កន្លងផុតទេ ភាគីម្ខាងទៀតព្រមទាំងដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលបានដកពាក្យបណ្តឹងរួចហើយ ក៏អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍ម្តងទៀតបានដែរ។ នៅពេលដែលដកពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ អាចមានការសងពន្ធដាក់ពាក្យសុំពាក់កណ្តាលលុះត្រានៅក្នុងករណីដែលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានដកមុនកាលបរិច្ឆេទ នៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់លើកដំបូងនៅតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អាចដាក់ពាក្យសុំឱ្យសងពាក់កណ្តាលនៃ

[37] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៩ កថាខណ្ឌទី១

[38] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៩ កថាខណ្ឌទី៣

ពន្ធដាក់ពាក្យសុំ។ ឧទាហរណ៍៖ ភាគី "ខ" បានប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងមូលចំពោះសេចក្ដីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ទាប ដែលបានសម្រេចឱ្យភាគី "ខ" បង់ប្រាក់ចំនួន ១០,០០០ដុល្លារ ឱ្យទៅដើមចោទ "ក"។ ប្រសិនបើភាគី "ខ" ប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ភាគី "ខ" ត្រូវបង់ពន្ធដាក់ពាក្យសុំនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន ៤៦៥,០០០រៀល។ ករណីនេះប្រសិនបើភាគី "ខ" ដកបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ មុនពេលទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ភាគី "ខ" អាចដាក់ពាក្យសុំឱ្យសងពន្ធខាងលើនេះពាក់កណ្ដាលវិញដែលមានចំនួនស្មើនឹង ២៣២,៥០០រៀល។ ប្រសិនបើភាគីសងខាងមិនបានបង្ហាញខ្លួននៅកាលបរិច្ឆេទនៃកាទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុងជំនុំជម្រះបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទេ ហើយមិនបានដាក់ពាក្យសុំឱ្យតុលាការកំណត់កាលបរិច្ឆេទជាថ្មីទៀត ក្នុងអំឡុងពេល ០១ខែទេ បើភាគីទាំងសងខាងអវត្តមាននៅកាលបរិច្ឆេទលើកទី២ម្ដងទៀត តុលាការត្រូវចាត់ទុកថាបានដកបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។[39]

- ការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារ គឺភាគីត្រូវធ្វើសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ដែលធ្វើឱ្យមានការខូចផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនទទួលស្គាល់ថា ការទាមទាររបស់ខ្លួនពុំមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ ឬទទួលស្គាល់ថាការទាមទាររបស់ភាគីម្ខាងទៀតមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវចំពោះការទាមទារ។ ដោយការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារជាសេចក្ដីថ្លែងការណ៍តាមផ្លូវបណ្ដឹងដែលភាគីម្ខាងទទួលស្គាល់ពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬ មិនត្រឹមត្រូវនៃការទាមទារ ហើយវិវាទរវាងភាគីទាំងសងខាងត្រូវបានដោះស្រាយដោយសេចក្ដីថ្លែងការណ៍នេះ សកម្មភាពទាំងនេះនាំឱ្យបណ្ដឹងត្រូវបានបញ្ចប់ដោយមិនចាំបាច់រង់ចាំសាលដីកាទេ។ ចំពោះលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ក្នុងការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារ គឺជាសកម្មភាពបណ្ដឹងមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបញ្ចប់នីតិវិធីនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដូច្នេះហើយភាគីចាំបាច់ត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើបណ្ដឹង។ ចំពោះអនីតិជន ឬជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅអាចធ្វើការលះបង់ ឬទទួលស្គាល់នូវការទាមទារមានសុពលភាពបាន លុះត្រាតែត្រូវបានធ្វើដោយអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ លើកលែងតែអនីតិជនដែលអាចធ្វើសកម្មភាពដោយឯករាជ្យ។ រីឯជននៅក្រោមហិតូបត្ថម្ភ ឬអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ត្រូវមានការប្រគល់សិទ្ធិពិសេសដើម្បីធ្វើសកម្មភាពក្នុងការលះបង់ការទាមទារ ឬទទួលស្គាល់នូវការទាមទារនេះ។ យ៉ាងណាមិញអានុភាពនៃការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវពិនិត្យអំពីលក្ខខណ្ឌនៃបណ្ដឹង និងលក្ខខណ្ឌសមត្ថភាពរបស់ភាគីនោះ បើពិនិត្យទៅឃើញថាភាគីមានលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការលះបង់ ឬទទួលស្គាល់នូវការទាមទារក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុនាំឱ្យបណ្ដឹងត្រូវបានបញ្ចប់ ហើយកំណត់ហេតុនោះមានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលដីកាស្ថាពរដែរ។ម្យ៉ាងវិញទៀតកំណត់ហេតុដែលបានចុះអំពីការលះបង់នូវការទាមទាររបស់ដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មាន

[39] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៩ កថាខណ្ឌទី៤

អានុភាពដូចគ្នានឹងសាលដីកា ដែលច្រានចោលនូវការទាមទាររបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ។ ចំណែកឯកំណត់ហេតុដែលចុះអំពីការទទួលស្គាល់នូវការទាមទាររបស់ចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ មានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលដីកាដែលទទួលស្គាល់នូវការទាមទាររបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ។

➢ ការសះជាតាមផ្លូវបណ្តឹង គឺជាសកម្មភាពមួយដែលដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ធ្វើសម្បទានឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមកនូវការអះអាងអំពីអត្ថិភាព ឬនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិ ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្តដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹង នេះជាព្រមព្រៀងគ្នាបញ្ចប់វិវាទនៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹងតាមរយៈការសម្រុះសម្រួលគ្នាចំពោះទំនាក់ទំនងនៃសិទ្ធិដែលជាចំណុចវិវាទ ដោយភាគីទាំងសងខាងចាំបាច់ត្រូវបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ហើយព្រមព្រៀងគ្នាដោយផ្ទាល់មាត់។ ចំពោះលក្ខខណ្ឌចាំបាច់នៃការសះជាតាមផ្លូវបណ្តឹង ក៏ជាសកម្មភាពបណ្តឹងដែរ ដូច្នេះដើម្បីធ្វើការសះជាបានភាគីចាំបាច់ត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដូច្នេះបើមានភាគីណាមួយជាបុគ្គលដែលត្រូវបានកម្រិតសមត្ថភាពបានធ្វើការសះជានោះពុំមានអានុភាពឡើយ។ ចំពោះការតំណាងដោយអាណត្តិសម្រាប់ភាគីអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់សម្រាប់អនីតិជន ជននៅក្រោយអាណាព្យាបាលទូទៅ និងជននៅក្រោមហិតូបត្ថម្ភ មានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារដែរ។ អានុភាពនៃការសះជាមានអានុភាពបញ្ចប់បណ្តឹងដោយការសះជា គឺជាការព្រមព្រៀងបញ្ចប់វិវាទរបស់ភាគីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលបានកត់ត្រានៅក្នុងកំណត់ហេតុ ហេតុនេះហើយលទ្ធផលនៃការសះជាតាមផ្លូវបណ្តឹងនេះ នាំឱ្យនីតិវិធីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានបញ្ចប់ផងដែរ។ កំណត់ហេតុនៃការសះជា មានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលដីកាស្ថាពរដែរប្រសិនបើក្នុងកំណត់ហេតុនេះ មានចុះអំពីសិទ្ធិទាមទារឱ្យផ្តល់តាវកាលិកជាក់ស្តែងដោយមានការកំណត់ពេលអនុវត្តនិងបែបផែននៃការអនុវត្ត ដូច្នេះហើយកំណត់ហេតុសះជាត្រូវមានអានុភាពអនុវត្ត ហើយកំណត់ហេតុនេះក្លាយទៅជាលិខិតអនុវត្ត ដែលភាគីអាចសម្រេចនូវសិទ្ធិទាមទារតាមរយៈការអនុវត្តដោយបង្ខំបាន។ បើការសះជាតាមផ្លូវបណ្តឹងមានវិការៈភាគីអាចអះអាងអំពីមោឃភាព ឬការលុបចោលការសះជានោះដោយយកវិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈមកធ្វើជាមូលហេតុនៅពេលក្រោយបាន។ ករណីមានជម្លោះអំពីអានុភាពនៃការសះជា នោះនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយជម្លោះនេះមិនមែនជាការសុំជំនុំជម្រះសាជាថ្មីដូចករណីសាលដីកាទេ គឺគ្រាន់តែជាការស្នើសុំឱ្យតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ កំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់សាជាថ្មីតែប៉ុណ្ណោះ។ បើសិនជាមានពាក្យសុំឱ្យតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍កំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទជាថ្មីម្តងទៀត ដោយមានមូលហេតុមានវិការៈក្នុងការសះជា តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចាំបាច់ត្រូវកំណត់ នូវកាលបរិច្ឆេទនោះម្តងទៀតតាមពាក្យសុំរបស់ភាគី ហើយនៅកាលបរិច្ឆេទជាថ្មីនេះ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវវិនិច្ឆ័យជាមុនថា ការសះជាដែលបានធ្វើពីមុននោះមានសុពលភាព ឬគ្មានសុពលភាព។ បើការវិនិច្ឆ័យឃើញថា ការសះជានោះមានវិការៈ

តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ថា បណ្តឹងនោះមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចប់ទេ ហើយត្រូវបន្តការវិនិច្ឆ័យលើបណ្តឹងនោះ។ ប៉ុន្តែបើវិនិច្ឆ័យឃើញថា ការសះជាដែលបានធ្វើពីមុននោះមានសុពលភាព តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញសាលដីកាដែលប្រកាសអំពីការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយការសះជានោះ។ ចំពោះបន្ទុកនៃប្រាក់ប្រដាប់ក្តីភាគីដែលត្រូវទទួលបន្ទុកនៃប្រាក់ប្រដាប់ក្តី គឺអាស្រ័យទៅលើការព្រមព្រៀងរបស់ភាគីនោះ ប៉ុន្តែប្រសិនបើភាគីគ្មានការព្រមព្រៀងគ្នាអំពីប្រាក់ប្រដាប់ក្តីទេ ភាគីនីមួយៗត្រូវទទួលបន្ទុកក្នុងការបង់រៀងៗខ្លួន។ បើការសះជាបានសម្រេចលទ្ធផលមុនពេលធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ទទួលបានការសងមកវិញនូវចំនួនពាក់កណ្តាលនៃពន្ធដែលបានបង់រួចមកហើយ។

២. ការបញ្ចប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ

ការបញ្ចប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការវិញ គឺជាការចេញសាលដីកាចំពោះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំដែលអាចជា សាលដីកាលើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬសាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬសាលដីកាទទួលស្គាល់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

២.១. សាលដីកាលើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចេញសាលដីកាលើកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចោល ក្នុងករណីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនស្របច្បាប់ ឬខុសលក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលមិនអាចកែតម្រូវបាន ដូចជាករណីផុតសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬគ្មានផលប្រយោជន៍នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាអាទិ៍ ហេតុនេះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញសាលដីកាលើកបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចោល ដោយមិនឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។[40] ឧទាហរណ៍៖ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដាក់ពាក្យប្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅចុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយផុតកំណត់នៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ នាំឱ្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនស្របនឹងច្បាប់ដែលមិនអាចកែតម្រូវ នោះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ដែលមានខ្លឹមសារលើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចុះថ្ងៃទី២២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២២ របស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងប្រាក់ប្រដាប់ក៏ជាបន្ទុករបស់ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

ក្នុងករណីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានលើកចោល បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំក៏ត្រូវលើកចោលដែរ ប្រសិនបើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនោះធ្វើឡើងហួសអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលនាំឱ្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំបានបាត់បង់អានុភាពព្រោះមិនស្របនឹងនឹងច្បាប់។ ប៉ុន្តែបើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំនោះធ្វើឡើងមិនហួសអំឡុងពេលប្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងមានលក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍គ្រប់គ្រាន់ ដែលហៅថាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

[40] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦៨

បន្ទាប់បន្សំដោយឯករាជ្យ ហើយទោះបីជាតុលាការលើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ដោយ ក៏មិនប៉ះពាល់ ឬបាត់បង់អានុភាពដល់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំដែរ។

២.២. សាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញសាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ក្នុងករណីតុលាការយល់ឃើញថាសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ត្រឹមត្រូវ ទោះបីជាសំអាងហេតុនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មិនត្រឹមត្រូវក៏ដោយ បើយល់ឃើញថាសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់នៃសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១នោះត្រឹមត្រូវ បើផ្អែកលើសំអាងហេតុផ្សេងទៀត។[41] នេះដោយសារតែអាជ្ញាអស់ជំនុំមិនត្រូវកើតឡើងទៅលើសេចក្តីវិនិច្ឆ័យ នៅក្នុងសំអាងហេតុនៃសាលក្រមដើមទេដែលមានបញ្ញត្តិក្នុងមាត្រា១៩៤ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ហេតុដូច្នេះភាពមិនត្រឹមត្រូវនៃសំអាងហេតុនោះគ្មានឥទ្ធិពលទៅលើអានុភាពនៃសាលក្រមឡើយ។[42] ឧទាហរណ៍ៈ ដើមចោទ "ក" ធ្វើបណ្តឹងបដិសេធបិតុភាពដោយយក "ខ" ជាចុងចម្លើយ តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មានសំអាងហេតុថាចុងចម្លើយកើតក្នុងអំឡុងពេល៣០០ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃលែងលះ តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់មានខ្លឹមសារ បដិសេធបិតុភាពរវាងដើមចោទ និងចុងចម្លើយ។ ដើមបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ "ក" បានប្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចខាងលើដែលមានសំអាងហេតុថ្មីថា ចុងចម្លើយកើតក្រោយអំឡុងពេល៣០០ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃលែងលះ តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថាសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់នៃសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១នោះត្រឹមត្រូវ ហើយចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ដោយមានខ្លឹមសារ បដិសេធបិតុភាពរវាងដើមចោទ និងចុងចម្លើយដដែល ទើបចេញសាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។

ម្យ៉ាងទៀតបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំវិញ ប្រសិនបើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបានច្រានចោល ក៏បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំត្រូវច្រានចោលដែរ។

ប្រសិនបើសាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចូលជាស្ថាពរ នោះសាលក្រមដើមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ក៏ចូលជាស្ថាពរដែរ។ ក្នុងករណីសាលក្រមដើមជាសាលក្រមបង្គាប់ឱ្យផ្តល់តាវកាលិក សាលក្រមដើមក្លាយទៅលិខិតអនុវត្ត។[43]

---

[41] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧៧

[42] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា១៩៤ កថាខណ្ឌទី៣

[43] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣៥០ កថាខណ្ឌទី២ ចំណុច ក

២.៣. សាលដីកាទទួលស្គាល់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍

ផ្ទុយមកវិញតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ចេញសាលដីកាទទួលស្គាល់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ក្នុងករណីតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថា សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១មានភាពមិនត្រឹមត្រូវ ឬខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ តុលាការត្រូវលុបចោលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ហើយតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍អាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយខ្លួនឯងជំនួសសាលាដំបូង ឬបញ្ជូនត្រឡប់ ឬផ្ទេររឿងក្ដី។

២.៣.១. ការលុបចោល និងការជំនុំជម្រះដោយខ្លួនឯង

នៅពេលតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទទួលស្គាល់បណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងពីរករណី គឺតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថា សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ មានភាពមិនត្រឹមត្រូវ ឬខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរៈ

➢ ក្នុងករណីតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ត្រូវលុបចោលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ប្រសិនបើយល់ឃើញថា សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើទី១មានភាពមិនត្រឹមត្រូវ គឺជាសាលក្រមដែលមានកំហុស។ ឧទាហរណ៍ៈ សាលក្រមដើមសម្រេចឱ្យដើមចោទឈ្នះក្ដីដែលមានខ្លឹមសារថា បង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយលុបចោលនីតិវិធីចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិលើដី L ទាំងមូល ដោយមូលហេតុរំលាយកិច្ចសន្យាលក់ទិញចុះថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ផ្អែកលើអត្ថិភាពនៃអង្គហេតុរំលាយកិច្ចសន្យា ប៉ុន្តែតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថាគ្មានអត្ថិភាពនៃអង្គហេតុរំលាយទេដែលមិនមានភាពត្រឹមត្រូវ ដោយផ្អែកលើសំអាងហេតុផ្សេង គប្បីឱ្យដើមចោទចាញ់ក្ដី (ចុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍)។ ក្នុងករណីនេះ តុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនលុបចោលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ទាំងស្រុងនោះទេ ប៉ុន្តែធ្វើការផ្លាស់ប្ដូរ ឬកែប្រែខ្លឹមសារសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ដូច្នេះករណីនេះ តុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ជំនុំជម្រះលើសាលក្រមដើម ដោយចេញសេចក្ដីសម្រេចបញ្ចប់នៃសាលដីកា ដោយកែប្រែ ឬផ្លាស់ប្ដូរនូវសាលក្រមដើម។

➢ ចំពោះករណីតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវលុបចោលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ បើយល់ឃើញថា សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ។ កំហុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ មានដូចជាការសាកសួរសាក្សីនៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ឬការប្រកាសសាលក្រមដោយចៅក្រមដែលមិនមែនជាអ្នកវិនិច្ឆ័យជាអាទិ៍។ ឧទាហរណ៍ៈ តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ នៅដំណាក់នីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផល បានធ្វើការសាកសួរសាក្សីដែលជាកំហុសនៃនីតិវិធី ដំណាក់នេះជាដំណាក់រៀបចំការអះអាងចំណុចវិវាទ និងភស្តុតាង។ ប៉ុន្តែតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ទទួលស្គាល់ចម្លើយរបស់សាក្សី "គ"។ មកដល់តុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នឹងធ្វើការសាកសួរសាក្សី "គ" ជាថ្មីម្ដងទៀត។ ក្នុងករណីតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនជឿលើចម្លើយរបស់សាក្សី "គ" តុលាការនឹងលុបចោលសាលក្រមដើម។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ជឿលើចម្លើយរបស់សាក្សី "គ" តុលាការនឹងច្រានចោលបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ ម្យ៉ាងទៀតករណីតុលាការយល់ឃើញថា

មានភាពចាំបាច់ក្នុងការកំណត់ចំណុចវិវាទថ្មី តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវចេញដីកាសម្រេចបង្វិលមកនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផលជាថ្មីនៅតុលាការដើម ដែលមានកំណត់ក្នុងមាត្រា១១៦ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ ដូច្នេះករណីនេះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំនុំជម្រះលើសាលក្រមដើមដោយចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់នៃសាលដីកា ដោយលុបចោលនូវសាលក្រមដើម។

២.៣.២. ការលុបចោល និងការបញ្ជូនត្រលប់មកវិញ

តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវលុបចោលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយបញ្ជូនត្រលប់ទៅតុលាការដើម ចំពោះករណីតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមលើកចោលបណ្តឹងរបស់តុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ប៉ុន្តែតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថាសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១នោះមិនត្រឹមត្រូវស្របតាមច្បាប់ ហើយមានភាពចាំបាច់ត្រូវទាញហេតុផលបន្ថែមទៀតចំពោះរឿងក្តីនោះ។[44] ឧទាហរណ៍៖ នៅសាលាដំបូងបានចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់លើកចោលបណ្តឹងដោយបណ្តឹងនោះមិនស្របនឹងច្បាប់ ហើយប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមដែលបានលើកបណ្តឹងចោល ប៉ុន្តែសាលាឧទ្ធរណ៍យល់ថាបណ្តឹងនោះមិនមែនបណ្តឹងដែលខុសនឹងច្បាប់ទេ ទើបចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ដែលមានខ្លឹមសារ លុបចោលសាលក្រមរបស់សាលាដំបូង និងបញ្ជូនរឿងនេះទៅសាលាដំបូងវិញ។

ករណីតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវលុបចោលសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយបញ្ជូនត្រលប់ទៅតុលាការដើម ចំពោះករណីតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានទទួលពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះសាលក្រមដែលទទួលស្គាល់ការទាមទារ ប៉ុន្តែមានកំហុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដោយភាគីមិនបានទទួលការបញ្ជូនដីកាកោះតាមច្បាប់នៅក្នុងការជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាដំបូង នោះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវលុបចោលសាលក្រមដើម និងបញ្ជូនត្រលប់ដើម្បីធ្វើនីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ឡើងវិញ។[45]

ដោយឡែកករណីតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លុបចោលនូវសាលក្រមដើម ហើយបញ្ជូនត្រឡប់ទៅតុលាការដើម តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងមិនសម្រេចអំពីប្រាក់ប្រដាប់ក្តីនោះទេ ពីព្រោះការសម្រេចនេះមិនទាន់បានកំណត់អំពីអត្ថិភាព ឬនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិរបស់ភាគីនៅឡើយ។ ការសម្រេចនេះពាក់ព័ន្ធតែជាមួយនឹងកំហុសនីតិវិធីរបស់តុលាការជាន់ទាបតែប៉ុណ្ណោះ។[46] ការសម្រេចអំពីប្រាក់ប្រដាប់ក្តី គឺជាការកំណត់អំពីបន្ទុកនៃ

[44] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨០ កថាខណ្ឌទី១

[45] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨០

[46] មេរៀនស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឧទ្ទេសនាមដោយ លោកមេធាវី អ៊ីវ ប៉ូលី

ចំណាយដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងអំឡុងពេលនីតិវិធីរបស់តុលាការដោយភាគី ហេតុនេះមូលដ្ឋាននៃការសម្រេចគឺផ្អែកទៅលើការកំណត់ជាស្ថាពរនូវសិទ្ធិ ឬទំនាក់ទំនងគតិយុត្ត។

យ៉ាងណាមិញសាលដីកាបញ្ជូនរឿងក្តីត្រលប់ទៅវិញ អាចប្តឹងសាទុក្ខបាន។ ប៉ុន្តែបើសាលដីកាបញ្ជូនរឿងក្តីត្រលប់ទៅវិញចូលជាស្ថាពរ រឿងក្តីនោះនឹងត្រូវផ្ទេរទៅតុលាការដើម។

២.៣.៣. ការលុបចោល និងផ្ទេរនូវរឿងក្តី

តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លុបចោលសាលក្រមដើម និងផ្ទេររឿងក្តីទៅតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងករណីតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ បានធ្វើការជំនុំជម្រះលើរឿងក្តីដែលខ្លួនគ្មានសមត្ថកិច្ច។ ជាគោលការណ៍តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវផ្ទេររឿងក្តីទៅតុលាការ (សាលាដំបូង) ដែលមានសមត្ថកិច្ចដោយផ្ទាល់វិញដោយមិនចាំបាច់បញ្ជូនរឿងក្តីនោះ ត្រលប់ទៅតុលាការដើមដែលបានចេញសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១វិញពោលគឺតុលាការជំនុំជម្រះលើរឿងក្តីដែលខ្លួនគ្មានសមត្ថកិច្ច។ ឧទាហរណ៍៖ ដើមចោទប្តឹងលែងលះជាមួយនឹងចុងចម្លើយ។ ដើមចោទមានលំនៅឋាននៅខេត្តបាត់ដំបង ហើយចុងចម្លើយមានលំនៅឋាននៅខេត្តកំពង់ស្ពឺពួកគេបានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ បន្ទាប់មកដើមចោទ និងចុងចម្លើយបានរស់នៅខេត្តបាត់ដំបងអស់រយៈពេល៥ឆ្នាំ ក្នុងអំឡុងដើមចោទប្តឹងលែងលះជាមួយនឹងចុងចម្លើយពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយអ្នកទាំងពីរមានទំនាស់នឹងគ្នា ចុងចម្លើយបានចាកចេញពីបាត់ដំបងមករស់នៅភ្នំពេញ។ ដើមចោទបានប្តឹងលែងលះចុងចម្លើយ មកសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ហើយសាលាដំបូងនេះក៏បានចាត់ការលើបណ្តឹង និងចេញសាលក្រម បន្ទាប់មកចុងចម្លើយបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងសាលក្រមនោះ។ ក្នុងករណីតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍យល់ឃើញថាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១បានធ្វើការជំនុំជម្រះលើរឿងក្តីដែលខ្លួនគ្មានសមត្ថកិច្ច ដូចនេះតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងលុបចោលសាលក្រមដើម ហើយផ្ទេររឿងក្តីទៅតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចគឺសមត្ថកិច្ចសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង។ ដោយសារនៅក្នុងរឿងក្តីទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល សមត្ថកិច្ចជម្រះក្តីជាសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខរបស់សាលាដំបូង ដែលមានសមត្ថកិច្ចលើលំនៅឋានរបស់ភាគីនៃទំនាក់ទំនងឋានៈបុគ្គល។

ជំពូកទី៣
បណ្តឹងសាទុក្ខ

ក្នុងករណីដែលគូភាគី មានការមិនសុខចិត្តចំពោះសាលដីការបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ គូភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខទៅកាន់តុលាការកំពូលដើម្បីធ្វើការជំនុំជម្រះចុងក្រោយ។ មិនខុសពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះទេ ការធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខគឺត្រូវមានលំហូរនីតិវិធី រាប់ចាប់តាំងពីការដាក់ពាក្យបណ្តឹងដោយមានកម្មវត្ថុ និងលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ អានុភាពនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ និងមានបន្ថែមជាមួយបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ នីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះ ការដកពាក្យបណ្តឹង និងការចេញសាលដីកានៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ដើម្បីសិក្សាពីបណ្តឹងសាទុក្ខ យើងត្រូវសិក្សាទៅតាមលំដាប់លំដោយ និងលក្ខខណ្ឌនានាដែលមានជាអាទិ៍៖

ផ្នែកទី១៖ និយមន័យនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

បណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជាប្រភេទនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលមានតុលាការកំពូលជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីវិនិច្ឆ័យពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវចំពោះការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយ។ ចំពោះអត្ថន័យបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងរឿងរដ្ឋប្បវេណី គឺជាបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការកំពូលចំពោះសាលដីកាចុងក្រោយនៃការជំនុំជំម្រះលើកទី២របស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ឬសាលដីកាចុងក្រោយដែលត្រូវបានជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាឧទ្ធរណ៍តាមបញ្ញត្តិច្បាប់ពិសេស ឬមួយក៏ជាសាលក្រមចុងក្រោយដែលបានជំនុំជម្រះលើកទី១ដោយសាលាដំបូងក្នុងករណីដែលភាគីបានព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប៉ុន្តែរក្សាទុកនូវសិទ្ធិប្តឹងសាទុក្ខដែលហៅថាបណ្តឹងសាទុក្ខផ្លោះ។[47] ដោយឡែកតុលាការដែលជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងសាទុក្ខហៅថា "តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ" ហើយការជំនុំជម្រះនេះហៅថា "ការជំនុំជម្រះលើកចុងក្រោយ ឬការជំនុំជម្រះលើកទី២"។ ការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺការជំនុំជម្រះលើអង្គច្បាប់នៃសាលក្រមដើម ឬសាលដីកាដើម ដោយតុលាការកំពូល ដើម្បីស្វែងរកភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវនៃសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមនោះ ពោលគឺពិនិត្យមើលជាថ្មីម្តងទៀតទៅលើសាលក្រម ឬសាលដីកាដើម ដោយផ្អែកទៅលើធនធានដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់វិនិច្ឆ័យនៅក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមនោះ ហេតុដូច្នេះខុសគ្នាពីការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលធ្វើការទទួលស្គាល់នូវអង្គហេតុថ្មីឡើងវិញ ឬអាចផ្អែកទៅលើធនធានថ្មីដែលសម្រាប់ប្រើប្រាស់សម្រាប់វិនិច្ឆ័យ ពោលគឺវិនិច្ឆ័យទាំងលើអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់។ ក្នុងន័យនេះជាគោលការណ៍តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវបានចងដោយអង្គហេតុដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាស្ថាពរដោយស្របច្បាប់ក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកាដើម។ យ៉ាងណាមិញ

[47] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៣

បើភាគីណាម្ខាងបានប្តឹងសាទុក្ខ ហើយភាគីម្ខាងទៀតបានប្តឹងតបដែលបណ្តឹងនេះហៅថាបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ។ ជារួមមកបណ្តឹងសាទុក្ខមានបីប្រភេទ ដូចជាបណ្តឹងសាទុក្ខ បណ្តឹងសាទុក្ខផ្លោះ និងបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ។

ផ្នែកទី២៖ មូលហេតុ និងកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

១. មូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

ភាគីមិនអាចធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខបាន ដោយគ្រាន់តែផ្អែកលើមូលដ្ឋានថាខ្លួនរងការខូចផលប្រយោជន៍ពីសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខនោះទេ។ ហេតុដូចនេះហើយដែលញ៉ាំងឱ្យមានការប្តឹងសាទុក្ខនេះកើតឡើងមានមូលហេតុពីរយ៉ាងដូចជា៖

មូលហេតុទូទៅ គឺចង់សម្តៅទៅលើការវិនិច្ឆ័យ ឬការសម្រេចសេចក្តីរបស់តុលាការផ្ទុយពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងៗដែលបានជះឥទ្ធិពលលើសាលក្រម ឬសាលដីកា។[48] ការសម្រេចសេចក្តីរបស់តុលាការជាន់ទាបផ្ទុយពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៅត្រង់នេះ មានន័យថាក្នុងករណីបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលយកមកអនុវត្តជាដើមគឺមោឃភាពដោយផ្ទុយនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ប៉ុន្តែគេបកស្រាយថាមានអានុភាព ឬក្នុងករណីបទដ្ឋានគតិយុត្តមានអានុភាពដោយស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ប៉ុន្តែគេបកស្រាយថាមោឃភាព ហើយមិនបានយកមកអនុវត្ត។ ម៉្យាងវិញទៀតចំពោះការសម្រេចសេចក្តីរបស់តុលាការជាន់ទាបផ្ទុយនឹងច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តវិញ គឺជាភាពដែលមានកំហុសក្នុងការបកស្រាយច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្ត។[49] ឧទាហរណ៍៖ ភាគីដែលឈ្នះក្តីទាំងស្រុងនៅក្នុងការជំនុំជម្រះរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ គឺភាគីនោះគ្មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការប្តឹងសាទុក្ខទេ ប៉ុន្តែបើភាគីនោះធ្វើការប្តឹងសាទុក្ខបែបនេះនឹងត្រូវបានលើកចោល ដោយសារបណ្តឹងសាទុក្ខនេះផ្ទុយនឹងច្បាប់។ ប្រសិនបើតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទទួលស្គាល់ថាមានកំហុស ឬការបំពានច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតនៅក្នុងការចាត់ចែងនីតិវិធី ឬក្នុងការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ហើយបែបនេះមានឥទ្ធិពលទៅលើការវិនិច្ឆ័យដែលបានបង្ហាញក្នុងសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់នៃសាលដីកានោះពិតប្រាកដមែន ទើបបណ្តឹងសាទុក្ខនោះមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ។

មូលហេតុដាច់ខាតវិញនោះ គឺសម្តៅទៅលើការខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ។[50] ហើយការខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរនេះមានដូចជា៖

➢ តុលាការដែលចេញសាលដីកា ឬសាលក្រមមិនត្រូវបានចាត់តាំងដោយស្របទៅនឹងច្បាប់។ ឧទាហរណ៍៖ សាលដីកាដែលចេញដោយបុគ្គលដែលគ្មានលក្ខណៈសម្បត្តិជាចៅក្រម ឬចៅក្រម ២នាក់ចេញ

---

[48] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៤

[49] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៤

[50] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៥

សាលក្រមដែលត្រូវធ្វើដោយក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ ៣នាក់ ឬសាលដីកាដែលចេញដោយចៅក្រមដែលមិនមែនជាចៅក្រមនៅពេលបញ្ចប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។

➢ ចៅក្រមដែលច្បាប់មិនអនុញ្ញាតឱ្យចូលរួមក្នុងការចេញសាលដីកា ឬសាលក្រមតែបានចូលរួម។ ជាគោលការណ៍មានតែចៅក្រម ដែលមានធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការចេញសាលក្រម ឬសាលដីកាប៉ុណ្ណោះ ទើបអាចចេញសាលក្រម ឬសាលដីកាបាន។ ឧទាហរណ៍៖ ចៅក្រមដែលបានវិនិច្ឆ័យ និងចេញសាលដីកា ឬសាលក្រម ទោះបីជាមានហេតុនៃការដកហូតចៅក្រមក៏ដោយ ដូចជាសហព័ទ្ធរបស់ចៅក្រមជាភាគីក្នុងរឿងក្តី ឬចៅក្រម និងភាគីធ្លាប់មានរឿងក្តីពីមុនមក។[51]

➢ ភាពផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិស្តីពីសមត្ថកិច្ចផ្តាច់មុខរបស់តុលាការ។ ឧទាហរណ៍៖ ពាក្យបណ្តឹងលែងលះបានដាក់ទៅសាលាដំបូងខុស ពីសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចនៅទីលំនៅរបស់ភាគី។

➢ ការខ្វះសិទ្ធិតំណាងដែលកំណត់ដោយច្បាប់ សិទ្ធិតំណាងដោយអាណត្តិ ឬការប្រគល់សិទ្ធិចាំបាច់សម្រាប់អ្នកតំណាងដើម្បីធ្វើសកម្មភាពបណ្តឹង។ មានន័យថាជននោះបានធ្វើសកម្មភាពក្នុងនាមជាអ្នកអាណាព្យាបាលទូទៅ ទាំងខ្លួនមិនមែនជាអ្នកអាណាព្យាបាលទូទៅ ឬមេធាវីដែលមិនបានទទួលការប្រគល់សិទ្ធិបានធ្វើសកម្មភាពបណ្តឹង។

➢ ភាពផ្ទុយនឹងបញ្ញត្តិស្តីពីការបើកការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ជាសាធារណៈ។ ដូច្នេះក្នុងករណីច្បាប់បានបញ្ញត្តិឱ្យបើកការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ជាសាធារណៈ ប៉ុន្តែនៅពេលទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់មិនបានធ្វើជាសាធារណៈទេ ទាំងគ្មានការព្រួយបារម្ភពីការប៉ះពាល់ដល់សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈទាល់តែសោះ។ ផ្ទុយមកវិញប្រសិនបើភាពជាសាធារណៈបណ្តាលឱ្យខូចសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ឬករណីដែលបញ្ញត្តិពិសេសនៅក្នុងច្បាប់ នោះសាលសវនាការនៃការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់មិនត្រូវធ្វើជាសាធារណៈទេ។

➢ សាលក្រម ឬសាលដីកាគ្មានសំអាងហេតុ ឬមានសំអាងហេតុតែផ្ទុយនឹងគ្នា។ ចំពោះភាពគ្មានសំអាងហេតុ គឺជាសំអាងហេតុដែលខ្វះខាតទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ដើម្បីឈានដល់ការចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់។ ម្យ៉ាងទៀតភាពមានសំអាងហេតុតែផ្ទុយគ្នា គឺជាសំអាងហេតុដែលសរសេរខ្លឹមសារមុនក្រោយផ្ទុយគ្នា ចំពោះចំណុចសំខាន់ដែលមានឥទ្ធិពលខ្លាំងដល់សាលក្រម ឬសាលដីកា។ ឧទាហរណ៍៖ ខ្លឹមសារដែលសរសេរក្នុងសំអាងហេតុ ផ្ទុយគ្នានឹងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបង្គាប់ឱ្យបង់។

[51] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧

២. កម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ

កម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ គឺសម្ដៅលើសេចក្ដីសម្រេចដែលអាចប្ដឹងសាទុក្ខបានមានតែសេចក្ដីសម្រេចចុងក្រោយនោះចេញពីសាលាដំបូង ឬសាលាឧទ្ធរណ៍ទាំងអស់ ប៉ុន្ដែការចេញសេចក្ដីសម្រេចនេះមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ។ ម៉្យាងទៀតក្នុងករណីពិសេស ប្រសិនបើភាគីមានការព្រមព្រៀងគ្នាប្ដឹងសាទុក្ខផ្លោះទៅតុលាការកំពូលថាមិនធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នៅក្រោយពេលដែលសាលាដំបូងចេញសាលក្រម ដោយរក្សាសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខហើយបានធ្វើលិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនោះ ភាគីអាចធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខទៅតុលាការកំពូលបានតែម្ដងដោយមិនចាំបាច់ឆ្លងកាត់សាលាឧទ្ធរណ៍ក៏បាន។ ចំពោះការយល់ព្រមដើម្បីផ្លោះសាលាឧទ្ធរណ៍ទៅតុលាការកំពូលនេះអាចធ្វើបានក្នុងករណីដែលជារឿងក្ដីផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឬពាណិជ្ជកម្មដែលតម្លៃកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងមិនលើសពី ៥,០០០,០០០ រៀលតែប៉ុណ្ណោះ។[52]

ដោយឡែកកម្មវត្ថុដែលមិនអាចប្ដឹងសាទុក្ខបានមានដូចជា៖

- សាលក្រមរបៀប ឬដីកាសម្រេច ឬសេចក្ដីសម្រេចដែលមិនមែនជាសាលក្រម ឬសាលដីកា មិនអាចយកមកធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខបាននោះឡើយ។ ចំពោះសាលក្រមរបៀបមិនអាចយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខដោយឯករាជ្យបានឡើយ ការប្ដឹងត្រូវផ្អែកលើសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយ។ ប្រសិនបើគេបានប្ដឹងសាទុក្ខចំពោះសាលក្រមចុងក្រោយ ឬសាលដីកាចុងក្រោយ សាលក្រមរបៀបនោះក៏ជាកម្មវត្ថុនៃការវិនិច្ឆ័យជាមួយគ្នានៅតុលាការកំពូលផងដែរ។ ដូចគ្នានេះផងដែរចំពោះសេចក្ដីសម្រេចលើបន្ទុកនៃប្រាក់ប្រដាប់ក្ដីដែលជាប់ជាមួយនឹងសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយក៏មិនអាចយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខដោយឯករាជ្យតែឯងបានឡើយ។ [53]

ផ្នែកទី៣៖ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ

ជាទូទៅគ្រប់បណ្ដឹងទាំងអស់អាចមានប្រសិទ្ធិភាព ឬអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថាអាចមាននូវអានុភាពទៅបានលុះត្រាតែបណ្ដឹងនោះបង្កើតឡើងស្របទៅតាមច្បាប់ដែលបានចូលជាធរមានរួចហើយ។ មិនខុសគ្នាពីបណ្ដឹងផ្សេងៗនោះទេ បណ្ដឹងសាទុក្ខអាចកើតមាន ឬអាចធ្វើបានឱ្យមាននូវអានុភាព គឺតម្រូវឱ្យការធ្វើបណ្ដឹងនោះស្របទៅតាមច្បាប់ ឬលក្ខខណ្ឌស្របច្បាប់នៃបណ្ដឹងសាទុក្ខនោះ។ បណ្ដឹងសាទុក្ខនេះទៀតសោតក៏មាននូវលក្ខខណ្ឌពីរយ៉ាងដែលច្បាប់បានតម្រូវ៖

- អ្នកមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ

[52] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៦០, មាត្រា២៨៣

[53] សេចក្ដីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៨៦

- អំឡុងពេលនៃការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ

១. អ្នកមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ

អ្នកដែលមានសិទ្ធិធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ គឺជាភាគីដែលមិនពេញចិត្តនឹងសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាដំបូង ឬសាលដីកាចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី២របស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ឬសាលដីកាចុងក្រោយក្នុងនាមការជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាឧទ្ធរណ៍ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ។ នៅក្នុងនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវបានហៅថា ដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ។ មានន័យថាបណ្ដឹងសាទុក្ខអាចធ្វើឡើងដោយដើមចោទ ឬចុងចម្លើយ ឬដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ឬចុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលមិនពេញចិត្ត និងបាត់បង់នូវផលប្រយោជន៍ដោយសារសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាដំបូង ឬសាលដីកានៃការជំនុំជម្រះលើកទី២របស់សាលាឧទ្ធរណ៍។ ម៉្យាងទៀតភាគីដែលបាត់បង់ផលប្រយោជន៍ គឺជាភាគីដែលចាញ់ក្ដីទាំងស្រុង ឬមួយផ្នែក ភាគីនោះមានសិទ្ធិក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ ហេតុនេះភាគីដែលឈ្នះក្ដីទាំងស្រុងគ្មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខទេ ពោលគឺគ្មានសិទ្ធិប្ដឹងសាទុក្ខ។ ក្នុងករណីដែលភាគីដែលឈ្នះក្ដីទាំងស្រុងធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ បណ្ដឹងសាទុក្ខនោះនឹងត្រូវបានតុលាការលើកចោលដោយមូលហេតុផ្ទុយនឹងច្បាប់។

សិទ្ធិប្ដឹងសាទុក្ខកើតឡើង ក្នុងករណីដែលមានការព្រមព្រៀងរវាងភាគីទាំងសងខាងជាមុនថាមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ការព្រមព្រៀងមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍នោះគឺជាការព្រមព្រៀងផ្លោះទៅបណ្ដឹងសាទុក្ខតែម្ដង។ ចំពោះការយល់ព្រមដើម្បីផ្លោះសាលាឧទ្ធរណ៍ទៅតុលាការកំពូលនេះ អាចធ្វើបានក្នុងករណីដែលជារឿងក្ដីផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ឬពាណិជ្ជកម្មដែលតម្លៃកម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងមិនលើសពី ៥,០០០,០០០ រៀលតែប៉ុណ្ណោះ។[54]

២. អំឡុងពេលនៃការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ

អំឡុងពេលនៃការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ គឺចង់សម្ដៅទៅលើថេរវេលាកំណត់ឱ្យមានបណ្ដឹងសាទុក្ខ។ អំឡុងពេលនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះបែងចែកជា២ទៀតគឺៈ

- អំឡុងពេលនៃការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ
- អំឡុងពេលនៃការដាក់លិខិតបញ្ជាក់ពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ

២.១. អំឡុងពេលនៃការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ

នីតិវិធីបណ្ដឹងសាទុក្ខអនុវត្តដូចគ្នានឹងនីតិវិធីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ ដោយអំឡុងពេលនៃការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខមានរយៈពេល ០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលបានទទួលការបញ្ជូនលិខិតសាលក្រម ឬសាលដីកា ឬ

[54] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៨៣ កថាខណ្ឌទី២

ថ្ងៃដែលបានជូនដំណឹងអំពីការសម្រេចច្រានចោល ឬលើកចោលនូវបណ្តឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ។[55] នៅត្រង់នេះមានន័យថាប្រសិនបើភាគីណាមួយដែលបានទទួលការបញ្ជូននូវ លិខិតសាលក្រមរបស់សាលាដំបូង ឬសាលដីការបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ បើភាគីមិនពេញចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ទាបនោះ ដោយមូលហេតុថាការសម្រេចនោះផ្ទុយពីច្បាប់ ឬមិនស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងៗទៀត ឬខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ ភាគីអាចមានសិទ្ធិក្នុងការដាក់ពាក្យប្តឹងសាទុក្ខចំពោះសេចក្តីសម្រេចនៅរយៈពេល ០១ខែ។[56]

ផ្ទុយមកវិញប្រសិនបើភាគីមិនបានធ្វើការប្តឹងសាទុក្ខក្នុងអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់នោះទេ មានន័យថាសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ទាបបានចូលជាស្ថាពរដែលមានអានុភាពអនុវត្ត ហើយភាគីដែលមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនោះ នឹងបាត់បង់សិទ្ធិក្នុងការធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខហើយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតក្នុងករណីដែលភាគីបានទទួលនូវការជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចច្រានចោល ឬលើកចោលនូវបណ្តឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខ ហើយភាគីមិនបានធ្វើការប្តឹងក្នុងរយៈពេល ០១ខែ ដូចដែលច្បាប់បានកំណត់នោះទេ ភាគីក៏បាត់បង់នូវសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខនេះដែរ ចំពោះដីកាសម្រេចនៅត្រង់នេះ គឺសម្តៅទៅលើតែសេចក្តីសម្រេចដែលចេញដោយសាលាដំបូងដែលជាតុលាការនៃនីតិវិធីជំនុំជម្រះលើកទី១ប៉ុណ្ណោះ។ បន្ថែមពីនេះ សេចក្តីសម្រេចនេះមិនមែនចេញដោយសាលាឧទ្ធរណ៍នោះទេ ព្រោះថាសាលាឧទ្ធរណ៍មិនអាចចេញសាលក្រមកំបាំងមុខបាននោះទេ។[57] ក្នុងករណីអនុវត្តដូចគ្នាទៅ នឹងករណីភាគីមានការព្រមព្រៀងគ្នាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរថាពួកគ្នានឹងមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ តែរក្សាទុកប្តឹងសាទុក្ខ។

២.២. អំឡុងពេលនៃការដាក់លិខិតបញ្ជាក់មូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

បណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងករណីដែលភាគីដើមបណ្តឹងសាទុក្ខ នៅពេលដាក់ពាក្យបណ្តឹងពុំបានសរសេរបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងទេ នោះដើមបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវតែដាក់លិខិតបញ្ជាក់មូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទៅតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងអំឡុងពេល ៣០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលការបញ្ជូនលិខិតទទួលពាក្យបណ្តឹង។[58] ប្រសិនបើភាគីសរសេរបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខផ្ទុយនឹងមាត្រា២៨៩ នៃនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីដែលស្តីពីការសរសេរមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ នោះតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

[55] តាមមាត្រា២៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
[56] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៦៤ កថាខណ្ឌទី១
[57] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៧៣
[58] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៨៩ កថាខណ្ឌទី១

ត្រូវកំណត់អំឡុងពេលសមរម្យ ហើយបង្គាប់ឱ្យដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខកែតម្រូវនូវចំណុចខ្វះខាតក្នុងអំឡុងពេលនោះ ដោយចេញដីកាសម្រេច។

ចំពោះអំឡុងពេលនៃការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងការដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុមិនអាចពន្យារពេលបានទេ។

ផ្នែកទី៤៖ របៀបធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ

ក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ គឺដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខតម្រូវឱ្យសរសេរពាក្យបណ្ដឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅតុលាការដើម ភាគីដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខពុំត្រូវធ្វើបណ្ដឹងដោយផ្ទាល់មាត់ដូចនឹងនីតិវិធីរឿងក្ដីដែលមានតម្លៃទឹកប្រាក់តិចនោះទេ។ ចំពោះពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវសរសេរនូវចំណុចមួយចំនួនដូចជា៖

- ឈ្មោះ ឬនាមករណ៍ និងអាសយដ្ឋានរបស់ភាគី និងអ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់។ ការសរសេរឈ្មោះ និងអាសយដ្ឋានរបស់ភាគីពិតជាសារៈសំខាន់ណាស់ ដើម្បីឱ្យតុលាការធ្វើការបញ្ជូនដីកាកោះ និងលិខិត ឬឯកសារផ្សេងៗទៅភាគីនោះ។
- សញ្ញាណនៃសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយដែលតុលាការដើមបានចេញ និងសេចក្ដីដែលប្ដឹងសាទុក្ខនោះ។ ការសរសេរបែបនេះ គឺចង្អុលបង្ហាញអំពីអ្វីដែលខ្លួនមិនសុខចិត្ត និងអ្វីដែលខ្លួនទាមទារ ដើម្បីឱ្យតុលាការយកមកធ្វើការវិនិច្ឆ័យ ដោយហេតុថាតុលាការមិនអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យនូវអ្វីដែលភាគីមិនបានធ្វើការឧបាស្រ័យឡើយជាគោលការណ៍តុលាការអកម្ម។
- មូលហេតុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ វាជាចំណុចសំខាន់នៃពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខព្រោះតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខវិនិច្ឆ័យទៅលើអង្គច្បាប់ ហេតុនេះពាក្យបណ្ដឹងត្រូវសរសេរអំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹងនោះ។

បន្ទាប់ពីភាគីធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខតាមលក្ខខណ្ឌរួច ត្រូវដាក់ពាក្យទៅតុលាការដើម។ ហើយតុលាការដើមត្រូវធ្វើការផ្ញើឱ្យបានឆាប់រហ័សនូវពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខនោះ និងសំណុំរឿងទៅតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ។[59] ជារួមការអនុវត្តនៃការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខស្រដៀងទៅនឹងការដាក់ពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ។

ផ្នែកទី៥៖ អានុភាពនៃពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ

កាលណាដែលពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខបានទៅដល់តុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ នោះមានន័យថាអានុភាពនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខនឹងកើតមាន ហើយមានអានុភាពអាចធ្វើឱ្យបង្អាក់ ឬរារាំងការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រម ឬសាលដីកាដើម អានុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្ដី និងអានុភាពអវិភាគនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ។

[59] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៨៧

១. អានុភាពបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរ

អានុភាពបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរគឺមានន័យថា នៅពេលដែលភាគីដើមបណ្តឹងសាទុក្ខបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខក្នុងអំឡុងពេល ដែលច្បាប់បានកំណត់នោះវានឹងមានអានុភាពបង្អាក់ ឬរារាំងការចូលជាស្ថាពររបស់សាលក្រម ឬសាលដីកាដើម។ ត្រង់នេះមានន័យថាប្រសិនបើភាគីដើមបណ្តឹងសាទុក្ខបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងក្នុងរយៈពេល ០១ខែដែលជារយៈពេលច្បាប់កំណត់នោះ បន្ទាប់ពីទទួលបានលិខិតសាលក្រម ឬ សាលដីកា ទោះបីជារយៈពេលនៃការចូលជាស្ថាពរនៃសាលក្រម ឬសាលដីកាបានចូលមកដល់ ឬបានកន្លងផុតក៏ដោយក៏សាលក្រម ឬសាលដីកានោះមិនអាចចូលជាស្ថាពរដែរ។ ផ្ទុយមកវិញក្នុងករណីសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលភ្ជាប់នឹងប្រកាសឱ្យអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្ន ចំពោះផ្នែកណាមួយតាមពាក្យសុំដោយដីកាសម្រេច សាលក្រម ឬ សាលដីកានោះមានអានុភាពអនុវត្តបាន ទោះបីមានបណ្តឹងសាទុក្ខក៏ដោយ។[60]

២. អានុភាពនៃការផ្ទេរការជំនុំជម្រះក្តី

នៅពេលដែលមានពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ នោះការជំនុំជម្រះដោយតុលាការជាន់ទាប ពោលគឺសាលាដំបូង ឬសាលាឧទ្ធរណ៍ នឹងត្រូវផ្ទេរទៅតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការវិនិច្ឆ័យ និងចេញសេចក្តីសម្រេច ព្រោះបណ្តឹងសាទុក្ខមិនស្ថិតក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការជាន់ទាបនោះទេ។

៣. អានុភាពអវិភាគនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

អានុភាពអវិភាគនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជាការដែលដើមបណ្តឹងសាទុក្ខបានធ្វើឧបាស្រ័យតែផ្នែកណាមួយនៃសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមក៏ដោយក៏បណ្តឹងនោះមានអានុភាពបង្អាក់ការចូលជាស្ថាពរ និងមានការផ្ទេរការជំនុំជម្រះត្រូវកើតមានឡើងទៅលើការទាមទារទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកានោះ។ បានសេចក្តីថាទោះបីជាដើមបណ្តឹងសាទុក្ខធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យតែមួយផ្នែកនៅក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមក៏ផ្នែកដែលមិនបានធ្វើឧបាស្រ័យមិនអាចចូលជាស្ថាពរទេ ហើយក៏មិនអាចយកទៅអនុវត្តបានឡើយ។ លើកលែងតែមានការប្រកាសឲ្យអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នដោយតុលាការដើម ឬក៏ដោយតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទើបផ្នែកដែលមិនបានធ្វើឧបាស្រ័យនោះអាចអនុវត្តបាន។[61]

ផ្នែកទី៦៖ បណ្តឹងសាទុក្ខផ្លោះ

បណ្តឹងសាទុក្ខផ្លោះ គឺជាបណ្តឹងមួយដែលគូភាគីបានព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅក្រោយពេលដែលតុលាការបានចេញសាលក្រមចុងក្រោយដែលត្រូវបានធ្វើការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយសាលាដំបូង ដោយរក្សា

[60] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៦, មាត្រា២៧៣, មាត្រា១៩៣ កថាខណ្ឌទី២

[61] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា១៩៣ កថាខណ្ឌទី២, មាត្រា១៩៦ និងមាត្រា២៩៨

ទុកនូវសិទ្ធិប្ដឹងសាទុក្ខ បណ្ដឹងសាទុក្ខអាចធ្វើទៅតុលាការកំពូលដោយផ្ទាល់បាន។ បណ្ដឹងសាទុក្ខអាចធ្វើចំពោះសាលក្រមចុងក្រោយរបស់សាលាដំបូងបាន លើកលែងតែករណីដែលបានកំណត់ខាងក្រោមនេះ៖

- គូភាគីបានព្រមព្រៀងគ្នាមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដោយរក្សាទុកសិទ្ធិប្ដឹងសាទុក្ខក្រោយពេលតុលាការបានចេញសាលក្រមចុងក្រោយដោយរំលងការវិនិច្ឆ័យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។
- សេចក្ដីព្រមព្រៀងដែលមិនប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ខាងលើនេះពុំមានអានុភាពឡើយ ប្រសិនបើមិនបានធ្វើលិខិតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។
- ភាគីទាំងសងខាងមិនមានវិវាទអំពីការទទួលស្គាល់អង្គហេតុទេ នៅក្នុងសាលក្រមជំនុំជម្រះលើកទី១។ បានសេចក្ដីថាបើគូភាគីមិនមានទំនាស់ អំពីការទទួលស្គាល់អង្គហេតុនៅក្នុងសាលក្រមជំនុំជម្រះលើកទី១ទេ អាចប្ដឹងសាទុក្ខបាន ដោយសារតែតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខវិនិច្ឆ័យតែអង្គច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ។

ផ្នែកទី៧៖ បណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ

បណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ គឺជាបណ្ដឹងមួយដែលធ្វើឡើងក្នុងកំឡុងពេលមានបណ្ដឹងសាទុក្ខ។ មានន័យថានៅក្រោយពេលដែលដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខចំពោះសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលចេញដោយតុលាការដើមនោះ ចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខបានធ្វើបណ្ដឹងឧបាស្រ័យជាមួយនឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខ ដើម្បីទាមទារនូវចំណុចដែលខ្លួនចាញ់នៅក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីការបស់តុលាការដើម។ ឧទាហរណ៍៖ សាលាឧទ្ធរណ៍បានចេញសាលដីកាឱ្យដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ឈ្នះ ២ចំណុច ក្នុងចំណោម ៣ចំណុចដែលគាត់បានទាមទារ ហើយដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍មិនធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខនោះទេ។ ប៉ុន្តែបើចុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខឧបាស្រ័យនឹងសាលដីកាដែលតុលាការឧទ្ធរណ៍បានចេញសេចក្ដីសម្រេចបញ្ចប់។ ពេលនោះដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក៏បានធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខដែរ ដែលបណ្ដឹងសាទុក្ខនោះជាបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំដែលអមទៅជាមួយបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ចុងចម្លើយ។

អំឡុងពេលធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ ដូចគ្នានឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខដែរ ពោលគឺ ០១ខែ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលបានលិខិតសាលក្រម ឬថ្ងៃដែលបានជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចច្រានចោល ឬលើកចោលនូវបណ្ដឹងទាស់ចំពោះសាលក្រមកំបាំងមុខចំពោះអំឡុងពេល ០១ខែ មិនអាចពន្យារពេលបានទេ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីបើបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំនោះធ្វើឡើងមិនហួសអំឡុងពេលប្ដឹងសាទុក្ខ និងមានលក្ខខណ្ឌនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខគ្រប់គ្រាន់ ករណីនេះហៅថាបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំបានធ្វើឡើងដោយឯករាជ្យ។ ចំពោះរបៀបធ្វើពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ និងនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ រមែងត្រូវអនុលោមទៅតាមបញ្ញត្តិនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ពោលគឺត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះបណ្ដឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ។

ផ្នែកទី៨៖ នីតិវិធីនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

នៅក្នុងផ្នែកនេះនឹងមានការបកស្រាយអំពីដំណើរនៃនីតិវិធីនៃបណ្តឹងសាទុក្ខមានដូចជា ការទទួល ការពិនិត្យ និងការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ។

១. ការទទួលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ

ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវដាក់នៅតុលាការដើមដែលបានចេញសាលក្រម ឬសាលដីកានោះក្នុងអំឡុងពេលកំណត់សម្រាប់ធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ដោយឡែកតុលាការដើមពុំមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខទេ គ្រាន់តែជាតុលាការដែលទទួលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ភាគី ព្រមទាំងផ្ញើបណ្តឹង និងសំណុំរឿងក្តីនោះទៅកាន់តុលាការកំពូលដែលជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចតែប៉ុណ្ណោះ។

២. ការពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ

នៅពេលតុលាការដើមបញ្ជូនមកតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ បន្ទាប់ពីបានទទួលការដាក់ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ភាគីនៃដើមបណ្តឹងសាទុក្ខរួចហើយ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវពិនិត្យថាពាក្យបណ្តឹងនេះត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឬទេ។ ក្នុងករណីតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខពិនិត្យឃើញថា ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខមិនបានសរសេរចំណុចសំខាន់ដែលចែងក្នុងមាត្រា២៦៥ និងមាត្រា២៨៩ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវតែបង្គាប់ឲ្យភាគីដើមបណ្តឹងសាទុក្ខកែតម្រូវពាក្យបណ្តឹងនោះ ក្នុងអំឡុងពេលមួយដែលច្បាប់បានកំណត់។ ផ្ទុយមកវិញប្រសិនបើភាគីដើមបណ្តឹងសាទុក្ខ មិនបានកែប្រែពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខនោះទេក្នុងរយៈពេលមួយដែលតុលាការបានកំណត់ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវលើកចោលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខនោះដោយដីកាសម្រេច។ ចំណែកប្រាក់ប្រដាប់ក្តីក៏តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ និងបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំត្រូវពិនិត្យផងដែរលើពន្ធដាក់ពាក្យសុំដែលត្រូវគណនាទៅតាមតម្លៃកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងដែលមានចំនួន២ដង នៃពន្ធដាក់ពាក្យសុំ។

៣. ការបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ

ប្រសិនបើពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ច្បាប់ តុលាការត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខនោះទៅឱ្យចុងបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ក្នុងករណីដែលមិនអាចបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ (រាប់បញ្ចូលនូវករណីដែលភាគីមិនបានបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីដែលចាំបាច់ដើម្បីបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ) ត្រូវអនុលោមទៅតាមករណីដែលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខមិនត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ច្បាប់ មាត្រា២៦៧ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

៤. ការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់

នៅក្រោយពេលដែលបានទទួលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ និងពិនិត្យឃើញថាបណ្តឹងនោះធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវ ហើយតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវធ្វើការកំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ធ្វើនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ឱ្យបានឆាប់រហ័ស និងធ្វើការកោះហៅគូភាគីឱ្យចូលរួម។ គួបញ្ជាក់ផងដែរថាបណ្តឹងសាទុក្ខធ្វើឡើងដោយ

ផ្អែកលើមូលហេតុនៃភាពផ្ទុយនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានឥទ្ធិពលលើសាលដីកា ឬសាលក្រម និងខុសនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះតុលាការធ្វើការវិនិច្ឆ័យតែទៅលើអង្គច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ។ ហេតុនេះតុលាការមិនចាំបាច់ធ្វើនីតិវិធីត្រៀមសម្រាប់ការទាញហេតុផល ដើម្បីរៀបចំនូវសេចក្តីអះអាងរបស់ភាគីកំណត់ចំណុចវិវាទ និងរៀបចំភស្តុតាងទេ នីតិវិធីនេះត្រូវបានធ្វើនៅក្នុងនីតិវិធីជំនុំជម្រះលើកទី១រួចហើយ ហេតុដូចនេះតុលាការត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់តែម្តង។ នៅក្រោយពេលដែលបានកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃនីតិវិធីទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់រួចរាល់ តុលាការត្រូវធ្វើការបញ្ជូនដីកាកោះទៅភាគី ដើម្បីឱ្យភាគីចូលរួមក្នុងនីតិវិធី។ ការបញ្ជូនដីកាកោះអាចធ្វើការបញ្ជូនទៅភាគីជាមួយគ្នានឹងលិខិតទទួលពាក្យបណ្តឹង លើកលែងតែករណីដែលតុលាការលើកចោលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខនោះ ឬតុលាការបង្គាប់ឱ្យដើមបណ្តឹងសាទុក្ខដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ឬមួយតុលាការចេញដីកាបង្គាប់ឱ្យកែតម្រូវជាដើម។

ផ្នែកទី៩៖ ការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

នៅដំណាក់កាលជំនុំជម្រះលើកចុងក្រោយ ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខ និងមានការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នៃបណ្តឹងដែលមានចំនួនពីរលើក។

១. គោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខ

ជាគោលការណ៍ដើម្បីធ្វើការវិនិច្ឆ័យ និងចេញសាលដីកានៃបណ្តឹងសាទុក្ខតុលាការត្រូវធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ លើកលែងតែករណីដែលតុលាការច្រានចោលបណ្តឹងសាទុក្ខដោយមិនធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។[62] ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ត្រូវធ្វើឡើងត្រឹមទំហំដែលភាគីបានទាមទារឱ្យផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកានៃតុលាការដើមតែប៉ុណ្ណោះ។[63] ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ត្រូវធ្វើតែធ្វើទៅលើចំណុចណាដែលបានធ្វើការឧបាស្រ័យតែប៉ុណ្ណោះ ចំពោះចំណុចណាដែលភាគីមិនបានធ្វើឧបាស្រ័យតុលាការមិនអាចយកមកធ្វើការវិនិច្ឆ័យឡើយ។ ការកំណត់បែបនេះ គឺទាញចេញពីគោលការណ៍ហាមឃាត់មិនឱ្យផ្លាស់ប្តូរដែលធ្វើខូចប្រយោជន៍ភាគី។ មានន័យថាការផ្លាស់ប្តូរសាលក្រម ឬសាលដីការបស់តុលាការដើមអាចធ្វើបានត្រឹមតែកម្រិតដែលបានធ្វើឧបាស្រ័យបណ្តឹងសាទុក្ខតែប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើមានពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ ការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខក៏ត្រូវប្រែប្រួលតាមការទាមទារនោះដែរ។

---

[62] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៩៤

[63] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៧២ កថាខណ្ឌទី១

២. ការទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់ករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី១

តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវធ្វើការជំនុំជម្រះលើកចុងក្រោយចំពោះសាលក្រម ឬ សាលដីកាដើមដែលការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ ចំពោះក្នុងការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី១មានសមាសភាពចៅក្រមជំនុំជម្រះ ពោលគឺសភាវដ្ឋប្បវេណីនៃតុលាការកំពូលមានសមត្ថកិច្ចជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខ ចំពោះសាលដីកាផ្នែករដ្ឋប្បវេណីរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ឬសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីរបស់សាលាដំបូង។ ដូច្នេះការជំនុំជម្រះក្តីត្រូវធ្វើឡើងដោយមានចៅក្រមចំនួន ០៥រូប ក្នុងនោះមានចៅក្រម ០១រូប ត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យធ្វើជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ ដើម្បីធ្វើជាអ្នកដឹកនាំកិច្ចដំណើរការនៃនីតិវិធី។[64]

ចំណែកឯសកម្មភាពនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ជាគោលការណ៍នីតិវិធីនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់របស់តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជាការវិនិច្ឆ័យតែទៅលើអង្គច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ។ ដោយតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខធ្វើការពិនិត្យ និងវិនិច្ឆ័យតែអំពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវនៃសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយលើការអនុវត្តច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ។ ការវិនិច្ឆ័យនេះ គឺផ្អែកទៅលើការអះអាងរបស់ភាគី និងភស្តុតាងដែលបានដាក់នៅតុលាការដើមតាមរយៈការវិនិច្ឆ័យអំពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ចំពោះអង្គហេតុដែលបានទទួលស្គាល់នៅតុលាការដើម ហើយតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខមិនទទួលស្គាល់អង្គហេតុឡើងវិញទេ។ ការវិនិច្ឆ័យលើអង្គច្បាប់របស់តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺដើម្បីឱ្យមានការឯកភាពគ្នារបស់តុលាការថ្នាក់ក្រោមក្នុងការបកស្រាយច្បាប់ និងអនុវត្តច្បាប់។ ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នៅតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខតម្រូវឱ្យភាគីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍។ ដោយហេតុថាសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខជាសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយបិទផ្លូវតវ៉ា ហើយសេចក្តីសម្រេចនេះអាចក្លាយទៅជាយុត្តិសាស្ត្រសម្រាប់ឱ្យតុលាការថ្នាក់ក្រោមធ្វើការអនុវត្តតាម។[65]

៣. ការទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់ករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២

ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២ គឺជាករណីដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបានបដិសេធនូវសាលដីកាដើម ហើយបានបញ្ជូនរឿងក្តីនោះត្រលប់ទៅតុលាការដើមវិញ ឬផ្ទេររឿងក្តីនោះទៅតុលាការផ្សេងដែលមានថ្នាក់ដូចគ្នា ដើម្បីឱ្យធ្វើការជំនុំជម្រះរឿងក្តីនោះម្តងទៀត បន្ទាប់មកនៅពេលដែលតុលាការដើមដែលបានទទួលការបញ្ជូនរឿងក្តីត្រលប់មកវិញ ឬតុលាការដែលបានទទួលការផ្ទេររឿងក្តីនោះបាន

[64] ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ ឆ្នាំ២០១៤ មាត្រា៥៩ និង មាត្រា៦៥

[65] សេចក្តីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៨៣

ចេញសាលដីកា ហើយបើមានភាគីណាមួយមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនោះ ហើយបានប្តឹងសាទុក្ខម្តងទៀត នោះនីតិវិធីតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២នឹងធ្វើការជំនុំជម្រះដោយសភាពេញអង្គ។ សភាពេញអង្គត្រូវបង្កើតឱ្យមានដំណើរការដោយដីកាសម្រេចរបស់ប្រធានតុលាការកំពូល ដើម្បីជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២ ក្នុងករណីដែលមានការស្នើសុំឱ្យមានការពិនិត្យ និងសម្រេចឡើងវិញចំពោះរឿងក្តីណាមួយពីព្រះមហាក្សត្រ ដែលជាព្រះប្រធានឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រមតាមរយៈរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌។ សភាពេញអង្គប្រព្រឹត្តទៅតាមការកោះអញ្ជើញរបស់ប្រធានតុលាការកំពូល សភានេះត្រូវមានសមាសភាពចៅក្រមយ៉ាងតិច ០៩រូប ដែលមានចៅក្រមជាតំណាងនៃសភាទាំងអស់នៃតុលាការកំពូល ហើយសភាពេញអង្គដំណើរការក្រោមអធិបតីភាពរបស់ប្រធានតុលាការកំពូល។[66]

រីឯសកម្មភាពនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុងករណីបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២នេះ គឺធ្វើទៅតាមលំដាប់លំដោយដូចគ្នានឹងសកម្មភាពទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ នៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខលើកដំបូងដែរ ប៉ុន្តែអាចមានសាក្សី និងអ្នកជំនាញចូលរួមក្នុងសវនាការដែរ ដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាអាចអញ្ជើញសាក្សី និងអ្នកជំនាញនោះមកឈរមុខតុលាការ ដើម្បីឱ្យអ្នកទាំងនោះជួយបំភ្លឺដល់រឿងក្តី ដើម្បីឱ្យតុលាការងាយស្រួលក្នុងការវិនិច្ឆ័យ និងចេញសាលដីកា។ ករណីមានបន្ថែមសាក្សី និងអ្នកជំនាញនេះដោយសារតែបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញទាំងអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់។

ផ្នែកទី១០៖ ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ

បន្ទាប់ពីធ្វើការជំនុំជម្រះដោយទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់រួច តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយមានពីរយ៉ាងគឺ ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ ឬការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ។

១. ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ

ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចអាចធ្វើឡើងក្នុងទម្រង់ពីរយ៉ាងគឺ អាចជាការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ ឬការបញ្ចប់ដោយសកម្មភាពភាគី។

១.១. ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ

ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិមានន័យថា កាលណាភាគីណាមួយបានទទួលមរណភាពហើយគ្មានអ្នកណាទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងនាំឱ្យបណ្តឹងនោះត្រូវបានបញ្ចប់ដោយស្វ័យប្រវត្តិ។

[66] ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ ឆ្នាំ២០១៤ មាត្រា៦២

តាមធម្មតាបើទោះបីជាមានភាគីណាម្ខាងបានទទួលមរណភាពក៏ដោយ ក៏សន្តតិជនរបស់ភាគីនោះនឹងត្រូវទទួលបន្តនូវនីតិវិធីនៃបណ្តឹងដែលបានធ្វើពីមុនមក ហើយនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខនោះមិនត្រូវបានបញ្ចប់ទេ។ ក្នុងករណីដែលសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងបានរលត់ដោយសារការរួមបញ្ចូលគ្នានៃនីតិបុគ្គលនាំឱ្យសិទ្ធិ ឬកាតព្វកិច្ចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងត្រូវធ្លាក់លើបុគ្គលតែម្នាក់ ហើយដើមបណ្តឹងសាទុក្ខ និងចុងបណ្តឹងសាទុក្ខបានក្លាយទៅជាបុគ្គលតែមួយដោយសារតែភាគីណាម្ខាងបានទទួលបន្តនូវឋានៈ តាមផ្លូវបណ្តឹងរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ដោយសារការរួមបញ្ចូលគ្នានៃនីតិបុគ្គល ឬដោយសន្តតិកម្ម ដូច្នេះតុលាការនឹងចេញសាលដីកាបញ្ចប់បណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តដោយសារតែមានភាគីជាបុគ្គលតែមួយ ។

១.២. ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយសកម្មភាពភាគី

ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយសកម្មភាពរបស់ភាគី ក្នុងនោះអាចជាសកម្មភាពនៃការដកពាក្យបណ្តឹង ការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់ការទាមទារ និងការសះជាតាមផ្លូវបណ្តឹងរបស់ភាគីនឹងធ្វើឱ្យសកម្មភាពនៃបណ្តឹងត្រូវបញ្ចប់ផងដែរ៖

- ការដកពាក្យបណ្តឹង ទោះបីជានីតិវិធីបណ្តឹងកំពុងដំណើរការក៏ដោយក៏ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខអាចធ្វើការដកពាក្យបណ្តឹងទាំងអស់ ឬមួយផ្នែកបានដែររហូតដល់ពេលដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខចេញសាលដីកាចុងក្រោយ។ ដោយហេតុថាបណ្តឹងជាសកម្មភាពរបស់ដើមបណ្តឹងក្នុងការទាមទារឱ្យតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខចេញសេចក្តីសម្រេចលុបចោល ឬកែប្រែសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើម ដូច្នេះការដកពាក្យបណ្តឹងធ្វើឡើងតាមឆន្ទៈរបស់ដើមបណ្តឹងប៉ុណ្ណោះ ហេតុនេះចុងបណ្តឹងសាទុក្ខពុំមានសិទ្ធិដកពាក្យបណ្តឹងឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែក្រោយពីចុងបណ្តឹងសាទុក្ខបានដាក់ឯកសារត្រៀមតាមការបង្គាប់របស់តុលាការ ឬបានធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់រួចហើយ ការដកពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខដោយផ្អែកតែទៅលើឆន្ទៈរបស់ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខពុំមានអានុភាពឡើយ លើកលែងតែមានការយល់ព្រមពីចុងបណ្តឹងសាទុក្ខផងដែរ ពីព្រោះថាចុងបណ្តឹងសាទុក្ខបានឆ្លើយតបទៅនឹងការទាមទាររបស់ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយចុងបណ្តឹងសាទុក្ខក៏មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការទទួលបានសាលដីកាឈ្នះក្តីដែរ។[67]ចំណែកឯលក្ខខ័ណ្ឌនៃការដកពាក្យបណ្តឹងវិញនោះ ត្រូវធ្វើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ប៉ុន្តែការដកពាក្យបណ្តឹងរបស់ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខអាចធ្វើឡើងដោយផ្ទាល់មាត់ក៏បាន នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ នៅពេលដែលមានការដកពាក្យបណ្តឹងដោយផ្ទាល់មាត់ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះអំពីការដកពាក្យបណ្តឹងនោះនៅក្នុងកំណត់ហេតុនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដើម្បីកុំឱ្យមានវិវាទ

[67] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២១៧ កថាខណ្ឌទី១

នៅពេលក្រោយ។ ប្រសិនបើការដកពាក្យបណ្ដឹងធ្វើឡើងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ តុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវបញ្ជូនលិខិតដកពាក្យបណ្ដឹងនោះទៅចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ។ បើចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខមិនប្ដឹងតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេល ០២សប្ដាហ៍ បន្ទាប់ពីបានទទួលការបញ្ជូនលិខិតដកពាក្យបណ្ដឹងទេ ត្រូវបានចាត់ទុកថាចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខបានយល់ព្រមនឹងការដកពាក្យបណ្ដឹងនេះ។ បើដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខធ្វើការដកពាក្យបណ្ដឹងដោយផ្ទាល់មាត់នៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ប៉ុន្តែចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខបានអវត្តមាននៅកាលបរិច្ឆេទនោះ តុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការបញ្ជូនឯកសារចម្លងនៃកំណត់ហេតុ ដែលបានចុះអំពីការដកពាក្យបណ្ដឹងនោះទៅចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ។ ក្នុងអំឡុងពេល០២សប្ដាហ៍បន្ទាប់ពីបានទទួលនូវការបញ្ជូននោះ បើចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខមិនបានធ្វើការតវ៉ាទេ ត្រូវចាត់ទុកថាខ្លួនបានយល់ព្រមចំពោះការដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខនោះផងដែរ។ ប៉ុន្តែបើដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខធ្វើការដកពាក្យបណ្ដឹងដោយផ្ទាល់មាត់ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដែលភាគីចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខមានវត្តមាននៅកាលបរិច្ឆេទនោះដែរ បើចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខមិនបានតវ៉ាក្នុងអំឡុងពេល ០២សប្ដាហ៍គិតពីកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់នោះក៏ត្រូវចាត់ទុកថាចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខបានយល់ព្រមចំពោះការដកពាក្យបណ្ដឹងនោះដែរ។ ត្រូវចាត់ទុកថាដកពាក្យបណ្ដឹងផងដែរ ក្នុងករណីដែលភាគីទាំងសងខាងមិនបានបង្ហាញខ្លួននៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ហើយភាគីទាំងសងខាងមិនបានដាក់ពាក្យសុំឱ្យតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខកំណត់កាលបរិច្ឆេទនោះជាថ្មីម្ដងទៀត ក្នុងអំឡុងពេល០១ខែទេនោះក៏ត្រូវចាត់ទុកថាបានដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខដែរ។ ហើយបើភាគីទាំងសងខាងមិនបានបង្ហាញខ្លួននៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ពីរដងជាប់គ្នា ក៏ត្រូវចាត់ទុក្ខថាបានដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខផងដែរ។[68] ដូចនេះការដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខអាចដកតែមួយផ្នែក ឬទាំងមូលនៅពេលដែលមានការដកពាក្យបណ្ដឹងនោះត្រូវបានធ្វើឡើង ផ្នែកដែលត្រូវបានដក ឬបណ្ដឹងទាំងមូលត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនបានចាត់ការតាំងពីដំបូង ហើយរឿងក្ដីត្រូវរលត់ដោយអានុភាពប្រតិសកម្ម។ ពោលគឺត្រូវចាត់ទុកថាតុលាការមិនបានចាត់ការបណ្ដឹងនោះតាំងពីដំបូងមកម្ល៉េះ ចំណែកឯសកម្មភាពរបស់តុលាការ និងភាគីដែលបានធ្វើកន្លងមករហូតដល់ពេលដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខនោះក៏ត្រូវបាត់បង់អានុភាពដែរ។ ប្រសិនបើមានការដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ នោះនាំឱ្យអានុភាពនៃសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើមត្រូវចូលជាស្ថាពរ ក្នុងករណីអំឡុងពេលសម្រាប់ធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខបានកន្លងផុត ក៏ប៉ុន្តែដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខមិនអាចធ្វើការដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខបានឡើយ បើតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខបានប្រកាសសាលដីកា។ យ៉ាងណាមិញនៅពេលដែលដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខបានធ្វើ

[68] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២១៩

ការដកពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខនៅមុនពេលចប់កាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខអាចដាក់ ឬសុំឱ្យតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខសងមកវិញនូវចំនួនពាក់កណ្ដាលនៃពន្ធដាក់ពាក្យបណ្ដឹង ដែលខ្លួនបានបង់ទៅតុលាការរួចមកហើយ ។

➢ ការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារជាសេចក្ដីថ្លែងការណ៍តាមផ្លូវបណ្ដឹងដែលភាគីម្ខាងទទួលស្គាល់ពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវនៃការទាមទារ ហើយវិវាទរវាងភាគីទាំងសងខាងត្រូវបានដោះស្រាយដោយសេចក្ដីថ្លែងការណ៍នេះ សកម្មភាពទាំងនេះនាំឱ្យបណ្ដឹងត្រូវបានបញ្ចប់ដោយមិនចាំបាច់រងចាំសាលដីកាទេ។ ចំពោះល័ក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់ក្នុងការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារ ភាគីចាំបាច់ត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើបណ្ដឹង។ យ៉ាងណាមិញអានុភាពនៃការលះបង់ ឬការទទួលស្គាល់នូវការទាមទារតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវពិនិត្យអំពីល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃបណ្ដឹង បើឃើញថាភាគីមានល័ក្ខខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការលះបង់ ឬទទួលស្គាល់នូវការទាមទារក្រឡាបញ្ជីត្រូវចុះក្នុងកំណត់ហេតុនាំឱ្យបណ្ដឹងត្រូវបានបញ្ចប់ ហើយកំណត់ហេតុនោះមានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលដីកាស្ថាពរដែរ។

➢ ការសះជាតាមផ្លូវបណ្ដឹង គឺជាសកម្មភាពមួយដែលដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខការសម្រុះសម្រួលគ្នាបញ្ចប់នូវនីតិវិធីបណ្ដឹង ដោយត្រូវបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខនៅកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ ចំពោះល័ក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់នៃការសះជាតាមផ្លូវបណ្ដឹងក៏ភាគីចាំបាច់ត្រូវតែជាបុគ្គលដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការធ្វើបណ្ដឹងសាទុក្ខ ដូច្នេះបើមានភាគីណាមួយជាបុគ្គលដែលត្រូវបានកម្រិតសមត្ថភាពបានធ្វើការសះជានោះពុំមានអានុភាពឡើយ។ អានុភាពនៃការសះជា មានអានុភាពបញ្ចប់បណ្ដឹងដោយការសះជា ដែលបានកត់ត្រានៅក្នុងកំណត់ហេតុហើយលទ្ធផលនៃការសះជាតាមផ្លូវបណ្ដឹងនេះនាំឱ្យនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវបានបញ្ចប់ផងដែរ និងមានអានុភាពដូចគ្នាផងដែរនឹងសាលដីកាស្ថាពរ។ ប្រសិនបើក្នុងកំណត់ហេតុនេះមានចុះអំពីសិទ្ធិទាមទារឱ្យផ្ដល់តាវកាលិកជាក់ស្ដែង ដោយមានការកំណត់ពេលអនុវត្តដូច្នេះកំណត់ហេតុសះជាមានអានុភាពអនុវត្តដែលក្លាយទៅជាលិខិតអនុវត្ត។ ប៉ុន្តែអានុភាពអាជ្ញាអស់ជំនុំជាលក្ខណៈសារជាតុមិនមានឡើយ ទោះបីជាកំណត់ហេតុសះជាមានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលដីកាស្ថាពរក៏ដោយដោយសារតែការសះជាតាមផ្លូវបណ្ដឹង គឺជាការបញ្ចប់វិវាទដែលមានខ្លឹមសារនៃទំនាក់ទំនងគតិយុត្តផ្អែកលើការព្រមព្រៀងរបស់ភាគី ដែលមានលក្ខណៈខុសពីសាលដីកាដែលធ្វើការសម្រេចសេចក្ដីដោយផ្អែកលើភស្តុតាងដែលអនុវត្តច្បាប់ចំពោះអង្គហេតុនោះ។ បើការសះជាតាមផ្លូវបណ្ដឹងមានវិការៈភាគីអាចអះអាងអំពីមោឃភាព ឬការលុបចោលការសះជានោះការសះជា នោះនីតិវិធីនៃការដោះស្រាយជម្លោះនេះមិនមែនជាការសុំជំនុំជម្រះសាជាថ្មីដូចករណីសាលដីកាទេ គឺគ្រាន់តែជាការស្នើសុំឱ្យតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខកំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់សាជាថ្មីតែប៉ុណ្ណោះ។ បើសិនជាមានពាក្យសុំឱ្យតុលាការនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ

ត្រូវកំណត់នូវកាលបរិច្ឆេទជាថ្មី ដោយមានមូលហេតុមានវិការៈក្នុងការសះជា។ បើការវិនិច្ឆ័យឃើញថាការសះជានោះមានវិការៈ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ថាបណ្តឹងនោះមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចប់ទេ ហើយត្រូវបន្តការវិនិច្ឆ័យលើបណ្តឹងនោះ។ ប៉ុន្តែបើវិនិច្ឆ័យឃើញថា ការសះជាដែលបានធ្វើពីមុននោះមានសុពលភាព តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវចេញសាលដីកាដែលប្រកាសអំពីការបញ្ចប់បងដោយការសះជានោះ។ ចំពោះបន្ទុកនៃប្រាក់ប្រដាប់ក្តីភាគីដែលត្រូវទទួលបន្ទុកនៃប្រាក់ប្រដាប់ក្តី គឺអាស្រ័យទៅលើការព្រមព្រៀងរបស់ភាគីនោះ ប៉ុន្តែប្រសិនបើភាគីគ្មានការព្រមព្រៀងគ្នាអំពីប្រាក់ប្រដាប់ក្តីទេ ភាគីនីមួយៗត្រូវទទួលបន្ទុកក្នុងការបង់រៀងៗខ្លួន។ បើការសះជាបានសម្រេចលទ្ធផលមុនពេលធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ដើមបណ្តឹងសាទុក្ខទទួលបានការសងមកវិញនូវចំនួនពាក់កណ្តាលនៃពន្ធដែលបានបង់រួចមកហើយ ។

២. ការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខដោយឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ

ប្រសិនបើមិនមានការបញ្ចប់ពាក្យបណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិនោះទេ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខនឹងចេញសាលដីកាជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងសាទុក្ខដោយការចេញនោះមានបីករណីដូចជា ការលើកចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខដោយដីកាសម្រេច ឬ សាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសាលដីកាទទួលស្គាល់នូវបណ្តឹងសាទុក្ខ។

២.១. ការលើកចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខដោយដីកាសម្រេច

ការលើកចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខនេះមានន័យថា បណ្តឹងសាទុក្ខនោះមិនបានធ្វើដោយស្របទៅតាមច្បាប់ ឬផ្ទុយពីច្បាប់ ហើយមិនអាចនឹងកែប្រែបាន ឬលិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខមិនត្រូវបានដាក់ទៅតុលាការតាមថេរវេលាដែលច្បាប់បានកំណត់ ឬមួយក៏លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនោះមិនបានដាក់ទៅតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ហើយការលើកចោលមួយនេះ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការលើកចោលដោយចេញនូវដីកាសម្រេច។ បន្ថែមពីនេះប្រសិនបើតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខមិនបានចេញនូវដីកាសម្រេចលើកចោលបណ្តឹងសាទុក្ខនោះទេ ជាគោលការណ៍តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវបញ្ជូនឯកសារចម្លងនៃលិខិតបញ្ជាក់ពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទៅចុងបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយការធ្វើបែបនេះក្នុងគោលបំណងផ្តល់ឱកាសឱ្យចុងបណ្តឹងសាទុក្ខដាក់នូវឯកសារត្រៀម។[69]

២.២. សាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងសាទុក្ខ

ក្នុងការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តីតុលាការត្រូវមើល ជាបឋមទៅលើឯកសារជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលមានដូចជា លិខិតពាក្យបណ្តឹង លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ឯកសារត្រៀមដំបូងដែល

[69] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៤, មាត្រា២៩២

ចុងបណ្តឹងសាទុក្ខបានដាក់ និងឯកសារផ្សេងៗទៀត ហើយប្រសិនបើតុលាការរកឃើញដោយផ្អែកលើឯកសារទាំងអស់នោះថាគ្មានមូលហេតុប្តឹងសាទុក្ខទេ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខអាចចេញសាលដីកាច្រានចោលនូវបណ្តឹងសាទុក្ខនោះដោយមិនចាំបាច់ឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់។ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខនៅតែអាចច្រានចោលពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខនោះ ទោះបីជាបានទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ហើយ ព្រោះថាបើតុលាការពិនិត្យ និងយល់ឃើញថាពុំមានមូលហេតុសម្រាប់ធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខទេ។[70]

២.៣. សាលដីកាទទួលស្គាល់នូវបណ្តឹងសាទុក្ខ

ការដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទទួលស្គាល់ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខ មានន័យថាពាក្យបណ្តឹងនោះធ្វើឡើងត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ដោយមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ។ ដូចនេះកាលដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទទួលស្គាល់នូវបណ្តឹងសាទុក្ខហើយ តុលាការត្រូវលុបចោលនូវសាលក្រម និងសាលដីកាដើម។ ការបដិសេធចោលត្រង់នេះមានន័យថាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើអង្គច្បាប់ លុបចោលនូវសាលក្រមដើម ឬសាលដីកាដើម។

២.៣.១. ការបដិសេធចោល និងបញ្ជូនត្រលប់ទៅតុលាការដើម

ក្នុងករណីដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខទទួលស្គាល់ថា ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខនោះមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវធ្វើការបដិសេធនូវសាលក្រម ឬសាលដីកាដើម ហើយត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តីនោះត្រលប់ទៅតុលាការដើមវិញ។ ការបដិសេធចោលរឿងក្តីនៃបណ្តឹងសាទុក្ខគឺមានភាពខុសពីការលុបចោលរឿងក្តីដោយតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ព្រោះថាក្រោយការបដិសេធចោលនូវសាលក្រម ឬសាលដីកាដើម តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខពុំចាំបាច់ពិនិត្យ និងទទួលស្គាល់សាជាថ្មីទៅលើអង្គហេតុនៃរឿងក្តីនោះទេ គ្រាន់តែបញ្ជូនរឿងក្តីទៅតុលាការដើមវិញ។ ជាបឋមក្នុងករណីដែលមិនបានធ្វើការទទួលស្គាល់អង្គហេតុសាជាថ្មីមិនអាចធ្វើការជំនុំជម្រះជំនួសសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមទេតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តីនោះទៅតុលាការដើមវិញ ឬក្នុងករណីដែលយល់ឃើញថា ការបញ្ជូនត្រលប់នោះមិនសមស្របទេដោយសារមានការកម្រិតនៃកថាខណ្ឌទី៣ មាត្រា២៩៩ ត្រូវផ្ទេររឿងក្តីនោះទៅតុលាការផ្សេងដែលមានថ្នាក់ដូចគ្នា។[71] ហើយតុលាការដែលបានទទួលនូវការបញ្ជូនត្រលប់មកវិញ ឬដែលបានទទួលនូវការផ្ទេរនោះ ត្រូវធ្វើការជំនុំជម្រះដោយធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់សាជាថ្មី ចំពោះរឿងក្តីនោះតាមនីតិវិធីនៃថ្នាក់ជំនុំជម្រះនោះ។ ការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់នេះទៀតសោតគឺជាការបើកឡើងវិញ និងបន្តនូវការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ដែលត្រូវបានធ្វើពីមុនមក ហើយចៅក្រមដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើម មិនអាចចូលរួមក្នុង

[70] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៨៦, មាត្រា២៧៧

[71] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៩៩

ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់បានទេ។ ក្នុងករណីដែលមានការផ្លាស់ប្តូរចៅក្រម នៅមុនពេលបញ្ចប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ភាគីត្រូវធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍នូវលទ្ធផលនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ដែលបានធ្វើពីមុនមក។ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរចៅក្រមដូចនេះ ព្រោះថាប្រសិនបើតុលាការដើមនៅតែធ្វើការវិនិច្ឆ័យដូចមុន ឬនៅតែធ្វើការចាត់ចែងដូចមុននោះ ទោះជាតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបានបញ្ជូនត្រឡប់ទៅវិញប៉ុន្មានក៏ដោយ ក៏រឿងក្តីនោះមិនអាចដោះស្រាយចប់ឡើយ។ សេចក្តីវិនិច្ឆ័យលើអង្គហេតុដែលមានអានុភាពចងត្រូវបានកម្រិត តែសេចក្តីវិនិច្ឆ័យអំពីហេតុដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខអាចវិនិច្ឆ័យបានដូចជា អង្គហេតុដែលទាក់ទងទៅនឹងចំណុចដែលតុលាការត្រូវស្រាវជ្រាវដោយឆន្ទានុសិទ្ធិប៉ុណ្ណោះ។ ជារួមមកវិញដើម្បីអោយមានអានុភាពចងក្នុងការវិនិច្ឆ័យនោះបាន គឺចៅក្រមណាដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងសាលដីកា ឬសាលក្រមដើមដែលត្រូវបានបដិសេធចោល មិនត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យចូលរួមក្នុងការសម្រេចសេចក្តីក្រោយបានទេ។

២.៣.២. ការផ្ទេររឿងក្តីទៅតុលាការផ្សេង

ជាគោលការណ៍តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបដិសេធចោលនូវសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើម តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវបញ្ជូនរឿងក្តីនោះត្រឡប់ទៅតុលាការដើមវិញ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងករណីដូចជា តុលាការដើមមិនអាចរកចៅក្រមផ្សេងមកជំនួសចៅក្រមដែលមានការទាក់ទងនឹងការចេញសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើមដែលត្រូវបានតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបដិសេធចោលនោះ ដោយសារតែចំនួនចៅក្រមនៅក្នុងតុលាការដើមនោះមិនគ្រប់គ្រាន់តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវផ្ទេររឿងក្តីនោះទៅតុលាការផ្សេងដែលមានថ្នាក់ដូចគ្នា។ ការកំណត់បែបនេះក្នុងគោលបំណងជៀសវាងការយឺតយ៉ាវ ឬការរាំងស្ទះដល់ដំណើរការនៃនីតិវិធីបណ្តឹង។[72] ចំពោះតុលាការដែលទទួលការផ្ទេររឿងក្តីនេះ ត្រូវធ្វើការសម្រេចសេចក្តីដោយផ្អែកលើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់សាជាថ្មី ហើយចំនួនចៅក្រមត្រូវអនុវត្តដូចគ្នានឹងករណីបញ្ជូនរឿងក្តីត្រឡប់ទៅតុលាការដើមវិញដែរ។ ចំណែកឯភាគីត្រូវធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ដែលបានធ្វើពីមុនមក។

២.៣.៣. ការបដិសេធ និងការវិនិច្ឆ័យដោយខ្លួនឯង

តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ ត្រូវធ្វើការសម្រេចសេចក្តីអំពីរឿងក្តីផ្ទាល់ដោយខ្លួនឯងក្នុងករណីដូចខាងក្រោម៖

- តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបដិសេធចោលនូវសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើមដោយយកមូលហេតុថាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះដើមមានកំហុសក្នុងការអនុវត្តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្ត ចំពោះ

[72] សេចក្តីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា២៩៩

អង្គហេតុដែលបានចូលជាស្ថាពរ ហើយតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខអាចសម្រេចសេចក្តីអំពីរឿងក្តីនោះ ដោយផ្អែកលើអង្គហេតុនេះបាន។ មានន័យថាតុលានៃបណ្តឹងសាទុក្ខអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយខ្លួនឯងជំនួសសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមនោះបានក្នុងករណីដែលសាលក្រម ឬសាលដីកានោះធ្វើឡើងដោយមានកំហុសក្នុងការអនុវត្តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តលើអង្គហេតុដែលបានកំណត់ជាស្ថាពរនៅក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកាដើមនោះប៉ុណ្ណោះ។

➢ តុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបដិសេធចោលនូវសាលដីកាដើម ឬសាលក្រមដើមដោយយកមូលហេតុថារឿងក្តីនោះមិនស្ថិតនៅក្រោមសិទ្ធិជម្រះក្តីរបស់តុលាការ។ មានន័យថាតុលាការដើមបានធ្វើការជំនុំជម្រះលើរឿងក្តីដែលខ្លួនគ្មានសិទ្ធិ ដើម្បីធ្វើការជំនុំជម្រះលើរឿងក្តីនោះ ជាឧទាហរណ៍មានដូចជា ក្នុងករណីដែលមានអភ័យឯកសិទ្ធិជម្រះក្តីរបស់តុលាការបរទេស និងករណីដែលគ្មានសមត្ថកិច្ចជម្រះក្តីអន្តរជាតិជាដើម។[73]

✍🕮✍

[73] សេចក្តីពន្យល់ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ឆ្នាំ២០០៧ មាត្រា៣០០

ជំពូកទី៤
បណ្តឹងជំទាស់

បណ្តឹងជំទាស់ គឺជាប្រព័ន្ធនៃបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលឯករាជ្យ និងសង្ខេប អាចធ្វើឡើងចំពោះតែដីកាសម្រេច ដែលជាសេចក្តីសម្រេចមិនមែនជាសាលក្រម ឬសាលដីកា។ នីតិវិធីនៃបណ្តឹងជំទាស់មានលក្ខណៈងាយស្រួល និងឆាប់រហ័ស បើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬសាទុក្ខ ហើយត្រូវបញ្ចប់និងសម្រេចសេចក្តីដោយដីកាសម្រេច។

ផ្នែកទី១៖ អត្ថន័យនៃបណ្តឹងជំទាស់

បណ្តឹងជំទាស់ គឺជាបណ្តឹងមួយដែលស្ថិតក្នុងប្រភេទបណ្តឹងឧបាស្រ័យ ទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ដែលឯករាជ្យ និងសង្ខេប អាចធ្វើឡើងចំពោះតែដីកាសម្រេចតែប៉ុណ្ណោះ និងបញ្ចប់វិញដោយដីកាសម្រេចដូចគ្នា។ បើយើងប្រៀបធៀបបណ្តឹងជំទាស់ជាមួយនឹងបណ្តឹងឧបាស្រ័យផ្សេងទៀត មានបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងបណ្តឹងសាទុក្ខនោះ នីតិវិធីរបស់បណ្តឹងជំទាស់ គឺមានភាពឆាប់រហ័ស និងងាយស្រួលជាង។ ចំពោះតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចលើបណ្តឹងជំទាស់ គឺមានតែតុលាការជាន់ខ្ពស់ នៃតុលាការដែលបានចេញដីកាសម្រេច។ ឧទាហរណ៍៖ សាលាដំបូងចេញដីកាសម្រេច ដូច្នេះសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺជាតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចលើបណ្តឹងជំទាស់។[74]

ផ្នែកទី២៖ មូលហេតុ និងកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់

១. មូលហេតុនៃបណ្តឹងជំទាស់

កាលណាភាគីណាមួយមិនពេញចិត្តទៅនឹងដីកាសម្រេចដែលចេញដោយសាលាដំបូង ឬសាលាឧទ្ធរណ៍ គឺជាហេតុធ្វើឲ្យមានបណ្តឹងជំទាស់។ ភាពស្មុគស្មាញ និងភាពយឺតយ៉ាវក្នុងការជំនុំជម្រះរឿងក្តីនឹងកើតមានឡើង បើសិនជាគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងដំណើរការនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះ សុទ្ធតែដាក់ឱ្យតុលាការជាន់ខ្ពស់សម្រេចនោះ។ ដូច្នេះជាការល្អ ប្រសិនបើឱ្យបញ្ហាដែលមិនសូវពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គសេចក្តីនៃរឿងក្តីត្រូវការសម្រេចឱ្យបានឆាប់រហ័សនោះ ហើយនឹងអាចដោះស្រាយបានតាមនីតិវិធីសង្ខេបដាច់ដោយឡែកបាននោះគឺជា បណ្តឹងជំទាស់។ បន្ថែមពីនេះក៏មានមូលហេតុមួយទៀតដែលបណ្តាលឱ្យមានបណ្តឹងជំទាស់ គឺនៅពេលភាគីណាមួយទទួលនូវឥទ្ធិពលពីដីកាសម្រេច ដែលនាំឱ្យខូចប្រយោជន៍ដល់សិទ្ធិ ឬឋានៈគតិយុត្តរបស់ខ្លួននោះ។ បណ្តឹងជំទាស់នេះអាចធ្វើបានក្នុងមូលហេតុដែលមានភាពផ្ទុយនឹងច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានឥទ្ធិពលលើដីកាសម្រេចដើម។

---

[74] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី៣

២. កម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់

កម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់ គឺត្រូវតែជាដីកាសម្រេចតែមួយប៉ុណ្ណោះ។[75] ចំពោះដីកាសម្រេចដែលអាចធ្វើការប្តឹងជំទាស់បានមានដូចជា៖

➢ ដីកាសម្រេចអនុញ្ញាត មិនអនុញ្ញាត និងបញ្ជា

- ដីកាសម្រេចនូវការអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យចូលអន្តរាគមន៍ (មាត្រា៤៥ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យដាក់ប្រាតិភោគ (មាត្រា៦៧ កថាខណ្ឌទី៥ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចឱ្យជួយសង្គ្រោះលើពាក្យបណ្តឹង (មាត្រា៧០ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យនាំខ្លួនសាក្សី និងដីកាសម្រេចពិន័យសាក្សីជាសាច់ប្រាក់ដោយមិនចូលតាមដីកាកោះ (មាត្រា១៣២ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចពិន័យភាគីដែលបន្លំសេចក្តីថ្លែងការណ៍ (មាត្រា១៤០ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យផ្តល់ឯកសារ (មាត្រា១៥២ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចឱ្យតតិយជនបង់ប្រាក់ពិន័យ ដោយមិនគោរពដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យផ្តល់ឯកសារ (មាត្រា១៥៤ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចរបស់សាលាដំបូង ដែលបង្គាប់ឱ្យអាជ្ញាសាលាលុបចោលនីតិវិធីនៃការអនុវត្តដោយបង្ខំ (មាត្រា៣៤៥ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ខ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចអនុញ្ញាតឱ្យរឹបអូស (មាត្រា៣៨១ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យប្រគល់ចលនវត្ថុដែលត្រូវរឹបអូស (មាត្រា៣៩០ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យអាជ្ញាសាលាលក់សិទ្ធិលើបំណុល (មាត្រា៤១៣ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

[75] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា២៥៩ កថាខណ្ឌទី១

- ដីកាសម្រេចអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យលក់ (មាត្រា៤៧៥ នៃក្រមនិតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចឱ្យប្រគល់នាវា (មាត្រា៤៨៣ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ។
- ដីកាសម្រេចអនុញ្ញាតឱ្យយកវត្ថុបញ្ចាំមកសងផ្ទាល់ (មាត្រា៥០៤ កថាខណ្ឌទី៦ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

➢ ដីកាសម្រេចបដិសេធ

- ដីកាសម្រេចឱ្យលុបចោលដីកាសម្រេចឱ្យជួយសង្គ្រោះលើពាក្យបណ្តឹង (មាត្រា៧០ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចឱ្យលុបចោលប្រាតិភោគ (មាត្រា៧៣ កថាខណ្ឌទី៥ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលើកបណ្តឹងចោល (មាត្រា៧៨ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលើកចោលពាក្យសុំឱ្យរក្សាការពារភស្តុតាង (មាត្រា១៦៨ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលើកចោលពាក្យសុំទទួលបន្តនីតិវិធីនៃបណ្តឹង (មាត្រា១៧៥ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលើកចោល និងច្រានចោលបណ្តឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសាជាថ្មី (មាត្រា៣១៤ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលើកចោលនូវពាក្យសុំតវ៉ាចំពោះដីកាសម្រេចដាស់តឿន (មាត្រា៣២៦ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចរបស់តុលាការអនុវត្ត ដែលលុបចោលនីតិវិធីនៃការអនុវត្តដោយបង្ខំ (មាត្រា៣៤៥ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច ក នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចរបស់សាលាដំបូង ដែលលើកចោលពាក្យសុំតវ៉ាចំពោះការចេងរបស់អាជ្ញាសាលា ដែលលុបចោលនីតិវិធីនៃការអនុវត្តដោយបង្ខំ (មាត្រា៣៤៥ កថាខណ្ឌទី១ ចំណុច គ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចការលុបចោលការរឹបអូស (មាត្រា៣៨១ កថាខណ្ឌទី៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលើកចោលការទាមទារឱ្យចែករំលែក (មាត្រា៤០៩ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

- ដីកាសម្រេចលើកចោលពាក្យសុំឱ្យអនុវត្តដោយបង្ខំចំពោះអចលនវត្ថុ (មាត្រា៥១៩ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចលុបចោលដីកាសម្រេចអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យលក់ (មាត្រា៥៧៦ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

➢ ដីកាសម្រេចផ្សេងៗ

- ដីកាសម្រេចផ្ទេរសិទ្ធិ និងដីកាសម្រេចលើបណ្តឹង (មាត្រា២១ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចសេចក្តីថា ការដកហូត ឬបណ្តឹងជិតចិត្តពុំត្រឹមត្រូវ (មាត្រា៣០ កថាខណ្ឌទី៦ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចអំពីពាក្យសុំឱ្យតុលាការបង្គាប់ឲ្យដើមចោទ ដាក់ប្រាតិភោគលើប្រាក់ប្រដាប់ក្តី ដោយដើមចោទគ្មានទីលំនៅច្បាស់លាស់ ឬពិតប្រាកដ (មាត្រា៦៧ កថាខណ្ឌទី៦ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចដែលសម្រេចថា បណ្តឹងផាត់ចោលគ្មានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ (មាត្រា១៤៥ កថាខណ្ឌទី៥ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចកែតម្រូវសាលក្រម (មាត្រា១៩២ កថាខណ្ឌទី២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។
- ដីកាសម្រេចចាប់ផ្តើមជំនុំជម្រះសាជាថ្មី (មាត្រា៣១៥ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

ផ្នែកទី៣៖ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងជំទាស់

ក្នុងការធ្វើបណ្តឹងជំទាស់បាន លុះត្រាតែមាននូវលក្ខខណ្ឌត្រូវបំពេញជាមុនសិន ហើយលក្ខខណ្ឌនោះមានដូចជា៖

១. ភាគីនៃបណ្តឹងជំទាស់

ដើមបណ្តឹងជំទាស់ត្រូវធ្វើពាក្យសុំប្តឹងជំទាស់ប្រឆាំងទៅនឹងភាគីម្ខាងទៀត ហើយតុលាការក៏ត្រូវឱ្យភាគីម្ខាងទៀតចូលរួមនៅក្នុងនីតិវិធីទាំងឡាយនៃការប្តឹងជំទាស់នោះ បើក្នុងករណីដីកាសម្រេចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់ មានមូលដ្ឋានដែលមានបុគ្គលពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍។ ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងករណីដែលកូនបំណុលបានដាក់ពាក្យសុំឱ្យតុលាការចេញដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យចុងចម្លើយផ្តល់ឯកសារដែលចុងចម្លើយកាន់កាប់ ដោយតុលាការទទួលស្គាល់ពាក្យស្នើសុំនោះ ហើយបានចេញដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យផ្តល់ឯកសារ ប្រសិនបើចុងចម្លើយប្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចនោះ ចុងចម្លើយត្រូវយកដើមចោទមកធ្វើជាភាគីម្ខាងទៀត។ ប៉ុន្តែក៏មានករណីខ្លះ ដីកាសម្រេច គឺគ្មានបុគ្គលណាពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍ដែរ។ ឧទាហរណ៍៖ ដីកាសម្រេចដាក់

ពិន័យស៊ីវិល ចំពោះសាក្សី ឬដីកាសម្រេចដាក់ពិន័យស៊ីវិល ចំពោះតតិយជនដែលមិនគោរពតាមដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យផ្តល់ឯកសារ។

២. អំឡុងពេលនៃបណ្តឹងជំទាស់

បណ្តឹងជំទាស់ គឺធ្វើបានចំពោះតែភាគីដែលបានបាត់បង់នូវផលប្រយោជន៍ដោយសារដីកាសម្រេចពីតុលាការដើម។ ការដាក់ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ គឺអាចធ្វើបានក្នុងរយៈពេល ០១សប្តាហ៍គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលបានទទួលបាននូវដំណឹងអំពីដីកាសម្រេច ហើយអំឡុងពេលនៃបណ្តឹងជំទាស់នេះគឺមិនអាចពន្យារពេលបាននោះទេ។[76] ប៉ុន្តែបណ្តឹងជំទាស់ចំពោះសេចក្តីសម្រេចលើកចោល ច្បាប់បានកំណត់ជាក់លាក់ គឺធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេល ០២សប្តាហ៍។[77]

ផ្នែកទី៤៖ របៀបធ្វើបណ្តឹងជំទាស់

ដើម្បីធ្វើបណ្តឹងជំទាស់បាន ភាគីត្រូវចុះអំពីអត្តសញ្ញាណខ្លួនដូចជាឈ្មោះ ឬនាមករណ៍ អាសយដ្ឋានរបស់ភាគី និងឈ្មោះ អាសយដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ព្រមទាំងសេចក្តីដែលប្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចនោះ។ ជាមួយគ្នានេះ បណ្តឹងជំទាស់ក៏ទាមទារឱ្យភាគីនៃដើមបណ្តឹងចុះអំពីមូលហេតុច្បាស់លាស់នៃការសុំលុបចោល ឬការផ្លាស់ប្តូរដីកាសម្រេចដើម។ ប្រសិនបើភាគីមិនបានសរសេរអំពីមូលហេតុច្បាស់លាស់នោះទេ ដើមបណ្តឹងជំទាស់គប្បីដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងជំទាស់នោះទៅតុលាការនៃបណ្តឹងជំទាស់ក្នុងអំឡុងពេល ០២សប្តាហ៍ គិតចាប់ពីពេលដែលបានដាក់នូវពាក្យបណ្តឹងជំទាស់នោះ។[78] ប្រសិនបើដើមបណ្តឹងជំទាស់មិនបានដាក់លិខិតបញ្ជាក់ពីមូលហេតុអំឡុងពេលច្បាប់បានកំណត់ ឬមិនបានចុះអំពីមូលហេតុក្នុងពាក្យបណ្តឹងនោះទេ ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់មួយនោះនឹងគ្មានសុពលភាព។ ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ត្រូវដាក់នៅតុលាការដើម បន្ទាប់មកតុលាការដើមត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ និងសំណុំរឿងទៅតុលាការនៃបណ្តឹងជំទាស់ ឬតុលាការជាន់ខ្ពស់។

ផ្នែកទី៥៖ អានុភាពនៃបណ្តឹងជំទាស់

អានុភាពនៃបណ្តឹងជំទាស់ គឺកើតមានឡើងនៅពេលដែលភាគីបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់រួចរាល់ ហើយតុលាការពិនិត្យឃើញថាត្រឹមត្រូវទៅតាមច្បាប់នៃបណ្តឹងជំទាស់បានកំណត់។ ជាគោលការណ៍ នៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹងអង្គសេចក្តី បណ្តឹងជំទាស់មានអនុភាពដូចជា៖ អនុភាពផ្អាកនូវការចូលជាស្ថាពរនៃដីកាសម្រេច

---

[76] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣០៣ កថាខណ្ឌទី១, កថាខណ្ឌទី២

[77] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៥៤៤

[78] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣០១ កថាខណ្ឌទី២

អនុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្តី និងការផ្អាកអនុភាពនៃដីកាសម្រេចដើម។[79] បណ្តឹងជំទាស់ត្រូវផ្អាកអនុភាពនៃដីកាសម្រេចដើម មានន័យថា ក្នុងករណីដែលដីកាសម្រេចអំពីបណ្តឹងជំទាស់មិនទាន់បានចេញដីកាសម្រេចដើមមិនអាចមានអនុភាពអនុវត្តឡើយ។ នៅក្នុងនីតិវិធីអនុវត្តដោយបង្ខំ បណ្តឹងជំទាស់មិនត្រូវផ្អាកអនុភាពដីកាសម្រេចដើមឡើយ។[80] មានន័យថា ទោះបីជាដីកាសម្រេចមួយត្រូវបានកូនបំណុលនៃការអនុវត្តបានប្តឹងជំទាស់ក៏ដោយ ក៏ស្ថាប័នអនុវត្តនៅតែអាចបន្តនីតិវិធីរបស់ខ្លួនបានដដែល។ ក្នុងអំឡុងពេលរហូតដល់ចេញសេចក្តីសម្រេចអំពីបណ្តឹងជំទាស់មានអនុភាព តុលាការនៃបណ្តឹងជំទាស់អាចចេញដីកាសម្រេចបានដូចជា៖[81] បង្គាប់ឱ្យផ្អាកអនុភាពដីកាសម្រេចដើម ដោយឱ្យដាក់ប្រាតិភោគ ឬមិនឱ្យដាក់ប្រាតិភោគ បង្គាប់ឱ្យផ្អាកនីតិវិធីអនុវត្តមួយផ្នែក ឬទាំងមូល ដោយឱ្យដាក់ប្រាតិភោគ ឬមិនឱ្យដាក់ប្រាតិភោគ។ នៅក្នុងនីតិវិធីអនុវត្តដោយបង្ខំ បណ្តឹងជំទាស់ត្រូវផ្អាកអានុភាពដីកាសម្រេចដើមឡើយ លើកលែងច្បាប់បានកំណត់ជាក់លាក់។ ឧទាហរណ៍៖ ដីកាសម្រេចអនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតឱ្យលក់ ពុំមានអានុភាពឡើយបើមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ (មាត្រា៤៤៤ កថាខណ្ឌទី៤) ដីកាសម្រេចបង្គាប់ឱ្យប្រគល់អចលវត្ថុ ពុំមានអនុភាពឡើយបើមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរ (មាត្រា៤៥០ កថាខណ្ឌទី៥).....។

ផ្នែកទី៦៖ នីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងជំទាស់

យោងតាមមាត្រា៣០៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីដែលបញ្ញត្តិស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះបណ្តឹងជំទាស់ និងនីតិវិធីនៃតុលាការបណ្តឹងជំទាស់នោះ លើកលែងតែករណីដែលបញ្ញត្តិនោះមានភាពផ្ទុយនឹងលក្ខណៈបណ្តឹង ឬនីតិវិធីនោះ។ ហេតុដូច្នេះបណ្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចដែលត្រូវបានធ្វើដោយសាលាដំបូង បញ្ញត្តិស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ នីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាដែរ ដោយសារបណ្តឹងជំទាស់នេះ គឺជាបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី២ដូចបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ បញ្ញត្តិដែលត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នានេះ មានដូចជាមាត្រា២៦៣ (ការលះបង់សិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍), កថាខណ្ឌទី៦ នៃមាត្រា២៦៥ (របៀបប្តឹងឧទ្ធរណ៍), មាត្រា២៦៦ (សិទ្ធិពិនិត្យពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់តុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍), មាត្រា២៦៨ (ការលើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដោយមិនឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់), មាត្រា២៧០ (បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ), មាត្រា២៧៣ (ការអនុវត្តដូចគ្នាតាមបញ្ញត្តិស្តីពីនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១) ជាអាទិ៍។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើមានបញ្ញត្តិផ្សេង ឬមានភាព

[79] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣០៥ កថាខណ្ឌទី១

[80] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣៤៣ កថាខណ្ឌទី១

[81] ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦ មាត្រា៣៤៣ កថាខណ្ឌទី២

ផ្ទុយនឹងលក្ខណៈបណ្ដឹងជំទាស់ នោះអនុញ្ញាតឱ្យមានករណីលើកលែង។ ករណីលើកលែងនេះមានដូចជា អំឡុងពេលសម្រាប់ប្ដឹងជំទាស់ (មាត្រា៣០៣) , អំឡុងពេលដើម្បីដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹងជំទាស់ (មាត្រា៣០១ កថាខណ្ឌទី២), ភាពអាចធ្វើការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ដោយឆន្ទានុសិទ្ធិ (មាត្រា៣០៦ កថាខណ្ឌទី១), ការអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការសួរ (មាត្រា៣០៦ កថាខណ្ឌទី៦) ជាអាទិ៍។

រីឯបណ្ដឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេច ដែលត្រូវបានធ្វើដោយសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងនាមជាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ និងនីតិវិធីនៃបណ្ដឹងជំទាស់នោះ បញ្ញត្តិស្ដីពីបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងនីតិវិធីទាក់ទងនឹងការជំនុំជម្រះបណ្ដឹងសាទុក្ខត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ លើកលែងតែបញ្ញត្តិនោះមានភាពផ្ទុយនឹងលក្ខណៈនៃបណ្ដឹងជំទាស់នោះ ឬនីតិវិធីបណ្ដឹងជំទាស់នោះ ដោយសារបណ្ដឹងជំទាស់បែបនេះមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នានឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខចំពោះសាលដីកាចុងក្រោយ ដែលសាលាឧទ្ធរណ៍បានចេញក្នុងនាមជាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១។ ហេតុដូច្នេះបណ្ដឹងជំទាស់នេះត្រូវបានដាក់ទៅតុលាការកំពូល ហើយបណ្ដឹងជំទាស់នោះអាចធ្វើបានក្នុងករណីដែលមានភាពផ្ទុយនឹងច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានឥទ្ធិពលលើដីកាសម្រេចដើមតែប៉ុណ្ណោះ។ ក្រៅពីនេះបញ្ញត្តិនៃមាត្រា២៨៦ (ការអនុវត្តដូចគ្នាតាមបញ្ញត្តិស្ដីពីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍), មាត្រា២៨៨ (ការបញ្ជូនលិខិតទទួលពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ) ជាអាទិ៍, កថាខណ្ឌទី២ និងទី៣ នៃមាត្រា២៨៩ (ការសរសេរមូលហេតុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ), មាត្រា២៩០ (ការលើកចោលបណ្ដឹងសាទុក្ខ) ជាអាទិ៍។

១. ការទទួលពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់

ចំពោះដីកាសម្រេចពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់ត្រូវដាក់នៅតុលាការដើម ក្នុងអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់សម្រាប់ធ្វើបណ្ដឹងជំទាស់។ ដោយឡែកតុលាការដើមពុំមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់ទេ គ្រាន់តែជាតុលាការដែលទទួលពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់របស់ភាគីតែប៉ុណ្ណោះ។ បន្ទាប់មកតុលាការដើមត្រូវធ្វើការផ្ញើឱ្យបានឆាប់រហ័សនូវពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់នោះ និងសំណុំរឿងទៅកាន់តុលាការនៃបណ្ដឹងជំទាស់។

២. ការពិនិត្យពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់

តុលាការនៃបណ្ដឹងជំទាស់ធ្វើការពិនិត្យទៅលើបណ្ដឹងជំទាស់ដែលភាគីបានដាក់ ប្រសិនបើមានចំណុចណាមិនសមស្រប តុលាការត្រូវតែបង្គាប់ឱ្យដើមបណ្ដឹងជំទាស់ធ្វើការកែប្រែពាក្យបណ្ដឹង។ ក្នុងករណីដែលភាគីនោះមិនធ្វើតាមការបង្គាប់ឱ្យកែប្រែរបស់តុលាការទេ នោះតុលាការនឹងមានសិទ្ធិលើកចោលពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់នោះដោយដីកាសម្រេច។ ប្រសិនបើពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់ត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ច្បាប់ តុលាការត្រូវបញ្ជូនពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់នោះទៅឱ្យចុងបណ្ដឹងជំទាស់។

៣. ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់

នីតិវិធីនៃបណ្តឹងជំទាស់ មិនមែនធ្វើតាមវិធីតទល់គ្នារវាងភាគីនៅគ្រប់ពេលវេលានោះទេ។ យ៉ាងណាមិញ តុលាការអាចសម្រេចដោយឆន្ទានុសិទ្ធិបានក្នុងការធ្វើ ឬមិនធ្វើការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ ក្នុងនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងជំទាស់ត្រូវបញ្ចប់ដោយដីកាសម្រេច។ តុលាការអាចធ្វើការសួរដើមបណ្តឹងជំទាស់ ឬអ្នកផ្សេងទៀតដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងផលប្រយោជន៍នៃបណ្តឹងបាន ប្រសិនបើតុលាការនៃបណ្តឹងជំទាស់មិនធ្វើការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់ទេ។ ភាគីអាចដាក់អង្គហេតុថ្មី និងភស្តុតាងថ្មីបាន ក្នុងការជំនុំជម្រះនៃបណ្តឹងជំទាស់គឺផ្អែកទៅលើការអះអាងរបស់ភាគី និងភស្តុតាងដែលបានដាក់នៅតុលាការដើមតាមរយៈការវិនិច្ឆ័យអំពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវក្នុងការអនុវត្តច្បាប់។

ផ្នែកទី៧៖ វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងជំទាស់

ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងវិសាលភាពនៃបណ្តឹងជំទាស់ ក្នុងផ្នែកទី៧ យើងខ្ញុំនឹងលើកយកមកបង្ហាញនូវចំណុចសំខាន់ៗចំនួន២ ដែលចំណុចទី១ និយាយអំពីការប្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចនៃសាលាឧទ្ធរណ៍ និងចំណុចទី២ និយាយអំពីការប្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចរបស់ចៅក្រមដែលទទួលការបញ្ជា ឬការប្រគល់សិទ្ធិ។

១. វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចនៃសាលាឧទ្ធរណ៍

ការប្តឹងជំទាស់មិនអាចប្តឹងម្តងទៀតបានឡើយ ចំពោះដីកាសម្រេចចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងជំទាស់ដែលតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បានចេញ។ ការអនុវត្តបែបនេះ គឺដើម្បីសម្រាលបន្ទុករបស់តុលាការកំពូល។ តែផ្ទុយមកវិញ ដីកាសម្រេចដែលសាលាឧទ្ធរណ៍បានធ្វើឡើង ក្នុងនាមជាតុលាការនៃការជំនុំជំម្រះលើកទី១ ភាគីអាចប្តឹងជំទាស់ទៅតុលាការកំពូលបាន បើមានបញ្ញត្តិច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យប្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចនោះ។ បណ្តឹងជំទាស់ក្នុង ចំណុចនេះ គឺជាបណ្តឹងជំទាស់ទៅតុលាការកំពូលដែលជាតុលាការវិនិច្ឆ័យទៅលើអង្គច្បាប់ ហើយនីតិវិធីនៃការប្តឹងជំទាស់ទៅតុលាការកំពូលក្នុងករណីនេះ គឺស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការអនុវត្តចំពោះបណ្តឹងសាទុក្ខចំពោះសាលដីកាចុងក្រោយរបស់សាលាឧទ្ធរណ៍ ដែលចេញក្នុងនាមជាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ ដោយហេតុនោះ បញ្ញត្តិស្តីពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងនីតិវិធីទាក់ទងទៅនឹងការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខនោះ ត្រូវយកមកអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះបណ្តឹងជំទាស់លើដីកាសម្រេច ដែលសាលាឧទ្ធរណ៍បានចេញក្នុងនាមជាតុលាការនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ និងនីតិវិធីដែលទាក់ទងនឹងបណ្តឹងជំទាស់ទាំងនោះ លើកលែងតែករណីដែលបញ្ញត្តិនោះមានការផ្ទុយនឹងលក្ខណៈនៃបណ្តឹង ឬនីតិវិធីនោះ។ ហេតុដូចនេះ នៅក្នុងករណីបណ្តឹងជំទាស់អាចធ្វើទៅបាន ដោយយកមូលហេតុនៃភាពផ្ទុយនឹងច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលមានឥទ្ធិពលលើដីកាសម្រេចដើមតែប៉ុណ្ណោះ។ ឧទាហរណ៍៖ ចំពោះដីកាសម្រេចដែលសម្រេចថាការដកហូត ឬបណ្តឹងជិតចិត្តចៅក្រមនៃសាលាឧទ្ធរណ៍មិនត្រឹមត្រូវអាចប្តឹងជំទាស់បាន ដោយយោងតាមបញ្ញត្តិនៃកថាខណ្ឌទី៦ មាត្រា៣០ នៅក្នុងគន្លឹះទី១។

២. វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងជំទាស់ចំពោះដីកាសម្រេចរបស់ចៅក្រមដែលទទួលការបញ្ជា ឬការប្រគល់សិទ្ធិ

ក្នុងករណីដែលភាគីមិនយល់ស្របចំពោះដីកាសម្រេចរបស់ចៅក្រមដែលទទួលបញ្ជា ឬចៅក្រមដែលទទួលការប្រគល់សិទ្ធិ គឺអាចប្តឹងតវ៉ាទៅតុលាការដែលទទួលបណ្តឹង ដែលក្នុងករណីដែលច្បាប់អនុញ្ញាតឱ្យប្តឹងជំទាស់បានប្រសិនបើដីកាសម្រេចនោះ ជាដីកាសម្រេចរបស់តុលាការដែលទទួលបណ្តឹង ហើយចំពោះដីកាសម្រេចអំពីការតវ៉ានោះតែប៉ុណ្ណោះអាចប្តឹងជំទាស់បាន។ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលតុលាការដែលទទួលបណ្តឹងជាតុលាការកំពូល ឬសាលាឧទ្ធរណ៍ ភាគីអាចប្តឹងតវ៉ាបានលុះត្រាតែច្បាប់បានអនុញ្ញាតឱ្យប្តឹងជំទាស់ ប្រសិនបើដីកាសម្រេចនោះជាដីកាសម្រេចរបស់សាលាដំបូង។ ប៉ុន្តែក្នុងករណី ប្រសិនបើតុលាការដែលទទួលបណ្តឹងជាតុលាការកំពូលចំពោះដីកាសម្រេចអំពីការតវ៉ានោះ មិនអាចប្តឹងជំទាស់បាន ដោយសារតែគ្មានតុលាការជាន់ខ្ពស់ណាជាងតុលាការកំពូលនោះទេ។ ចំពោះការតវ៉ាដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា៣០២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ប្រសិនបើដីកាសម្រេចដែលជាកម្មវត្ថុនៃការតវ៉ានោះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយតុលាការដែលទទួលបណ្តឹងវិញ ត្រូវក្លាយទៅជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់វិញ។ ហេតុដូចនេះការតវ៉ានេះ ត្រូវធ្វើឡើងក្នុងអំឡុងពេលដែលបានកំណត់នៅក្នុងមាត្រា៣០៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចាប់ពីថ្ងៃដែលបានទទួលដំណឹងអំពីដីកាសម្រេច។

ផ្នែកទី៨៖ ការបញ្ចប់លើបណ្តឹងជំទាស់

ខ្លឹមសារនៃដីកាសម្រេចលើបណ្តឹងជំទាស់រួមមាន៖ លើកចោលបណ្តឹងជំទាស់ ច្រានចោលនូវបណ្តឹងជំទាស់ ឬតម្កល់ដីកាសម្រេចទុកជាបានការ លុបចោលនូវដីកាសម្រេចដើម និងផ្លាស់ប្តូរនូវដីកាសម្រេចដើម។

សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន

ក្រោយការបកស្រាយយ៉ាងក្បោះក្បាយ និងលម្អិតរួចមក យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា បណ្ដឹងឧបាស្រ័យមានបី គឺបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ បណ្ដឹងសាទុក្ខ និងបណ្ដឹងជំទាស់។ បណ្ដឹងឧបាស្រ័យធ្វើឡើងដោយភាគីដែលមិនសុខចិត្តធ្វើការប្ដឹងតវ៉ានឹងសាលក្រម ឬសាលដីកា ឬដីកាសម្រេច របស់តុលាការដើមដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពរទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់។ តែក្នុងករណីដែលសេចក្ដីសម្រេចបានចូលជាស្ថាពររួចហើយ ភាគីក៏នៅតែអាចប្ដឹងតវ៉ាបានតាមប្រភេទបណ្ដឹងផ្សេងទៀត ពោលគឺបណ្ដឹងទាមទារឱ្យជំនុំជម្រះសាជាថ្មី។

កម្មវត្ថុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺសាលក្រមចុងក្រោយនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ដែលមិនទាន់ចូលជាស្ថាពររបស់សាលាដំបូងទាំងអស់ ប៉ុន្តែមានករណីមួយចំនួនលើកលែងដែលច្បាប់មិនបានអនុញ្ញាតផងដែរ។ ដូច្នេះក្រោយពេលនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១នៅសាលាដំបូងត្រូវបានបញ្ចប់ បើសិនមានភាគីណាមិនសុខចិត្តនឹងសាលក្រមចុងក្រោយនោះ ភាគីអាចធ្វើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ដែលជាបណ្ដឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់បានក្នុងគោលបំណងលុបចោល ឬផ្លាស់ប្ដូរនូវសាលក្រមនោះ។ ចំពោះមូលហេតុនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ដែលកំណត់ជាក់លាក់នៅក្នុងច្បាប់ គឺមានបួនស្ថានភាពដូចជា សាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១មិនត្រឹមត្រូវ ឬនីតិវិធីជំនុំជម្រះលើកទី១នៅសាលាដំបូងផ្ទុយនឹងច្បាប់ធ្ងន់ធ្ងរ ឬការលើកបណ្ដឹងចោលរបស់សាលាដំបូងមានលក្ខណៈមិនត្រឹមត្រូវ ឬការជំនុំជម្រះលើកទី១មានកំហុសចំពោះសមត្ថកិច្ចផ្ដាច់មុខ។ ដូចនេះបើសិនភាគីមានហេតុផលច្បាស់លាស់ដូចដែលបានចែងក្នុងច្បាប់ និងជាភាគីដែលមានសិទ្ធិក្នុងការប្ដឹងឧទ្ធរណ៍ ភាគីនោះអាចធ្វើពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងអំឡុងពេលមួយដែលច្បាប់បានកំណត់ក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីបាន។ ក្នុងការធ្វើពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ គឺតម្រូវឱ្យភាគីត្រូវបញ្ជាក់អំពី អត្តសញ្ញាណ សញ្ញាណសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១ សេចក្ដីដែលប្ដឹងចំពោះសាលក្រម និងមូលហេតុនៃការទាមទារឱ្យលុបចោល ឬផ្លាស់ប្ដូរនូវសាលក្រម។ បើភាគីបានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ទាន់ពេលដែលច្បាប់បានកំណត់ នោះអានុភាពនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នឹងកើតមានឡើង ហើយសាលក្រមនៃការជំនុំជម្រះលើកទី១របស់សាលាដំបូងនឹងត្រូវបានបង្អាក់នូវការអនុវត្ត លើសពីនេះអានុភាពនៃការផ្ទេរការជម្រះក្ដី និងអវិភាគនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ ក្រោយពេលដើមបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងទៅតុលាការដើម តុលាការដើមត្រូវពិនិត្យ និងបញ្ជូនពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ និងសំណុំរឿងទៅតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ នៅពេលតុលាការនៃបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍បានទទួលពាក្យបណ្ដឹង និងសំណុំរឿង គឺត្រូវពិនិត្យលើលក្ខខណ្ឌកំណត់ បើយល់ឃើញថាត្រឹមត្រូវ ត្រូវបញ្ជូនទៅចុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍។ បន្ទាប់មកមានការកំណត់កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់នីតិវិធីទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់តែម្ដង ក្នុងនោះត្រូវវិនិច្ឆ័យទាំងអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ ដោយមិនមាននីតិវិធីត្រៀមទាញហេតុផលទេ។ ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍នៃការជំនុំជម្រះបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ និងត្រូវបានបញ្ចប់ នោះនីតិវិធីបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ក៏ត្រូវបានបញ្ចប់ដោយ មិនឆ្លងកាត់

សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ (ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ ឬ ការបញ្ចប់បណ្តឹងដោយសកម្មភាពភាគី) និងឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ (តុលាការអាចចេញសាលដីកាលើកចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬសាលដីកាច្រានចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬសាលដីកាទទួលស្គាល់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍)។ តែបើភាគីណាម្ខាងមិនសុខចិត្តនឹងសាលដីកាដែលចេញដោយតុលាការនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មិនទាន់ចូលជាស្ថាពរនោះ ភាគីអាចប្តឹងសាទុក្ខទៅតុលាការកំពូល ដែលជាតុលាការជាន់ខ្ពស់ធ្វើការវិនិច្ឆ័យពីភាពត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវចំពោះការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងសាលក្រម ឬសាលដីកាចុងក្រោយ។ បណ្តឹងសាទុក្ខអាចអនុវត្តលើសាលក្រមបានលុះត្រាតែភាគីមានការព្រមព្រៀងមិនប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប៉ុន្តែរក្សាទុកនូវសិទ្ធិប្តឹងសាទុក្ខដែលហៅថា បណ្តឹងសាទុក្ខផ្លោះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតមូលហេតុដែលធ្វើឱ្យកើតមានឡើងនូវបណ្តឹងសាទុក្ខមានពីរគឺ ទីមួយ គឺជាមូលហេតុទូទៅដែលមានន័យថាតុលាការដើមធ្វើការវិនិច្ឆ័យ ឬការសម្រេចសេចក្តីរបស់តុលាការផ្ទុយពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងៗ ទីពីរ គឺមូលហេតុដាច់ខាតដែលសម្តៅទៅលើការខុសពីនីតិវិធីធ្ងន់ធ្ងរ។ ដូចនេះបើភាគីយល់ថាសេចក្តីសម្រេចនោះផ្ទុយពីមូលហេតុដែលច្បាប់បានចែង ភាគីអាចធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខបានក្នុងអំឡុងពេលដែលច្បាប់បានកំណត់។ បណ្តឹងសាទុក្ខអាចមានអានុភាព លុះត្រាតែក្នុងពាក្យបណ្តឹងនោះភាគីត្រូវសរសេរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនូវចំណុចសំខាន់ដែលច្បាប់បានកំណត់ បូករួមទាំងបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុអោយបានច្បាស់លាស់ដែលអានុភាពនេះដូចគ្នាទៅនឹងអានុភាពបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍។ នីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងសាទុក្ខក៏មានភាពស្រដៀងគ្នាទៅនឹងនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ ប៉ុន្តែខុសគ្នាត្រង់ថាបណ្តឹងសាទុក្ខជំនុំជម្រះតែលើអង្គច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ។ ហើយបណ្តឹងសាទុក្ខតុលាការបង្គាប់ឱ្យដាក់នូវឯកសារត្រៀម និងការទាញហេតុដោយផ្ទាល់មាត់អាចមានពីរលើកប្រសិនបើមានករណីដែលតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខបានបដិសេធនូវសាលដីកាដើម ហើយបានបញ្ជូនរឿងក្តីនោះត្រលប់ទៅតុលាការដើមវិញ ឬផ្ទេររឿងក្តីនោះទៅតុលាការផ្សេងដែលមានថ្នាក់ដូចគ្នា ដើម្បីឱ្យធ្វើការជំនុំជម្រះរឿងក្តីនោះម្តងទៀត បន្ទាប់មកនៅពេលដែលតុលាការដើមដែលបានទទួលការបញ្ជូនរឿងក្តីត្រលប់មកវិញ ឬតុលាការដែលបានទទួលការផ្ទេររឿងក្តីនោះបានចេញសាលដីកា ហើយបើមានភាគីណាមួយមិនសុខចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនោះ ហើយបានប្តឹងសាទុក្ខម្តងទៀត ពេលនោះនីតិវិធីតុលាការនៃបណ្តឹងសាទុក្ខលើកទី២នឹងធ្វើការជំនុំជម្រះដោយសភាពេញអង្គ។ នៅពេលដែលបញ្ចប់នីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខ តុលាការអាចបញ្ចប់នីតិវិធីដោយដោយមិនឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ និងឆ្លងកាត់សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការ មានន័យថានីតិវិធីបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ មានសភាពដូចទៅនឹងនីតិវិធីបញ្ចប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែរ។ យ៉ាងណាមិញក្រោយពេលតុលាការជាន់ទាបបានចេញសេចក្តីសម្រេច ភាគីម្ខាងបានធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់បន្ទាប់មកភាគីម្ខាងទៀតបានធ្វើបណ្តឹងតប ដែលបណ្តឹងនេះហៅថាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាប់បន្សំ ឬបណ្តឹងសាទុក្ខបន្ទាប់បន្សំ។ ដោយឡែកប្រសិនបើភាគីណាមិនសុខចិត្តនឹងដីកាសម្រេចក្នុងដំណើរនីតិវិធីរបស់តុលាការដើម

ភាគីនោះអាចធ្វើបណ្តឹងជំទាស់ទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់។ ចំពោះដីកាសម្រេចដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងជំទាស់នេះ គឺត្រូវតែបញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់ទើបអាចធ្វើបាន។ មិនខុសពីប្រភេទបណ្តឹងទាំងពីរខាងលើទេ ការធ្វើពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ លក្ខខណ្ឌនៃបណ្តឹងជំទាស់ អានុភាពនៃបណ្តឹងសុទ្ធតែដូចគ្នា ប៉ុន្តែការដាក់ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ គឺអាចធ្វើបាន ក្នុងអំឡុងពេលតែ០១សប្តាហ៍ ដែលខុសគ្នាពីអំឡុងពេលនៃការដាក់ពាក្យរបស់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ចំពោះនីតិវិធីនៃការជំនុំជម្រះបណ្តឹងជំទាស់វិញ ត្រូវបញ្ចប់ដោយដីកាសម្រេច តុលាការអាចសម្រេចដោយឆន្ទានុសិទ្ធិ បានក្នុងការធ្វើ ឬមិនធ្វើការទាញហេតុផលផ្ទាល់មាត់។

ក្នុងអំឡុងពេលមកនេះ ផ្អែកតាមការស្រាវជ្រាវ សង្កេតឃើញថាបណ្តឹងឧបាស្រ័យទាំងបីប្រភេទពិតជា មានចំណុចដូចគ្នា ហើយក៏មានចំណុចខុសគ្នាដែលធ្វើឱ្យមានភាពស្មុគស្មាញផងដែរ ប៉ុន្តែបណ្តឹងឧបាស្រ័យ ពិតជាមានសារៈប្រយោជន៍ណាស់ សម្រាប់បុគ្គលគ្រប់រូបដែលជាភាគីដែលទទួលរងនូវភាពយុត្តិធម៌ពីការចេញ សេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការជាន់ទាប ដែលជានីតិវិធីមួយដែលការពារនូវភាពលំអៀង ឬមានការភាន់ច្រឡំ របស់តុលាការនៅពេលដំណើរការរឿងក្តី។ ជាពិសេសជាងនេះទៅទៀតគឺ ការទប់ស្កាត់នូវការចេញសេចក្តីសម្រេច របស់តុលាការដោយមានការធ្វេសប្រហែស ឬចេតនាណាមួយរបស់ចៅក្រមតុលាការជាន់ទាប ឬធ្វើឱ្យ ការ ចេញសេចក្តីសម្រេចគ្រប់តុលាការជាន់ទាបទាំងអស់មានភាពត្រឹមត្រូវល្អប្រសើរ និងយុត្តិធម៌ ព្រមទាំងច្បាស់លាស់ មិនលំអៀងជូនប្រជាពលរដ្ឋ។

អនុសាសន៍

តាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនាសង្គមខ្មែរយើងសព្វថ្ងៃ បើធៀបទៅនឹងអតីតកាលដែលទើបតែងើបពីសង្គ្រាម យើងឃើញថាគ្រប់វិស័យទាំងអស់ក្នុងប្រទេសគឺកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ទៅមុខជាប្រក្រតី ដោយក្នុងនោះដែរ វិស័យច្បាប់ដែលជាវិស័យចម្បងមួយសម្រាប់ដំណើរការសង្គម ក៏មានភាពរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរ។ ដែលអាចនិយាយបានថាមានការរីកចម្រើន គឺយោងទៅតាមការសង្កេតលើការប្បញ្ញត្តិច្បាប់ ឬវិធានគតិយុត្តទាំងឡាយសម្រាប់ចងឱ្យប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសង្គមខ្មែរយើងអនុវត្តតាម ក្នុងគោលបំណងរក្សានូវសន្តិសុខសង្គម ការបង្ការ និងដោះស្រាយរាល់បាតុភាពនានារវាងបុគ្គលនិងសង្គម ឬរវាងបុគ្គលនិងបុគ្គលជាដើម។ ក្នុងនោះដែរ វិវាទរវាងគូភាគី ដែលទាក់ទងនឹងផលប្រយោជន៍ក៏នឹងត្រូវបានដោះស្រាយតាមរយៈច្បាប់ដែលមានក្រមរដ្ឋប្បវេណី និងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ជាឯកសារយោងដ៏សំខាន់ដើម្បីដោះស្រាយឱ្យស្របទៅនឹងស្ថានភាពនៃវិវាទដែលកើតឡើង។

ក្រៅពីក្រមច្បាប់សំខាន់ដែលបានលើកឡើង ក៏ទាមទារឱ្យមានអនុវត្តតាមការចែងនៃច្បាប់នោះដែរ ដោយក្នុងនោះគឺគ្មាននរណាក្រៅពីតួអង្គតុលាការ ដែលជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចដ៏សំខាន់ក្នុងការដោះស្រាយរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីនីមួយៗ ដោយអនុវត្តតាមលំហូរនីតិវិធីដែលមានចែងយ៉ាងច្បាស់ក្នុងច្បាប់ និងរួមជាមួយភាពឈ្លាសវៃរបស់អង្គចៅក្រមក្នុងការសម្រេចសេចក្តី។ ដូច្នេះ ចៅក្រមដែលជាអ្នកកាត់សេចក្តី តំណាងឱ្យស្ថាប័នតុលាការត្រូវជៀសឱ្យឆ្ងាយអំពី ឆន្ទាគតិ សេចក្តីលំអៀងព្រោះស្រលាញ់ ទោសាគតិ សេចក្តីលំអៀងព្រោះស្អប់ មោហាគតិ សេចក្តីលំអៀងព្រោះល្ងង់ ភយាគតិ សេចក្តីលំអៀង ព្រោះខ្លាចបុណ្យខ្លាចអំណាច ឬខ្លាចគតិ នៅក្នុងពេលដែលខ្លួនធ្វើការវិនិច្ឆ័យ និងសម្រេចសេចក្តី។ ដោយប្រព័ន្ធតុលាការក៏គួរតែខិតខំធ្វើយ៉ាងណាបង្កើតឱ្យមានចៅក្រមដែលទទួលបន្ទុកជំនុំជម្រះលើរឿងក្តីជំនាញបានហើយ ដូចជាចៅក្រម ផ្នែករដ្ឋប្បវេណី ផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌ ផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម ផ្នែកការងារផ្សេងគ្នា ដែលការធ្វើដូច្នេះគឺអាចឱ្យចៅក្រមដែលទទួលបន្ទុកតាមប្រភេទរឿងក្តីនីមួយៗ កាត់ក្តីស្របតាមចំណេះដឹងជំនាញរបស់ខ្លួន និងមានជំនឿចិត្ត ជាហេតុដែលនាំឱ្យលទ្ធផលគឺល្អប្រសើរ។ លើសពីនេះទៅទៀត ចំពោះក្រសួងដែលមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ ដូចជាក្រសួងមហាផ្ទៃជាដើម អនុវត្តតាមសាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរ គឺត្រូវខិតខំធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីធានាថាការអនុវត្តសាលក្រម ឬសាលដីកាឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាធរមាន។ ការបែងចែកបែបនេះ គឺក្នុងគោលបំណងដើម្បីធានាថា ការវិនិច្ឆ័យរឿងក្តីនឹងកាន់តែមានសុក្រឹតភាព ដែលភាគីទាំងសងខាងអាចទទួលយកបាន និងមានការស្ងប់ចិត្តនឹងសេចក្តីសម្រេចនោះ។ ចំណែកឯសាលាជម្រះក្តីជាន់ខ្ពស់ គឺសាលាឧទ្ធរណ៍ក៏គួរតែបង្កើនចំនួនចៅក្រមទទួលបន្ទុក ឬក៏បង្កើតឱ្យមានបន្ថែមទៀតនៅតាមបណ្តាតំបន់មួយចំនួនទៀតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើបណ្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ និងកាត់បន្ថយការចំណាយ និងពេលវេលាក្នុងការស្វែងរកយុត្តិធម៌។ សព្វថ្ងៃនេះយើងមានសាលាឧទ្ធរណ៍ តែចំនួន៤តំបន់ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងនោះមានសាលាឧទ្ធរណ៍ភ្នំពេញ

សាលាឧទ្ធរណ៍ត្បូងឃ្មុំ សាលាឧទ្ធរណ៍បាត់ដំបង និងសាលាឧទ្ធរណ៍ព្រះសីហនុ ដែលមានសមត្ថកិច្ចគ្របដណ្តប់លើខេត្តដែលស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន(តាមព្រះរាជក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតឧទ្ធរណ៍តំបន់) ដែលនេះក៏ជាការជួយសម្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងតំបន់ទាំងនោះធ្វើការប្តឹងឧបាស្រ័យមកកាន់សាលាឧទ្ធរណ៍ ដោយមិនចាំបាច់ចំណាយពេលយូរ និងថវិកាច្រើនដូចកាលពីមុនឡើយ ហើយថែមទាំងជាការជួយសម្រួលដល់គោលការណ៍កាត់បន្ថយការកកស្ទះសំណុំរឿងតាមសាលាជម្រះក្តីផងដែរ៕

ឯកសារយោង

១. លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត

- ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៦
- ក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧។

២. សៀវភៅ និងឯកសារផ្សេងៗ

- សេចក្តីកំណត់ចំពោះមាត្រានីមួយៗនៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៧
- សេចក្តីពន្យល់អំពីក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៨
- សេចក្តីពន្យល់អំពីក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ភាគ១៖ នីតិវិធីបណ្តឹង រៀបចំដោយក្រុមការងារជប៉ុនដែលទទួលបន្ទុកធ្វើសេចក្តីព្រាងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីកម្ពុជា
- ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំអង្គការតុលាការ ឆ្នាំ២០១៤
- សៀវភៅមេរៀន ស្តីពីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឧទ្ទេសនាមដោយ លោកមេធាវី អ៊ីវ ប៉ូលី ឆ្នាំ២០១៨។

បញ្ជីឧបសម្ព័ន្ធ

១. គំរូសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីដែលអាចប្ដឹងឧទ្ធរណ៍

២. គំរូពាក្យបណ្ដឹង

- ពាក្យបណ្ដឹងធម្មតា
- ពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍
- ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ
- ពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់
- ពាក្យសុំអនុវត្តដោយបណ្ដោះអាសន្ន
- ពាក្យសុំដកពាក្យបណ្ដឹង

៣. លិខិតជូនដំណឹង និងដីកាបង្គាប់ឱ្យដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹង

- ដីកាបង្គាប់ឱ្យដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ
- លិខិតជូនដំណឹងអំពីការទទួលពាក្យបណ្ដឹងជំទាស់ និងឱ្យដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹងជំទាស់
- លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹង

៤. ដីកាបង្គាប់ឱ្យបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្ដី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

សាលាដំបូង

សាលក្រមលេខ
ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ
សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ
ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ

ក្នុងនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរ

ការបរិច្ឆេទ នៃការបញ្ចប់ការទាញហេតុផលផ្ទាត់មាត់ ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ
កាលបរិច្ឆេទ នៃប្រកាសសាលក្រមលេខ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ នៅសាលាដំបូង ។

កម្មវត្ថុបណ្តឹង: ប្តឹងសុំទាមទារប្រាក់

សមាសភាពជំនុំជម្រះ

-លោក ជាចៅក្រមជំនុំជម្រះ

-លោក ជាក្រឡាបញ្ជីសវនាការ

ភាគីដែលបង្ហាញខ្លួនជាអាទិ៍:

-ដើមចោទឈ្មោះ តំណាងឲ្យ
អាសយដ្ឋានស្ថិតនៅ មហាវិថី សង្កាត់ ខណ្ឌ រាជធានីភ្នំពេញ ។

-អ្នកតំណាងដោយអាណត្តិឈ្មោះ អត្តលេខ និង ឈ្មោះ
អត្តលេខ ជាមេធាវីនៃ មានការិយាល័យនៅ
ផ្លូវលេខ សង្កាត់ ខណ្ឌ រាជធានីភ្នំពេញ។

-ចុងចម្លើយឈ្មោះ ភេទ អាយុ ឆ្នាំ ជាតិខ្មែរ និងប្រពន្ធឈ្មោះ ភេទ
អាយុ ឆ្នាំ ជាតិខ្មែរ មានទីលំនៅផ្ទះលេខ ក្រុមទី ភូមិ ក្រុង ខេត្ត ។

-អ្នកតំណាងដោយអាណត្តិកញ្ញា អត្តលេខ ជាមេធាវីនៃ

<u>អង្គហេតុ និង ចំណុចទទាស</u>

សាលក្រមដែលបានទារដោយដើមចោទ

-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយសងប្រាក់ដើមចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិច

-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយបង់ការប្រាក់ ( ) ក្នុង ឆ្នាំ តាមការព្រមព្រៀងក្នុងកិច្ចសន្យាលើប្រាក់ដើម ( ) ដុល្លាអាមេរិក គិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតដល់ថ្ងៃសងគ្រប់ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក តាមការព្រមព្រៀង។

-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយបង់ប្រាក់ពិន័យតាមកិច្ចសន្យា ចំពោះការខកខានបង់ប្រាក់តាមការកំណត់ ( ) ក្នុង ឆ្នាំ ។

-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយសងប្រាក់ពន្ធ និងប្រាក់ប្រដាប់ក្តី ( ) រៀល លើពាក្យបណ្តឹង និងពន្ធផ្សេងៗ មក គ្រឹះស្ថាន វិញ ។

-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយសងការខូចខាតចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ។

-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយសងថ្លៃសេវាមេធាវីចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ។

-សុំឲ្យតុលាការប្រកាសអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្ន ។

<u>ការពន្យល់រឿងក្តីគ្រួសៗ</u>

-អង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃការទាមទារ

នៅថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ឈ្មោះ និងឈ្មោះ បានខ្ចីចងការប្រាក់ពី គ្រឹះស្ថាន ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក តាមរយៈកិច្ចសន្យាខ្ចីចងការប្រាក់ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ និងយល់ព្រមបង់ការប្រាក់ចំនួន ( ) ក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ដើម្បីធានាបំណុលនេះ ចុងចម្លើយបានយកដី និងផ្ទះដែលមានលិខិតបញ្ជាក់ផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់លេខ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅភូមិ សង្កាត់ ក្រុង ខេត្ត មកដាក់បញ្ចាំនៅ គ្រឹះស្ថាន ។ តាមកិច្ចសន្យាខាងលើនេះ ឈ្មោះ និងឈ្មោះ បានសន្យាសងបំណុលឲ្យ គ្រឹះស្ថាន ក្នុងរយៈពេល ( ) ខែ ដោយបង់រំលោះក្នុងរយៈពេល ខែម្តង តាមតារាងបង់ប្រាក់គិតពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតដល់ថ្ងៃដែលសងប្រាក់គ្រប់ចំនួន ។ បន្ទាប់ពីបានទទួលប្រាក់កម្ចីពី គ្រឹះស្ថាន សរុបចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក រួចមកឈ្មោះ និងប្រពន្ធឈ្មោះ បានសងប្រាក់ដើមចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក តែប៉ុណ្ណោះមកឲ្យ គ្រឹះស្ថាន ហើយក៏ឈប់បង់រហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។ ទោះបីជាខាងគ្រឹះស្ថាន ព្យាយាមចេញលិខិត អញ្ជើញដាស់តឿនឲ្យសងប្រាក់ជាច្រើនដងក៏ដោយ ក៏ចុងចម្លើយទាំងពីរនាក់ប្តីប្រពន្ធពុំព្រមចូលមកដោះស្រាយ

ជាមួយ គ្រឹះស្ថាន ឡើយ ហេតុដូច្នេះទើបនៅថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ

ដើមចោទក៏បានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងមកតុលាការ ប្ដឹងសុំទាមទារប្រាក់ពីចុងចម្លើយតែម្ដង ។

-ភស្តុតាង

-កិច្ចសន្យាខ្ចីចងការប្រាក់ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រវាងអ្នកខ្ចីឈ្មោះ និងលោកស្រី និងអ្នកឲ្យខ្ចីឈ្មោះ ដែលមានមេធាវី ។

-កិច្ចសន្យាហ៊ីប៉ូតែកថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រវាងភាគីអ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកឈ្មោះ និងភាគីម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែកឈ្មោះ ដែលមានមេធាវី មេភូមិ មេឃុំ ឈ្មោះ និងអភិបាលស្រុក ។

-លិខិតបញ្ជាក់ផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់អ្នកផ្ទេរលោក និងអ្នកស្រី ដែលមានសាក្សីទី១ ឈ្មោះ សាក្សីទី២ឈ្មោះ បានឃើញចៅសង្កាត់ ឈ្មោះ និងបានឃើញឯកភាពអភិបាលក្រុង ឈ្មោះ ។

-លិខិតរបស់នាយកប្រតិបត្តិនៃ គ្រឹះស្ថាន គោរពជូនលោកចៅសង្កាត់ សំណើសុំទប់ស្កាត់ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់ឈ្មោះ ។

-ពាក្យសុំទប់ស្កាត់ការលក់ដូរ ឬ ផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីនិងផ្ទះ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់ឈ្មោះ ។

-លិខិតជូនដំណឹងពីការបង់ប្រាក់របស់ គ្រឹះស្ថាន ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់ឈ្មោះ និងមេធាវី ។

-លិខិតជូនដំណឹងពីការបង់ប្រាក់របស់ គ្រឹះស្ថាន ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់ឈ្មោះ និងមេធាវី និងស្នាមមេដៃឈ្មោះ ត្រូវជា ។

-សៀវភៅគ្រួសារផ្ទះលេខ ក្រុមទី ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់ឈ្មោះ ។

-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ របស់ឈ្មោះ ។

-អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ របស់ឈ្មោះ ។

-តារាងរបមន្តគណនាការប្រាក់ និង ប្រាក់ពិន័យ (លេខ) សរុបប្រាក់ត្រូវបង់គិតត្រឹមថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ។

<u>អះអាងរបស់ភាគី</u>

-មេធាវី តំណាងដោយអាណត្តិឲ្យដើមចោទបានថ្លែងការណ៍ថា៖

ខ្ញុំបានរក្សាការទាមទារដូចនៅក្នុងពាក្យបណ្ដឹងរបស់ឈ្មោះ និងសុំបញ្ជាក់បន្ថែមថា គ្រឹះស្ថាន គ្មានអញ្ជើញចុងចម្លើយឲ្យមកបង់ប្រាក់ជូន គ្រឹះស្ថាន តាមការកំណត់តារាងបង់ប្រាក់របស់ គ្រឹះស្ថាន វិញ ប៉ុន្តែចុងចម្លើយមិនបានអនុវត្តទៅតាមការអញ្ជើញរបស់ គ្រឹះស្ថាន នៅឡើយ ។

ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា៖

១.ចុងចម្លើយបានខ្ចីប្រាក់ពី គ្រឹះស្ថាន សរុបចំនួន (ពីរម៉ឺនប្រាំពាន់) ដុល្លាអាមេរិច ដោយត្រូវបង់រំលោះរយៈ ( ) ខែទៅតាមតារាងបង់ប្រាក់ ចុះថ្ងៃទី ខែ រហូតគ្រប់ចំនួន ប៉ុន្តែបានបង់ប្រាក់ដើមមកកូនក្តីខ្លួនចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនបានបង់រហូតដល់សព្វថ្ងៃ ។ ប្រាក់ដើមដែលនៅសល់គឺ ( ) ដុល្លាអាមេរិក ។

២.ការប្រាក់ចំនួន ( ) ក្នុងមួយឆ្នាំ គឺទាមទារតាមការព្រមព្រៀងរបស់ភាគី ។ ការប្រាក់សុំគិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតអនុវត្តកាតព្វកិច្ចចប់ ។

៣.ប្រាក់ពិន័យចំនួន ( ) គឺគិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតបង់អស់ ។

៤-បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយសងការខូចខាតចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ។

៥.ចុងចម្លើយត្រូវសងសោហ៊ុយសេវាមេធាវីរបស់ដើមចោទ ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ព្រោះដើមចោទចំណាយសេវាមេធាវីអស់ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក។

៦.ការសុំឲ្យតុលាការប្រកាសសាលក្រមអនុវត្តជាបណ្ដោះអាសន្នដោយហេតុថា កូនក្តីខ្លួនខ្ញុំបារម្ភថា ខ្លាចចុងចម្លើយប្តឹងឧបាស្រ័យទៅតុលាការជាន់ខ្ពស់ ដើម្បីអូសបន្លាយពេលវេលាក្នុងការសងប្រាក់ ហើយធ្វើឲ្យខូចប្រយោជន៍កូនក្តីខ្ញុំធ្ងន់ធ្ងរ ជាងនេះទៅទៀត កូនក្តីខ្ញុំមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ ដែលអាចបញ្ជាក់បានថា ចុងចម្លើយពិតជាជំពាក់ប្រាក់តាមការទាមទាររបស់កូនខ្ញុំបាទមែន ។

-មេធាវី តំណាងដោយអាណត្តិឲ្យចុងចម្លើយបានថ្លែងការណ៍ថា៖

១.កូនក្តីខ្លួនពិតជាបានខ្ចីប្រាក់ពីគ្រឹះស្ថាន ប្រាក់ចំនួន ( ) មែនហើយ តែបានសងខ្លះនៅសល់មិនទាន់សង គ្រឹះស្ថាន ប្រាក់ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ។

២.ចំពោះអត្រាការប្រាក់សូមឲ្យតុលាការអនុវត្តតាមផ្លូវច្បាប់ ក្នុងមួយឆ្នាំ មិនទទួលស្គាល់ ក្នុងមួយឆ្នាំដែលកូនក្តីខ្លួនព្រមព្រៀងជាមួយ គ្រឹះស្ថាន ។

៣.ប្រាក់ពិន័យសូមឲ្យតុលាការសម្រេចតាមការព្រមព្រៀង ដូចមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីចងការប្រាក់ និងអនុវត្តចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ទៅ ។

៤.សូមច្រានចោលនៅការទាមទាររបស់មេធាវីដើមបណ្តឹង

-អត្រាការប្រាក់

-សំណាងដំណឹចិត្ត និងថ្លៃសេវាមេធាវី

-ប្រាក់ពន្ធ និងប្រាក់ប្រចាំប៉ុស្តិ៍ដើមបណ្តឹង

<u>**ចំណុចខុសខាត និងចំណុចគ្មានខុសខាត**</u>

-ចំណុចវិវាទ

១-អត្រាការប្រាក់ ។

២-ជំងឺចិត្តសងការខូចខាត ជាប្រាក់ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក និង ថ្លៃសេវាមេធាវី ជាប្រាក់ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ។

៣-ប្រាក់ពន្ធ និង ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីលើពាក្យបណ្តឹង ។

-ចំណុចគ្មានវិវាទ

១.ចុងចម្លើយបានខ្ចីប្រាក់ពី គ្រឹះស្ថាន សរុបចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិច ដោយត្រូវបង់រំលោះរយៈ ( ) ខែទៅតាមតារាងបង់ប្រាក់ ចុះថ្ងៃទី ខែ រហូតគ្រប់ចំនួន ប៉ុន្តែបានបង់ប្រាក់ដើមមកកូនក្តីខ្លួនចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនបានបង់រហូតដល់សព្វថ្ងៃ ប្រាក់ដើមដែលនៅសល់ ( ) ដុល្លាអាមេរិក។

២.ប្រាក់ពិន័យចំនួន ( ) គឺគិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតបង់អស់ ។

៣.សុំឲ្យតុលាការប្រកាសសាលក្រមអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្ន ។

<u>**សំអាងហេតុ**</u>

តាមលទ្ធផល នៃការសាកសួរសាម៉ីខ្លួន និងពិនិត្យភស្តុតាង ក្នុងនីតិវិធីសាកសួរចប់សព្វគ្រប់៖

១-ពាក្យបណ្តឹង ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ របស់ដើមចោទឈ្មោះ មានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ ដែលអាចឲ្យតុលាការលើកយកធ្វើការទាញហេតុផលតាមបទបញ្ញត្តមាត្រា៩, មាត្រា ២៣ និងចេញសាលក្រមតាមបទបញ្ញត្តមាត្រា ១៨០ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ។

២-ដើមចោទឈ្មោះ តំណាងឲ្យ គ្រឹះស្ថាន បានទាមទារឲ្យចុងចម្លើយសងប្រាក់ដើមចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក យោងភស្តុតាង កិច្ចសន្យាខ្ចីចងការប្រាក់ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ , កិច្ចសន្យាហ៊ីប៉ូតែក ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ , លិខិតបញ្ជាក់ផ្ទេរសិទ្ធិកាន់កាប់លេខ ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ និងតារាងរបមន្តគណនាការប្រាក់ និងប្រាក់ពិន័យ កិច្ចសន្យានេះធ្វើឡើងដោយមានការព្រមព្រៀង គ្មានវិការៈ ស្របតាមមាត្រា ៣៤៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចំណែកឯចុងចម្លើយក៏បានសារភាពថា ពិតជាបានខ្ចីលុយពី គ្រឹះស្ថាន ដូចការអះអាងរបស់ដើមចោទមែន ។ ការលើកឡើងនេះ ធ្វើឲ្យតុលាការជឿបាន ដោយហេតុថា ដើមចោទមានភស្តុតាងជាឯសារច្បាស់លាស់ អាចឲ្យតុលាការលើកយកពិចារណា និងសម្រេចបាន ។

៣-ការប្រគល់ ឬទទួលប្រាក់នេះ គឺជាការប្រគល់ក្រោមទម្រង់ជាកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគ ដោយអនុលោមតាមមាត្រា ៥៧៨ និងមាត្រា ៥៨៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប៉ុន្តែយើងពិនិត្យមើលឃើញថា ចុងចម្លើយមិនបានអនុវត្តកាតព្វកិច្ចតាមការវិភាគសងប្រាក់របស់ គ្រឹះស្ថាន នោះទេ ដែលបានកំណត់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ។

៤-ដើមចោទឈ្មោះ កំណាងឲ្យ គ្រឹះស្ថាន បាន ទាមទារការប្រាក់ ( ) ក្នុងមួយឆ្នាំ គិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ

ពីចុងចម្លើយឈ្មោះ និងឈ្មោះ យោងកិច្ចសន្យារបស់ភាគីពិតជាបានចែងអំពីការប្រាក់ចុះថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ចំណែកឯចុងចម្លើយស្នើសុំ ( ) ក្នុងឆ្នាំ ។ ការទាមទាររបស់ចុងចម្លើយត្រឹមត្រូវតាមប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១៦៦ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ ត្រង់ប្រការ១ និងប្រការ២ បានកំណត់ជាក់លាក់អំពីការកំណត់ការប្រាក់ថា:

- ប្រការ១ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតដែលបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី១ នៃមាត្រា ១៧ (អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវកម្រិតជាអាទិ៍) នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានកំណត់មិនឲ្យលើសពី ១៨% (ដប់ប្រាំបីភាគរយ) ក្នុង ០១ (មួយ) ឆ្នាំ ។

- ប្រការ២ អត្រាការប្រាក់ ដែលព្រមព្រៀងជាមុនក្នុងការសងសំណងក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគដែលមានកម្មវត្ថុជាប្រាក់ ដែលបានកំណត់ក្នុងកថាខណ្ឌទី ៣ នៃមាត្រា ១៧ (អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតជាអាទិ៍) នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានកំណត់មិនឲ្យលើសពីចំនួន ១,៥ (មួយក្បៀសប្រាំ) ដង នៃអត្រាការប្រាក់ដែលបានកំណត់ក្នុងប្រការ ១ ខាងលើ ។

អនុលោមតាមប្រការខាងលើ ជាពិសេសត្រង់ប្រការ ២ តុលាការឃើញថា អត្រាការប្រាក់ដែលព្រមព្រៀងជាមុន គឺត្រូវកំណត់មិនឲ្យលើសពី ២៧% ក្នុងមួយឆ្នាំឡើយ (១៨% x ១,៥ = ២៧%) ឬស្មើនឹង ២,២៥ ក្នុងមួយខែ ។ ដោយពិនិត្យទៅលើការទាមទារអត្រារបស់ចុងចម្លើយគឺមានចំនួន ១,៥% ក្នុងមួយខែ ស្មើនឹង ១៨% ក្នុងមួយឆ្នាំ ត្រឹមត្រូវនឹងគោលការណ៍ខាងលើ ដូច្នេះតុលាការគប្បីសម្រេចអំពើអត្រាការប្រាក់តាមស្នើសុំរបស់ចុងចម្លើយ ។

៥-គ្រឹះស្ថាន ដោយមានឈ្មោះ ជាអ្នកតំណាង បានទាមទារថ្លៃសេវាមេធាវី ពីចុងចម្លើយឈ្មោះ និងឈ្មោះ សងការខូចខាតចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក និងសងថ្លៃសេវាធាវីចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ប៉ុន្តែដោយហេតុថា ដើមចោទមិនបានបង្ហាញភស្តុតាងទាក់ទង ទៅនឹងចំណាយលើសេវាមេធាវី មកតុលាការនោះទេ ដូច្នេះតុលាការនឹងធ្វើការសម្រេចតាមតថភាពជាក់ស្តែង ដោយអនុលោមតាមមាត្រា ៤០០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ។

៦-គ្រឹះស្ថាន តំណាងដោយឈ្មោះ សុំតុលាការអនុវត្តន៍សាលក្រមជាបណ្តោះអាសន្នលើប្រាក់ដើម តុលាការយល់ឃើញផងដែរថា មានភាពចាំបាច់នៅក្នុងការអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្ន យោងតាមមាត្រា ១៩៦ នៃនីតិវិធីក្រមរដ្ឋប្បវេណី ដូច្នេះតុលាការគប្បីសម្រេចអនុវត្តន៍បណ្តោះអាសន្នសាលក្រមនេះជាបណ្តោះអាសន្ន ។

៧-ចំពោះប្រាក់ប្រដាប់ក្តី គប្បីតុលាការសម្រេចតាមមាត្រា ៦៤ កថាខណ្ឌ ១ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី "ប្រាក់ប្រដាប់ក្តី គឺជាបន្ទុករបស់ភាគីចាញ់ក្តី ។ ក្នុងករណីដែលបានចាញ់ក្តីតែមួយភាគទេ តុលាការត្រូវសម្រេចនូវបន្ទុកដែលភាគីម្នាក់ៗ ត្រូវទទួលដោយផ្ទាល់នូវសិទ្ធិរបស់ខ្លួន" ។

សេចក្តីសម្រេចបញ្ចាប់

I. ទទួលស្គាល់បណ្តឹងរបស់ដើមចោទទុកជាបានការស្របតាមច្បាប់ ។

II. បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយឈ្មោះ និងឈ្មោះ សងប្រាក់ដើមចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក និងការប្រាក់ ១៨% (ដប់ប្រាំបី) ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ គិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតដល់ពេលសងប្រាក់អស់ ទៅ គ្រឹះស្ថាន ។

III. បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយឈ្មោះ និងឈ្មោះ បង់ប្រាក់ពិន័យ ( ) ក្នុងមួយឆ្នាំ លើចំនួនទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបង់ឲ្យដើមចោទ គ្រឹះស្ថាន គិតចាប់ពីថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ រហូតអនុវត្តកាតព្វកិច្ចចប់ ។

IV. បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយឈ្មោះ និងឈ្មោះ សងសោហ៊ុយសេវាមេធាវី ចំនួន ( ) ដុល្លាអាមេរិក ឲ្យគ្រឹះស្ថាន ។

V. សាលក្រមនេះអាចអនុវត្តជាបណ្តោះអាសន្នលើប្រាក់ដើម ។

VI. ប្រាក់ប្រដាប់ក្តីជាបន្ទុករបស់ចុងចម្លើយ ។

ចៅក្រមជំនុំជម្រះ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យបណ្ដឹង

▪ **ដើមចោទ:** *ឈ្មោះ..........................ភេទ......អាយុ..............ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ:....................ចុះថ្ងៃទី.................... ដែលមានអាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ...............ឃុំ/សង្កាត់................ស្រុក/ខណ្ឌ................ខេត្ត/រាជធានី..................លេខទូរស័ព្ទ.........................។*

▪ **ចុងចម្លើយ:** *ឈ្មោះ.............................ភេទ......អាយុ..............ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ:.........................ចុះថ្ងៃទី.............. ដែលមានអាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ...............ឃុំ/សង្កាត់................ស្រុក/ខណ្ឌ..................ខេត្ត/រាជធានី..................លេខទូរស័ព្ទ..........................។*

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តមប្រធានសាលាដំបូងខេត្ត/រាជធានី.....................

▪ **កម្មវត្ថុ ឬខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារ:**

សូមឲ្យតុលាការសម្រេចនូវសាលក្រម ដែលមានខ្លឹមសារដូចខាងក្រោម:

១- ....

២- ....

▪ **អង្គហេតុចាំបាច់សម្រាប់បញ្ជាក់ការទាមទារ:**

....
....
....

▪ **អង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃការទាមទារ និងអង្គហេតុសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធ:**

....
....
....

អាស្រ័យហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** *មេត្តាទទួលនូវពាក្យបណ្ដឹង និងចាត់ការតាមនិតិវិធីច្បាប់ ដោយសម្រេចតាមការទាមទារខាងលើ ដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។*

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** *មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។*

រាជធានី/ខេត្ត............. ថ្ងៃទី.......ខែ.............ឆ្នាំ............

ស្នាមមេដៃស្ដាំអ្នកប្ដឹង

សូមភ្ជាប់មកជាមួយ:

១-...................

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យបណ្តឹង

▪ជូនចំពោះ **ឯកឧត្តមប្រធានសាលាដំបូងខេត្ត/រាជធានី...**

▪ដើមចោទ: ឈ្មោះ............................ភេទ......អាយុ..............ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ:....................ចុះថ្ងៃទី.................... ដែលមានអាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ................ឃុំ/សង្កាត់.................ស្រុក/ខណ្ឌ.................ខេត្ត/រាជធានី..................លេខទូរស័ព្ទ.........................។

▪អ្នកតំណាងដោយអាណត្តិរបស់ដើមចោទ: លោកមេធាវី... ការិយាល័យស្ថិតនៅអាគារលេខ...........ផ្លូវលេខ..................ឃុំ/សង្កាត់......... ស្រុក/ខណ្ឌ..........................ខេត្ត/រាជធានី.......................................។

▪ចុងចម្លើយ: ឈ្មោះ..............................ភេទ......អាយុ..............ជនជាតិ ខ្មែរ សញ្ជាតិ ខ្មែរ កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ:.........................ចុះថ្ងៃទី............... ដែលមានអាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ................ឃុំ/សង្កាត់.................ស្រុក/ខណ្ឌ..................ខេត្ត/រាជធានី..................លេខទូរស័ព្ទ..........................។

▪ កម្មវត្ថុ ឬខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារ:

សូមឲ្យតុលាការសម្រេចនូវសាលក្រម ដែលមានខ្លឹមសារដូចខាងក្រោម:

១- ....

២- ....

▪ អង្គហេតុចាំបាច់សម្រាប់បញ្ជាក់ការទាមទារ:

....
....
....

▪អង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃការទាមទារ និងអង្គហេតុសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធ:

....
....
....

អាស្រ័យហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវពាក្យបណ្តឹង និងចាត់ការតាមនិតិវិធីច្បាប់ ដោយសម្រេចតាមការទាមទារខាងលើ ដើម្បីការពារសិទ្ធិ និងផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។

រាជធានី/ខេត្ត............ ថ្ងៃទី......ខែ............ឆ្នាំ...........

ស្នាមមេដៃស្តាំអ្នកប្តឹង

សូមភ្ជាប់មកជាមួយ:

១-...................

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

<u>ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍</u>

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំឈ្មោះ........................ ភេទ............. អាយុ.............. ឆ្នាំ............. ជនជាតិ........... មានអាសយដ្ឋានផ្ទះលេខ......... ផ្លូវ......... ភូមិ................. ឃុំ/សង្កាត់............ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ............. រាជធានី/ខេត្ត..........................។

សូមគោរពចូលមក

ឯកឧត្តមប្រធានសាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត...................

<u>កម្មវត្ថុ</u>៖ សុំប្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងសាលក្រមលេខ........... ចុះថ្ងៃទី....... ខែ......... ឆ្នាំ.......... របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត............. ត្រង់ចំណុចសេចក្តីសម្រេចទាំងមូល/ចំណុចទី..............។

យោង៖ -ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ.............. ចុះថ្ងៃទី........ ខែ.......... ឆ្នាំ............. របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត................។

-សាលក្រមលេខ............................. ចុះថ្ងៃទី........... ខែ............. ឆ្នាំ............ របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត....................។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមជម្រាប **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាជ្រាបថា៖ កាលពីថ្ងៃទី......... ខែ....... ឆ្នាំ......... សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត............ បានចេញសាលក្រមលេខ................ ចុះថ្ងៃទី........... ខែ.............. ឆ្នាំ............ ។ ដោយសាលក្រមខាងលើមានភាពអយុត្តិធម៌ និង ធ្វើឲ្យបាត់បង់ផលប្រយោជន៍របស់ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ ហេតុនេះហើយបានជាខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំសុំប្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងសាលក្រមលេខ......... ចុះថ្ងៃទី......... ខែ........... ឆ្នាំ.............. របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត............ ត្រង់ចំណុចសេចក្តីសម្រេច............ អាស្រ័យហេតុដូចបានគោរពជូនខាងលើសូម លោកប្រធាន មេត្តាទទួលនិងបញ្ជូនទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ដើម្បីជួយរកយុត្តិធម៌ដោយអនុគ្រោះ ។

អាស្រ័យហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួល និងចុះបញ្ជីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តាមនីតិវិធីច្បាប់ដោយក្តីអនុគ្រោះ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** ទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតអំពីខ្ញុំ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី....... ខែ....... ឆ្នាំ............

ស្នាមមេដៃស្តាំ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

<u>ពាក្យបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍</u>

ខ្ញុំមេធាវី.................. ជាមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិឲ្យឈ្មោះ.............. នៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ................ ចុះថ្ងៃទី......... ខែ............ ឆ្នាំ............ របស់សាលាដំបូង................. ។

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តមប្រធានសាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត..................

<u>កម្មវត្ថុ</u>៖ សុំប្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងសាលក្រមលេខ........... ចុះថ្ងៃទី....... ខែ......... ឆ្នាំ.......... របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត.............។

<u>យោង</u>៖ -ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ.............. ចុះថ្ងៃទី........ ខែ.......... ឆ្នាំ............. របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត...............។

-សាលក្រមលេខ............................. ចុះថ្ងៃទី........... ខែ.............. ឆ្នាំ............ របស់សាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្ត....................។

-លិខិតតំណាងដោយអាណត្តិចុះថ្ងៃទី.......... ខែ............. ឆ្នាំ............ ។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំសូមជម្រាបជូន **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាជ្រាបថា៖ កាលពីថ្ងៃទី.......... ខែ........... ឆ្នាំ........... សាលាដំបូង............. បានចេញសាលក្រមលេខ............ ដោយបានសម្រេចប្រានចោលការទាមទាររបស់កូនក្តីខ្ញុំចោលទាំងស្រុង។ ការសម្រេចសេចក្តីនេះគឺជាការសម្រេចដ៏អយុត្តិធម៌បំផុតសម្រាប់កូនក្តីខ្ញុំដែលជាជនរងគ្រោះ។ អាស្រ័យហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួល និងចុះបញ្ជីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តាមនីតិវិធីច្បាប់ដោយក្តីអនុគ្រោះ ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** ទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតអំពីខ្ញុំ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី....... ខែ....... ឆ្នាំ............

ស្នាមមេដៃស្តាំ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខ

ដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខ ៖ លោក .... ជាតិ.... កើតឆ្នាំ .... និងប្រពន្ធឈ្មោះ .... មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ....។

ចុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ ៖ - លោក......................ហៅ .... ជាតិ....... មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ....។

- លោក ....ហៅ .... ជាតិខ្មែរ អាយុ ៤៨ ឆ្នាំ ជាតិខ្មែរ មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន .... ។

- លោក .... ហៅ .... ជាតិ...... អាយុ ..... ឆ្នាំ មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ....។

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្ដមប្រធានសាលាឧទ្ធរណ៍

កម្មវត្ថុ ៖ ប្ដឹងសាទុក្ខនឹងសាលដីកាលេខ .... ចុះថ្ងៃទី...... ខែ........ ឆ្នាំ............ របស់ .... ។

យោង ៖ - ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

- សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ...........ចុះថ្ងៃទី.....ខែ......ឆ្នាំ..........របស់សាលាឧទ្ធរណ៍
- សាលដីកាលេខ........... ចុះថ្ងៃទី..... ខែ...... ឆ្នាំ.......... របស់សាលាឧទ្ធរណ៍។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ យើងខ្ញុំសូមគោរពជម្រាបជូន **ឯកឧត្ដមប្រធាន** មេត្តាជ្រាបថា កាលពីថ្ងៃទី......ខែ..... ឆ្នាំ.......... សាលាឧទ្ធរណ៍បានចេញសាលដីកាលេខ................ ដែលមានខ្លឹមសារដូចខាងក្រោម ៖

- ទទួលពាក្យបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍លេខ .... ចុះថ្ងៃទី...... ខែ........ ឆ្នាំ............ របស់មេធាវីឈ្មោះ .... អ្នកតំណាងដោយអាណត្តិឲ្យសហចុងចម្លើយឈ្មោះ .... ឈ្មោះ .... និងឈ្មោះ .... ទុកជាត្រឹមត្រូវតាមទម្រង់ និងគតិច្បាប់។
- លុបចោលសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី..... ខែ....... ឆ្នាំ........... របស់សាលាដំបូង..................ចោលជាអសារបង់ ។
- ច្រានពាក្យបណ្ដឹងរបស់ដើមចោទឈ្មោះ .... ចុះថ្ងៃទី..... ខែ....... ឆ្នាំ........... ចោលជាអសារបង់ ។
- ប្រាក់ប្រដាប់ក្ដីជាបន្ទុករបស់ដើមចោទ ។

ការសម្រេចសេចក្ដីខាងលើនេះ គឺពិតជាបានផ្ដល់នូវភាពអយុត្តិធម៌ជាទីបំផុតដល់យើងខ្ញុំ ដែលជាជនរងគ្រោះដោយសារការរំលោភបំពានរបស់ភាគីចុងចម្លើយ ដែលយើងខ្ញុំពុំអាចទទួលយកបានទេ ។

អាស្រ័យហេតុដូចបានគោរពជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលយកបណ្ដឹងសាទុក្ខ និងចាត់ការតាមនីតិវិធីច្បាប់ដោយក្ដីអនុគ្រោះ ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតអំពីយើងខ្ញុំ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី.....ខែ...... ឆ្នាំ.........

ស្នាមមេដៃស្ដាំ

....

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

<u>ពាក្យបណ្តឹងជំទាស់</u>

ខ្ញុំបាទឈ្មោះ............... កើតនៅឆ្នាំ........... ជនជាតិ........... សញ្ជាតិ.......... មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន ....។

សូមគោរពចូលមក

ឯកឧត្តមប្រធាន..........................

<u>**កម្មវត្ថុៈ**</u> សុំប្តឹងជំទាស់លើដីកាសម្រេចលេខ.............. ចុះថ្ងៃទី......... ខែ......... ឆ្នាំ.......... របស់ ....។

<u>**យោងៈ**</u> -មាត្រា............. ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

-ដីការសម្រេចលេខ.......... ចុះថ្ងៃទី......... ខែ............. ឆ្នាំ............ ។

តបតាមកម្មវត្ថុនិងយោងខាងលើ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំសូមគោរពជូន **ឯកឧត្តមប្រធាន** អោយបានជ្រាបថាៈ កាលពីថ្ងៃទី......... ខែ......... ឆ្នាំ.......... តុលាការឧទ្ធរណ៍បានចេញសេចក្តីសម្រេចលើសំណុំរឿងលេខ......... ចុះថ្ងៃទី....... ខែ......... ឆ្នាំ..........។ ការសម្រេចសេចក្តីខាងលើនេះបានធ្វើអោយប៉ះពាល់ដល់ប្រយោជន៍ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ និងផ្តល់នូវភាពអយុត្តិធម៌ដល់រូបខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំដែលជាជនរងគ្រោះ។

អាស្រ័យហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើនេះ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំស្នើសុំ **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនិងចាត់ការតាមនីតិវិធីច្បាប់។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទនាងខ្ញុំ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី....... ខែ....... ឆ្នាំ............

ស្នាមមេដៃស្តាំ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

<u>ពាក្យសុំអនុវត្តដោយបណ្តោះអាសន្ន</u>

ម្ចាស់បំណុលអនុវត្ត៖ ឈ្មោះ........................ តំណាងស្របច្បាប់ដោយលោក........................ តួនាទី................ អាសយដ្ឋាននៅ..................។

កូនបំណុលអនុវត្ត៖ ឈ្មោះ........... ភេទ......... កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ..................... អាសយដ្ឋាននៅ.................. ភូមិ...................... ។

សូមគោរពចូលមក

ឯកឧត្តមប្រធាន...........................

<u>កម្មវត្ថុ</u>៖ សុំអនុវត្តបណ្តោះអាសន្ន ត្រង់សេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ ចំណុចទី.............. នៃសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីលេខ............ ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ....... ឆ្នាំ២០.......... របស់................. លើអចលនវត្ថុដែលជា .... មានផ្ទៃក្រឡា.............. ម៉ែត្រការ៉េ ជាដីលំនៅដ្ឋាន មានទីតាំងស្ថិតនៅភូមិ..................... ដើម្បីលក់ឡាយឡុងសងបំណុលមកឲ្យ.......................។

<u>យោង</u>៖ -សាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី....... ខែ........ ឆ្នាំ២០...... របស់សាលាដំបូងខេត្ត/ក្រុង...........។

-រូបមន្តអនុវត្តសាលក្រមលេខ........... ចុះថ្ងៃទី........ ខែ.......... ឆ្នាំ២០.......។

-វិញ្ញាបនប័ត្រសំគាល់ម្ចាស់ អចលនវត្ថុលេខ ចុះថ្ងៃទី...... ខែ........... ឆ្នាំ២០......។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំសូមជម្រាបជូន **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាជ្រាបថា៖ កាលពីថ្ងៃទី............ ខែ............ ឆ្នាំ............ របស់................. បានបញ្ចប់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ លើសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ................ ចុះថ្ងៃទី..... ខែ........ ឆ្នាំ២០...... ដោយបានសម្រេចសេចក្តីតាមសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីលេខ.............. ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ........... ឆ្នាំ២០..... របស់................. ត្រង់ចំណុចទី....... នៃវិនិច្ឆ័យសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់ ដែលមានខ្លឹមសារថា៖ សាលក្រមនេះមានអានុភាពអនុវត្តបណ្តោះអាសន្នបានត្រង់វិនិច្ឆ័យទី........... មានខ្លឹមសារថា៖ បង្គាប់ឲ្យចុងចម្លើយឈ្មោះ............. សងប្រាក់ដើមចំនួន............ ឲ្យមកដើមចោទ............។

ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់បំណុលអនុវត្ត ស្របតាមខ្លឹមសារ នៃសាលក្រមរដ្ឋប្បវេណីលេខ៖................ ចុះថ្ងៃទី........... ខែ........... ឆ្នាំ២០...... របស់................ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំស្នើសុំអនុវត្តជាបណ្តោះ

អាសន្ននូវចំណុចខាងលើ ដោយអនុវត្តដោយបង្ខំលើអចលនវត្ថុដូចបានបញ្ជាក់ក្នុងកម្មវត្ថុខាងលើ ដើម្បីលក់ឡាយឡុងសងបំណុលមកម្ចាស់បំណុលអនុវត្ត។

សេចក្តីដូចបានជម្រាបជូនខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាសម្រេចតាមសំណូមពររបស់ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ ដូចបានបញ្ជាក់ក្នុងកម្មវត្ថុខាងលើដោយក្តីអនុគ្រោះ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** ទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ពីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី....... ខែ....... ឆ្នាំ............

ស្នាមមេដៃស្តាំ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យសុំដកពាក្យបណ្ដឹង

ខ្ញុំបាទ/នាងឈ្មោះ........................... មានអាសយដ្ឋានផ្ទះលេខ................. ផ្លូវលេខ.........ភូមិ........................ ឃុំ/សង្កាត់........................។

សូមគោរពជូន

ឯកឧត្តមប្រធាន...........................

កម្មវត្ថុ៖ សំណើសុំដកពាក្យបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីលេខ.............. ចុះថ្ងៃទី....... ខែ........... ឆ្នាំ២០........។

យោង៖ សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី......... ខែ........... ឆ្នាំ.........។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** ជ្រាបថា៖ កាលពីថ្ងៃទី......... ខែ........... ឆ្នាំ..........បានដាក់ពាក្យប្ដឹង ឈ្មោះ............... ភេទ........ អាយុ.......... ឆ្នាំ............. កាន់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរលេខ.................. មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្ននៅភូមិ.......... ឃុំ/សង្កាត់............. ស្រុក/ខណ្ឌ.............. ខេត្ត/ក្រុង.................។ បន្ទាប់ពីតុលាការចេញដីកាកោះក្នុងនីតិវិធីត្រៀម កូនបំណុលក៏យល់ព្រមសង្គ្រោះតាកព្វកិច្ចតាមកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគឡើងវិញបន្ទាប់ពីបានពីឯកភាពគ្នាទាំងស្រុង ហេតុដូច្នេះទើបខ្ញុំបាទសម្រេចចិត្តសុំដកពាក្យបណ្ដឹងដើម្បីបញ្ចប់នីតិវិធី។

អាស្រ័យដូចបានជម្រាបជូនខាងលើសូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាសម្រេចតាមសំណូមពររបស់ខ្ញុំបាទ/នាងដូចមានក្នុងកម្មវត្ថុខាងលើ ដោយក្ដីអនុគ្រោះ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវសេចក្ដីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី....... ខែ....... ឆ្នាំ............

ស្នាមមេដៃស្ដាំ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

តុលាការកំពូល

សំណុំរឿងរដ្ឋបវេណី

លេខ ....

ចុះថ្ងៃទី...... ខែ........ឆ្នាំ២០

<u>ដីកាបង្គាប់ឱ្យដាក់លិខិតបញ្ជាក់</u>
<u>អំពីមូលហេតុ នៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ</u>

យើង ....ចៅក្រមទទួលបញ្ជារបស់ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះនៃតុលាការកំពូល

បង្គាប់មកលោក-លោកស្រី...អាយុ..........ឆ្នាំ មានមុខរបរ.. ,...................

អាសយដ្ឋាន: ផ្ទះលេខ..........ក្រុម/ផ្លូវ.............ភូមិ......................សង្កាត់/ឃុំ .. ..

ខណ្ឌ/ស្រុក............................រាជធានី/ខេត្ត..

ជាដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខ ឱ្យធ្វើលិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃ បណ្ដឹងសាទុក្ខ ដែលបានប្ដឹងពីសាលដីការដ្ឋប្បវេណី

លេខ.... ,....ចុះថ្ងៃទី..... .....ខែ.....................ឆ្នាំ.... ,.........របស់សាលាឧទ្ធរណ៍

ដាក់ជូនតុលាការកំពូល ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលការបញ្ជូនដីកានេះ ។

<u>**សំគាល់:**</u> "បើដើមបណ្ដឹងសាទុក្ខមិនដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ តាមដីកានេះទេ តុលាការកំពូលនឹងលើកបណ្ដឹងសាទុក្ខចោល តាមចំណុចខ មាត្រា ២៩០ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី" ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី........ខែ..........ឆ្នាំ..........

ចៅក្រម

មហាវិថីសម្ដេចសុធារស, សង្កាត់ចតុមុខ, ខណ្ឌដូនពេញ, រាជធានីភ្នំពេញ, កម្ពុជា
Samdech Sothearos Blvd, Sangkat Chatomouk, Khan Daun Penh, Phnom Penh, Cambodia.

ទូរស័ព្ទទូរសារ : (៨៥៥-២៣-)២១២៨២៦
Phone/fax: (855-23) 212 826

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

តុលាការកំពូល

សភារដ្ឋប្បវេណី

លិខិតជូនដំណឹង
អំពីការទទួលពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ និង
ឱ្យដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងជំទាស់

យើង.............................. ចៅក្រមទទួលបញ្ជានៃក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ជូនដំណឹង

ម្ចាស់បណ្តឹងជំទាស់ឈ្មោះ .... ភេទ ..... កើតនៅថ្ងៃទី ... ខែ ...... ឆ្នាំ .... អាយុ .... ឆ្នាំ សញ្ជាតិ ..... អាសយដ្ឋានផ្ទះលេខ .... ផ្លូវលេខ .... ភូមិ .... ឃុំ/សង្កាត់ .... ស្រុក/ខណ្ឌ .... រាជធានីភ្នំពេញ/ខេត្ត .... ដូចខាងក្រោម :

១. តុលាការកំពូលបានទទួលពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ របស់ម្ចាស់បណ្តឹងជំទាស់ ដោយចុះក្នុងបញ្ជីសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ .... ។

២. ម្ចាស់បណ្តឹងជំទាស់ត្រូវដាក់លិខិតបញ្ជាក់ អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងជំទាស់ ក្នុងអំឡុងពេល **២ សប្តាហ៍** គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលបានទទួលការបញ្ជូនលិខិតជូនដំណឹងនេះ ។

បើម្ចាស់បណ្តឹងជំទាស់ មិនបានដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹងជំទាស់ តាមការកំណត់ខាងលើ តុលាការកំពូលត្រូវលើកពាក្យបណ្តឹងជំទាស់ចោល តាមមាត្រា ៣០៤ និងមាត្រា ២៩០ ចំណុច ខ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី..........ខែ............ ឆ្នាំ ២០១........

ចម្លងជូន :
ចុងបណ្តឹងជំទាស់ឈ្មោះ ....
ដោយភ្ជាប់ជាមួយនឹងពាក្យបណ្តឹងជំទាស់
ចុះថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ ....

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

<u>លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹង</u>.................

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំមេធាវីឈ្មោះ .... ជាមេធាវីតំណាងដោយអាណត្តិអោយឈ្មោះអាយុ .... ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ មុខរបរ......... មានទីលំនៅបច្ចុប្បន្នភូមិ.. ក្នុងករណីសុំទាមទារដី-ផ្លាកទិន និងម៉ូតូ មានសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី......... ខែ.......... ឆ្នាំ........... របស់............................។

សូមគោរពចូលមក

ឯកឧត្តមប្រធាន..............................

<u>កម្មវត្ថុ</u>: សុំធ្វើលិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹង................... ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់កូនក្តីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី......... ខែ.......... ឆ្នាំ........... របស់..........................។

<u>យោង</u>: -ដីកាបង្គាប់អោយដាក់លិខិតបញ្ជាក់អំពីមូលហេតុនៃបណ្តឹង.............. ចុះថ្ងៃទី.......... ខែ.......... ឆ្នាំ........របស់.............................។

-សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីលេខ .... ចុះថ្ងៃទី......... ខែ.......... ឆ្នាំ........... របស់..............................។

-ពាក្យតំណាងដោយអាណត្តិចុះថ្ងៃទី............. ខែ.......... ឆ្នាំ...........។

តបតាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំសូមជម្រាបជូន **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាជ្រាបពីដំណើររឿងដូចខាងក្រោម៖

១/<u>អំពីអង្គហេតុ</u>៖..
....
....
....................................។

២/<u>អំពីអង្គច្បាប់</u>៖

....

....

....

...................................។

៣/<u>អំពីការសម្រេចសេចក្តីរបស់តុលាការ៖</u>

....

....

....

...................................។

៤/<u>សំណូមពរ៖</u>...

....

....

...................................។

អាស្រ័យដូចបានជម្រាបជូនខាងលើសូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវការស្នើសុំរបស់ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ ដោយក្តីអនុគ្រោះ។

សូម **ឯកឧត្តមប្រធាន** មេត្តាទទួលនូវសេចក្តីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី....... ខែ....... ឆ្នាំ...........

ស្នាមមេដៃស្តាំ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

តុលាការកំពូល

ដីកាបង្គាប់ឲ្យបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្ដី

សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី

លេខ ....

ចុះថ្ងៃទី ....

យើង ....ចៅក្រមទទួលបញ្ហារបស់ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ នៃតុលាការកំពូល

បង្គាប់មកឈ្មោះ ....ភេទ .. អាយុ ......ឆ្នាំ

អាសយដ្ឋាន: ផ្ទះលេខ............ក្រុម/ផ្លូវ..................ភូមិ..... ....សង្កាត់/ឃុំ.....

ខណ្ឌ/ ស្រុក... រាជធានី/ខេត្ត មុខរបរ..

ឲ្យមកបង់ប្រាក់ប្រដាប់ក្ដីតុលាការក្រៅពីពន្ធចំនួន ១០០.០០០ (ដប់ម៉ឺន)រៀល ក្នុងអំឡុងពេល.....30.....ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានទទួលការបញ្ជូនដីកានេះពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្ដឹងសាទុក្ខពីសាលដីការដ្ឋប្បវេណីលេខ........ចុះថ្ងៃទី. ....ខែ...........ឆ្នាំ...............របស់សាលាឧទ្ធរណ៍ នៅសភារដ្ឋប្បវេណីនៃតុលាការកំពូល ។

សំគាល់:"បើម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខមិនយកប្រាក់មកបង់តាមដីកានេះទេ តុលាការកំពូលនឹងលើកបណ្ដឹងសាទុក្ខចោល តាមចំណុច ក មាត្រា ២៨០ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី" ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី .... ខែ .... ឆ្នាំ

ចៅក្រម